BnF Gallica

Serstoarea. Revist pentru literatur si traditiun populare ["puis" : Revist de folklor]

Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

{BnF Gallica

. Serstoarea. Revist pentru literatur si traditiun populare ["puis" : Revist de folklor]. 1892-03-07.

1/ Les contenus accessibles sur le site Gallica sont pour la plupart des reproductions numériques d'oeuvres tombées dans le domaine public provenant des collections de la BnF. Leur réutilisation s'inscrit dans le cadre de la loi n°78-753 du 17 juillet 1978 :
- La réutilisation non commerciale de ces contenus ou dans le cadre d'une publication académique ou scientifique est libre et gratuite dans le respect de la législation en vigueur et notamment du maintien de la mention de source des contenus telle que précisée ci-après : « Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France » ou « Source gallica.bnf.fr / BnF ».
- La réutilisation commerciale de ces contenus est payante et fait l'objet d'une licence. Est entendue par réutilisation commerciale la revente de contenus sous forme de produits élaborés ou de fourniture de service ou toute autre réutilisation des contenus générant directement des revenus : publication vendue (à l'exception des ouvrages académiques ou scientifiques), une exposition, une production audiovisuelle, un service ou un produit payant, un support à vocation promotionnelle etc.

CLIQUER ICI POUR ACCÉDER AUX TARIFS ET À LA LICENCE

2/ Les contenus de Gallica sont la propriété de la BnF au sens de l'article L.2112-1 du code général de la propriété des personnes publiques.

3/ Quelques contenus sont soumis à un régime de réutilisation particulier. Il s'agit :

- des reproductions de documents protégés par un droit d'auteur appartenant à un tiers. Ces documents ne peuvent être réutilisés, sauf dans le cadre de la copie privée, sans l'autorisation préalable du titulaire des droits.
- des reproductions de documents conservés dans les bibliothèques ou autres institutions partenaires. Ceux-ci sont signalés par la mention Source gallica.BnF.fr / Bibliothèque municipale de ... (ou autre partenaire). L'utilisateur est invité à s'informer auprès de ces bibliothèques de leurs conditions de réutilisation.

4/ Gallica constitue une base de données, dont la BnF est le producteur, protégée au sens des articles L341-1 et suivants du code de la propriété intellectuelle.

5/ Les présentes conditions d'utilisation des contenus de Gallica sont régies par la loi française. En cas de réutilisation prévue dans un autre pays, il appartient à chaque utilisateur de vérifier la conformité de son projet avec le droit de ce pays.

6/ L'utilisateur s'engage à respecter les présentes conditions d'utilisation ainsi que la législation en vigueur, notamment en matière de propriété intellectuelle. En cas de non respect de ces dispositions, il est notamment passible d'une amende prévue par la loi du 17 juillet 1978.

7/ Pour obtenir un document de Gallica en haute définition, contacter
utilisation.commerciale@bnf.fr.

Z
PICOT
939

Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

ȘEZĂTOAREA

Revistă pentru literatură și tradițiuni populare

DON
131777

DIRECTOR: ARTUR GOROVEI

Membri fundatori: N. Vasiliu, învățător, Crucea-Broșteni; C. Pavilescu, înv. Mădeiu; T. Daniilescu, înv. Farcașa; M. Lupescu, înv. Broșteni.

Anul I. No. 1.—1 Martie 1892

CUPRINSUL

Pagina		
1	. . . .	Direcțiunea
2	Apel către învățători	M. Lupescu
3	Moșneagul de aur, poveste	R Marinescu
8	Cîntece, culese de N. Vasiliu, C. Pavilescu, T. Daniilescu, S. Mihăilescu.	Gr. Gheorghiu, T. C. Ionescu,
15	Medicină populară	M. Lupescu
17	Superstiții	M. Lupescu
19	De-a petrecu	R. Marinescu
22	Cimilituri	A. Gorovei

DIRECȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA IN FĂLTICENI

Abonamentul: 5 lei pe an. Un număr: 50 bani

FĂLTICENI

Tipografia și Libraria M. Saidman

1892

Colaboratori:

Irimia Ghidu, învățător, Galbenĭ (Roman); *Grigore Gheorghiu*, înv. Călinești [Botoșanĭ); *P. Herescu*. înv. Găinești (Suceava); *T. Ionescu*. înv. Dolhasca (Suceava); *R. Marinescu*, înv. Heciŭ (Suceava); *S. Mihăilescu*, înv. Giulești (Suceava); *S. Mironescu*, înv. Adam (Tutova); *A. Mureşanu*, înv. Bîra (Roman); *G. D. Papadopol*, înv. Fîntîna-Mare (Suceava); *E. Patriciŭ*, înv. Bursucanĭ (Covurluĭŭ); *Pr. A. Popescu*. Cernica (Ilfov); *G. Popescu*, înv. Perienĭ (Tutova); *S. Popescu*, învăț. Tonea (Ialomița); *I. T. Popovici*. înv. Cîrpiți-Stînca (Iașĭ); *Ion Pop Reteganul*, Rodna-Veche (Transilvania); *V. Radovică*. înv. Preutești (Suceava); *Gh. Scîntee*. înv. Florești [Dolj); *P. Stoica*. Réva-Ujfalu (Transilvania); *C. Teodorescu*. înv. Drăgănești (Suceava); *I. Țițu*. înv. Comîndășeștĭ (Botoșanĭ).

☛ A se trimete manuscrisele D-lui A. Goroveĭ în Fălticenĭ.

La Veillée,
revue de littérature
et de traditions populaires.

ȘEZĂTOAREA

Revistă pentru literatură și tradițiuni populare

DIRECTOR: ARTUR GOROVEI

Membri fundatori: N. Vasiliu, învățător, Crucea-Broșteni; C. Pavilescu, înv. Mădeiu; T. Daniilescu, înv. Farcașa; M. Lupescu, înv. Broșteni.

ANUL I. 1 Martie 1892 No. 1.

DON 131777

Fără îndoeală, avem una din cele mai frumoase literaturi populare și cu toate acestea, pănă acuma, nici o revistă specială.

Folkloriștii noștri, dacă nu sînt destul de cuprinși ca să-și publice colecțiunile și studiile lor în volum, sînt nevoiți a le răzleți prin felurite reviste și foi periodice, foarte anevoios de găsit pentru cercetător.

Dînd la iveală această revistă, menită numai și numai pentru literatura populară, credem că îndeplinim așteptarea multora și că vom aduce un folos, ori cît de mic ar fi, folkloruluĭ romîn.

Revista noastră, deschisă tuturor fără nici o deosebire, și-a asigurat colaborarea a multor persoane destoinice în ale poporuluĭ, atît din România liberă cît și din părțile eĭ subjugate, așa că în ea se va oglindi toată cugetarea și istețimea minții neamuluĭ nostru.

Mai toate-dacă nu toate-colecțiunile de literatură populară publicate pănă acuma, păcătuesc prin acea că culegătoriĭ, ori și-au îngăduit să prefacă, ceea ce au cules, după simțul lor estetic, simț care de multe ori îĭ dă de zmintealã, ori, ceea ce-ĭ mai rău, nu au cules de-adreptul din gura poporuluĭ, ci au auzit de pe la lăutarĭ, bună-oară din-

Z. Pict. 939

tre carĭ ceĭ maĭ mulțĭ fiind țigani, schimonosesc tot ce le vine în auz.

Noĭ ne vom da sîrguința să luăm totul de la izvor. Cea maĭ mare parte din colaboratorĭ fiind învățători sătești, avem o chizășie pentru curățiea materialuluĭ nostru.

Și acuma, cînd am spus ținta ce urmărim, avem dreptul să tragem nădejdea că năzuința noastră va fi luată în bine și va avea sprijinul tuturora.

DIRECȚIUNEA

APEL CĂTRĂ ÎNVĂȚĂTORĬ

Ne am unit maĭ mulțĭ tovarăși, spre a scoate o revistă în care să dăm la iveală produsele literare ale poporului romîn.

Asemenea reviste în alte țări există de mult; la noi, însă, nimeni nu s-a gîndit la așa ceva.

Colecțiunile diferiților culegători nu sînt de cît, aș putea zice cu siguranță, niște micĭ fragmente din marea carte a literaturei poporului, dacă nĭ-am închipui toată literatura și știința poporană strînsă la un loc.

Am voi ca revista noastră «Șezătoarea» pe care o botezăm cu nume țărănesc și pe care n-o scoatem în scop de cîștig, să coprindă literatura poporului din toate unghiurile țărei, și chiar din toate locurile locuite de romînĭ, de va fi cu putință.

Am voi ca revista noastră să fie copie credincioasă a științeĭ și a literaturei poporuluĭ; am voi ca în jurul eĭ să grupăm pe toțĭ dascalĭĭ ruralĭ, singurĭĭ carĭ sînt în contact direct cu poporul și singurĭĭ carĭ cunosc și ar putea culege: cîntece, povești, gîcitorĭ, credințĭ, tradițiĭ, știință populară, medicină de la babe zise și doftoroaele satelor, superstițiĭ, descîntece, ș. a., carĭ variază după localitățĭ.

Către voi, fraţi învăţători, cari de şi aveţi destule sarcini de îndeplinit, totuşi veţi găsi timp să culegeţi drăguţele produse literare ale poporului, îndreptez un viu şi călduros apel, rugîndu-vă a ne da mînă de ajutor în întreprinderea noastră şi a ne trimete materie de publicat, înştiinţîndu-vă că fie-căruia din Domnia-Voastră îi sînt deschise coloanele revistei «Şezătoarea» spre a publica orî-ce produs literar din popor.

Publicînd produsele literare ale poporului, copiem ştiinţa lui; cerem deci ca orî-ce cîntec, poveste, gîcitoare etc. să fie culeasă întocmai cum o ştie poporul.

Marî servicii am aduce învăţaţilor cu munca noastră şi mult bine generaţiilor viitoare, cari nu vor mai avea fericirea de a putea culege ceea ce noi găsim astăzi, căci produsele literare poporane se pierd, după cum şi geniul lui Eminescu ne previne în »Doina«:

. . . . . .

»Toate cîntecele pier«.

. . . . . .

Cît ne priveşte pe noi, iştî cari ne încercăm a scoate o asemenea revistă, siguri să fiţi, iubiţilor fraţi, că nimic nu vom cruţa spre a ne ajunge la ţintă.

La lucru şi să probăm că ne pricepem şi la alte trebi ca şi în şcoală!

M. LUPESCU

Invăţător, Broştenî [Suceava).

MOŞNEAGUL DE AUR

(Poveste)

A fost un împărat; el umbla în tot deauna la vînat. Intr-una din zile a vînat un moşneag de aur. L-a adus acasă şi l-a închis într-o odaie. In odaia de alăturea şedea

și un băiat al împăratuluĭ, care numaĭ pe dînsul îl avea.

După ce a închis pe moșneag în odaie, a pus să facă pregătirĭ. A făcut bucate, a adus lăutarĭ, și el a plecat să poftească la dînsul pe toțĭ prietenĭĭ săĭ, ca să le dea o petrecere și să vadă și eĭ ce lucru scump a vînat el. Băiatul seu, se tot juca cu o suliță în odaia sa, și fiind că odaia sa era despărțită numaĭ prin părete de odaia unde era închis moșneagul, a scăpat sulița pe fereastră în odaia moșneaguluĭ. Băiatul a început a se ruga la moșneag ca să-ĭ dea sulița ; dar moșneagul i-a zis că, dacă i-a da drumul din odaie, el îĭ dă sulița. Băiatul, numaĭ de cît s-a dus și a dat drumul moșneaguluĭ ; însă moșneagul cînd a a eșit din odaie, a pus pecetea sa pe călcăiul băiatuluĭ, i-a dat sulița și el s'a dus în treaba luĭ.

Cînd vine împăratul cu o mulțime de împărațĭ și de boerĭ, iea moșneagu de unde nu-ĭ. Incepe să bată slugile și să le întrebe că cine a dat drumu moșneaguluĭ ? Dar băiatul respunde: nu maĭ bate, tată, slugile, că eu i-am dat drumul. Impăratul atuncĭ s-a sfătuit cu ceĭlalțĭ împărațĭ și boerĭ, că ce să-ĭ facă băiatuluĭ ? Să-l omoare, fiind-că l-a dat de o așa mare rușine. Dar un boer maĭ bătrîn zise : »Nu-l omorî, ci dă-ĭ banĭ de cheltuială și haine de premeneală și trăsură de porneală, și să se ducă să-țĭ aducă moșneagul de unde va ști».

Impăratul i-a dat două stamboale de galbenĭ și i-a înhămat la o trăsura doĭ caĭ, i-a dat un țigan vizitiu și l-a trimis să-ĭ aducă moșneagul.

Atuncĭ băiatul a plecat. A mers, a mers..... și á ajuns într-o pădure mare. De la un loc, țiganul a pus gînd să omoare pe băiat.

Un cal de la trăsură era năsdravan și-ĭ spune băiatuluĭ : »A pus gînd, să te omoare, țiganul, dar tu făgăduește-ĭ că-ĭ daĭ o stamboală de galbenĭ«.

— Măĭ țigane, știĭ ce-am gîndit eu ? Să-țĭ dau și ție o

stamboală de galbenĭ.

— Ce-aĭ gîndit, aĭ gîndit bine, cucoane.

De aicĭ pleacă înainte prin pădurea întunecoasă.

Maĭ merge ce maĭ merge şi iar pune în gînd ţiganul să omoare pe băiat ; dar calul iar îi spune: »Maĭ dă-i şi ceea stamboală de galbenì, că ţiganul iar a pus în gînd sà te omoare«.

Atuncĭ băiatul zice iar :

—Măĭ ţigane, ştiĭ ce am gîndit eu ? Să-ţĭ daŭ şi cealaltă stamboală de galbenĭ.

—Vizitiul îĭ respunde : Ce aĭ gîndit, aĭ gîndit bine cucoane.

Şi mergînd maĭ departe prin pădurea cea deasă şi întunecoasă, ţiganul ear îşĭ pune în gînd să-l omoare; dar calul îĭ spune: »A gîndit ţiganul să te omoare, dă-ĭ trăsura cu caiĭ«.

Băiatul iar zise cătrà ţigan:

—Măĭ ţigane, ştiĭ ce-am gîndit eŭ ? Să-ţí dau trăsura cu caiĭ.

—Ce-ai gîndit, aĭ gîndit bine, cucoane.

Maĭ merge înainte; pădurea nu se maĭ găteşte, de ce merge, de ce maĭ tare se îndeseşte. Ţiganul iar pune gînd să-l omoare.

Calul iar îĭ spune băiatuluĭ. Băiatul ne maĭ avînd acum ce să-ĭ maĭ dee, îĭ zice :

—Măĭ ţigane, na-ţi straiele mele şi fiĭ tu boer în locul meu şi eu să mă fac vizitiu în locul tău.

—Ce-aĭ gîndit, aĭ gîndit bine, cucoane.

Se îmbracă ţiganul bine cu straiele băiatuluĭ, se face boer şi băiatul se imbracă cu ale ţiganuluĭ, şi se face vizitiu. Dupà aceea mergînd maĭ inainte, ies din pădure şi ajung la un oraş.

Acolo trage în gazdă la un boer mare.

Ţiganul se duce sus la boer, vizitiul rămîne la caĭ. A

doua zi era duminică. Boerul de gazdă avea obiceiu ca în toată duminica maĭ înainte de a se duce la biserică să dea cîte un galben la toate slugile. Boerul dete şi musafiruluĭ doĭ galbenĭ : unul pentru dînsul şi altul pentru vizitiu, zicîndu-i că aşa dă el în toată Duminica maĭ înainte de a se duce la biserică.

Ţiganul iea galbeniĭ şi-ĭ pune în buzunar, şi apucă pe vizitiu la bătaie. Vizitiul începe a se vaita. Boerul de gazdă, auzind, iese afară şi-l întreabă, că de ce bate vizitiul ? El răspunde: »Am vrut să-ĭ dau galbenul care mi l-ai dat să i-l dau şi el mi-a zis : »Eĭ ! mĭe nu-mĭ trebue galbenul boeruluĭ că eu dacă oiŭ vrea, îĭ aduc o vacă de aur cu viţelul de aur«. Atuncĭ boerul i-a poruncit să se ducă să-i aducă, că dacă nu, îl taie.

Băiatul a plecat atuncĭ suparat pe drum înainte, şi dînd într-o pădure, acolo se-ntălneşte cu moşneagul cel de aur pe care-l liberase el.

—Unde te ducĭ băete, aşa de trist şi supărat, îl întrebă moşneagul ?

—Mă duc că mă bate un talhar de ţigan de geaba; zice ca să-ĭ aduc o vacă cu viţelul de aur.

Moşneagul atuncĭ îĭ zice : »Măĭ băete ia să vedem n-aĭ tu vr-un semn la picior ? Caută băetul, îl vede cu pecetea la picior şi îĭ zice: »tu eştĭ acela care mĭ-ai dat drumu mie Aide să-ţĭ dau eu o vacă de aur cu viţelul de aur, de care ţĭ-a plăcea«.

Merge băiatul şi iea vaca şi o duce la boer.

Dar moşneagul avînd treĭ fete, cea maĭ mare fată îĭ face băiatuluĭ şi un rînd de straĭe, şi se-mbracă şi pleacă cu vaca la boer.

Boerul îl întreabă: »Da de unde aĭ adus tu, măĭ băete, vaca asta«?

—De unde mĭ-a dat-o Dumnezeu, răspunse băiatul.

In a doua Duminică, boerul de gazdă ear pleacă la bi-

serică, și mai înainte de a pleca dă la fie-care, după obiceiul luĭ, cîte un galben, și dă și musafiruluĭ doĭ, ca să ducă și vizitiuluĭ unul. El pune baniĭ în buzunar și apucă la bataie pe vizitiu.

Vizitiul începe a se vaita; iar boerul de gazdă iese afară și-l întreabă: »Ce-ți bați vizitiul, cucoane«?

—Cum să nu-l bat, dacă a zis că nu-ĭ trebuie galbenu D-tale, că el ți-a aduce o păreche de boĭ de aur. Atunci boerul îĭ poruncește ca să-ĭ aducă o păreche de boĭ de aur, de unde va ști.

Băiatul pleacă supărat și se întîlnește iar cu moșneagul de aur.

—Ce cauți băete? ce ești așa de supărat? îl întreabă moșneagul.

—D-apoi cum n-oiŭ fi supărat, dacă mă bate un tălhar de țigan de geaba; zice ca să-ĭ aduc o păreche de boĭ de aur, că altfel mă taie.

—Nu fi supărat, băete, aide că-ți dau eu o păreche de boĭ, care ți-a plăcea.

Fata moșneaguluĭ, cea mijlocie, îĭ maĭ făcu băiatuluĭ un rînd de straie, toate cusute cu fir.

Băiatul se îmbracă cu straele, iea boiĭ de aur și vine la boer. Boerul cînd îl vede, îl întreabă: »De unde aĭ adus, băiete, boiĭ iștia? cine ți i-a dat?

—Dumnezeu mi i-a dat, răspunse băiatul.

Dar țiganul a rămas pe gînduriĭ, cînd a văzut pe băiat așa de îmbracat și c-a adus și boiĭ de aur.

A treia Duminică, boerul de gazdă maĭ dă iar doĭ galbeniĭ musafiruluĭ, ca să dea și vizitiuluĭ unu. El pune galbeniĭ iar în buzunar și se duce la vizitiu și-l iea la bataie. Vizitiul începe a se văita. Boerul iese afară și întreabă: Ce bați cucoane vizitiul?

—Cum nu l-oiŭ bate, dacă nu primește galbenul D-tale; zice că el ți-a aduce un cal de aur și cu șaua de aur.

Boerul de gazdă îĭ porunceşte, numaĭ de cît, ca să-ĭ aducă un cal de aur cu şaua de aur, c-apoĭ altmintrelea îl va tăia.

Băiatul iar pleacă trist, şi ajunge iar la locul acela, ca să se întîlnească cu moşneagul. Moşneagul iar îl întreabă: »Ce eştĭ aşa de trist băete ? Ce cauţĭ ?«

— Cum să nu fiu trist, dacă mă bate ţiganul; zice ca să-ĭ aduc un cal de aur cu şaua de aur.

—Aide, băete, să-ţĭ dau din herghelia mea un cal de aur cu şaua de aur, zise moşneagul.

Iĭ dă calul ; şi fata cea maĭ mică îĭ coase un rînd de straie numaĭ cu petre scumpe bătute. Băiatul se îmbracă cu straiele, încalecă pe cal şi vine la boer. Cînd a întrat pe poartă, ţiganul a rămas încremenit; iar boerul nu maĭ îndrăznea să vorbeassă cu dînsul de frumuseţa luĭ.

—Iată că v-am adus şi un cal de aur, zise băiatul, şi povesteşte boeruluĭ despre întîmplările luĭ cu ţiganul.

Auzind boerul, puse slugile de prinse pe ţigan; puse un cazan cu lapte să fearbă pe foc şi cînd clocotea, a turnat pe ţigan în cazan. Boerul atuncĭ şĭ-a dat fata după băiatul cel de împărat. Băiatul s'a dus la tata-seu cu vacă de aur, boĭ de aur şi cal de aur şi cu mireasa luĭ. Tată-seu, cînd l-a văzut, a făcut şi maĭ mare petrecere şi s-a înveselit mult timp.

Culeasă de R. MARINESCU

CÎNTECE

1 Frunzuşoara treĭ migdale,
colo-n jos puică pe vale
este o casă mîndră mare
cu uşa de cătră vale
cu ferestĭ de cătră soare
merg fetele-n şezătoare.
Toate beu, se libovesc ;
numaĭ fiica gazdeĭ,
nicĭ nu bea, nicĭ nu mînîncă,
numaĭ umblă şí se prímblă,

de la uşă pănă la masă,
c-o naframă de matasă,
c-un firuţ de aur trasă.
—Da eu, cum nu m-oiŭ primbla
că la mine a venit,
fecioraş de împărat,
şi tu tată, nu m-ai dat.
—Draga tateĭ, fiica tateĭ,
la cinstita-mpărăţie,
trebue multă avuţie ;
la treĭ cumnăţeĭ,
trebue treĭ caĭ gătăţeĭ;
la cînstitu împărat,
trebue un cal frumos gatat
tot cu aur suflat ;
la cinstita-mpărătească,
trebue rochiĭ de matasă,
c-un firuţ de aur trasă.

* * *

2 Frunzuşoara bobovnic,
de geabă mă ţin voinic,
dacă n-am arme să-ncing,
şi cal bun să-l incalic.
Din Siret şi pănă-n Piatră
este-o cale depărtată ;
în tîrgul Focşanilor
şatrele ţiganilor,
potcovala cailor.
La o şatră maĭ din coace,
badea calu-şĭ potcovea,
puica şedea şi-l privea,
de lacrămĭ abea-l zărea.
Bade unde te găteştĭ
de murgul ţi-l potcoveştĭ,
cu potcoave de argint,
ca să ţie la fugit ;
caele de sîrmă groasă,
să ţie la piatră deasă ?
Tacĭ puică nu mă-ntreba ;
dă-mĭ maĭ bine colanul tău
să m-arunc pe murgul meu.
Puica, colanul şĭ-a dat
el pe murg s-a aruncat,
ziua buna şĭ-a luat :
—Rămăĭ, puică sănătoasă,
ca o garofă frumoasă,
ca o pară germănoasă.
—Du-te bade sănătos
ca un trandafir frumos,
ca un măr putregăios,
ce pică jos şi putrezeşte,
nimăruĭ nu trebueste.
Du-te, bade, fătul meu
să te-ajungă dorul meu,
unde o fi glodul maĭ rău;
să te-ajuguă jalea mea
unde a fi calea mai grea ;
mîna stîngă să ţĭ-o frîngă;
mîna dreaptă, să-ţĭ sclintească
límba-n gură să-ţĭ muţască;
să ducĭ frîul cu dinţiĭ,
sa mîĭ calul ca muţiĭ,
să te vadă părinţiĭ;
să-ţĭ aducĭ bădiţ-aminte
că-ĭ blăstăm de oare-unde ;
nu-ĭ blăstăm de la măicuţă
că-ĭ blăstăm de la drăguţă,
Bade, bade fătul meu
să te-aducă D-zeu,
să viĭ iar în satul meŭ;
să îmbli prin sat,
după căpătat.
Să te-aducă Dumnezeŭ
să viĭ şi la bordeinl meŭ,
să-te miluesc şi eu:
cu cărmoaja cea uscată
pe cea poliţă-aruncată;
cu rufa cea lepădată

de cînd era moaşa fată ; de cînd era moşu holteiŭ.
c-o păreche de cioarecĭ răĭ

Crucea (Broşteni) Adunate de N. VASILIU

3 Frunză verde stejărel
icĭ în vale-n círitel
s-a ivit un voinicel,
nalt la stat şi subţirel,
cu meşíniĭ, cu cojocel,
cu cuşmă creaţă de miel.
Mă duc mamă după el,
că-ĭ voinic şi tinerel,
par-că-ĭ tras printr-un inel
Feţişoara luí spuma lapteluĭ,
ochişorìĭ luĭ mura cîmpuluĭ,
sprincenele luĭ pana corbuluĭ,
mustecioara lui spicul grîuluĭ.
—Draga mameĭ nu te duce,
după tine mult oiŭ plînge;
nu-ì ficior de merean,
nu-ĭ trăi cu el nicĭ un an;
da-i ficior de ardevan
peste o sută-ĭ căpitan;
şi te-a duce prin pustiĭ,
unde nu-s fete, nicĭ copíĭ.
—Mă duc mamă, după el,
că-ĭ frumos şi tinerel
Maicuţă de nu mă-ĭ da,
pe fereastă m-oĭŭ fura,
la lună m-oĭŭ cununa,
şí la soare m-oĭŭ judeca
sub un brad m-a îngropa
şi n-oiŭ veni la casa ta.
—Draga mameĭ nu te duce,
că nu-ĭ vedea părinţĭ şi rude,
ci numaĭ munţĭ verzĭ şi cu florĭ
de dorul nostru aĭ să morĭ.
—Frunză verde şi-o lalea,
amărîtă-í vieaţa mea,
amărîtă-i de necaz,
n-am inimă să fac haz.
Aleanul ce-l am în mine
nu poate să-l ştie nime,
numaĭ unul Dumnezeu
ştie aleanul meŭ.
—Spune maiculiţă, spune,
Ce rea boală te răpune ?
—Nu mă răpune nicĭ un rău,
ci mă răpune dorul tău,
jalea şi aleanul meu
ce-l trag pentru tine eu.

* * *

4 Frunză verde cimbrişor
bate murgul din picior,
să mă duc unde mi-ĭ dor,
să trec Oltu în tîrguşor,
să beu vin de-un leuşor,
rachiu spirt de-un puişor.
Haĭ murgule în pas maĭ tare
s-ajungem în sat cu soare;
haĭ murgule în pas lupeşte,
că mí-a dat puica nădejde ;
hai murgule, murguleţ,
nu-ţĭ mai face părul creţ.
Trage murgu la grăunţe
şi voínicu la puicuţă.
Trage murgu la salaş
şi voinicu unde-o mas.
Hai murgule-n pas mai tare
s-ajung la puica cu soare.

* * *

5 Frunză verde peliniţă

şede puiul la portiţă
cere apă şi guriţă,
Apuşoară că i-oiŭ da,
dar guriţă n-oiŭ mai vra,
că mă tem că m-a muşca,
şi rana nu s-a usca.
De muşcatura-nveninată
nu găsesc doftorĭ îndată,
numai puiul cu durere
îmĭ dă leac şi-mĭ dă putere.

—Eu sînt puiul cel dorit,
care-asara n-am venit,
ş-am venit în astă sară
pîn-la a ta căsăşoară ;
te-am găsit făcînd sprîncene
de m-aĭ amărît far- de vreme.
De n-ar fi ochĭ, n-ar fi sprîncene
n-ar mai fi pacate grele.
Ochiĭ şi sprîncenele
fac toate pricinele.

Călineşti (Botoşani) Adunate de GR. GHEORGHIU

6 Frunză verde şi-o alună
trece voinicul pe lună
şi codrul voios răsună ;
trece hoţul hăulind
din frunziş mereu pocnind.
—Măĭ voinice, voinicele
ia-ţĭ tăişul de plăsele,
căcĭ se primblă prin poticĭ
treĭ desagĭ de iermelicĭ
şi de galbenĭ treĭ merticĭ,
iară-n urmă-le călare
vine-o mîndră fată mare
gătită spre măritare.
Ea-ĭ mireasa unuĭ craĭŭ
ce se plimbă cu alaĭŭ
peste munte, peste plaĭŭ.
Iar copila-ĭ amărîtă
c-o să fie despărţită
de Moldova mult iubită.
Iĭ veni-n gîndurile sale
să se roage amar cu jale
ca să iasă-un smeu în cale.
Frunză verde de brad mică
iese hoţul din potică
singur, vesel, făr-de frică
ş'apoĭ zice: »Cale bună ;
unde mergeţĭ înpreună,
dragiĭ meĭ, noaptea pe lună?
de cît la curtea crăiască
maĭ bine lumea hoţască
lîngă-o inimă frăţească.

* * *

7 Frunză verde liliac
aşa mi-ĭ bărbatul drag
de-ĭ aştern pe pat un sac
şi-ĭ puiŭ un petroĭŭ sub cap
şi tot zice că nu-ĭ plac;
nuş-ce focu să-ĭ maĭ fac.
Dacă-ĭ din semînţa rea
nu-ĭ maĭ place slujba mea.
Da ibovnicul săleacu
iĭ aştern un ţol de lînă
şi sub cap iĭ puiŭ perină,
pe perină-ĭ puiŭ o mînă,
şi-l învîrt cum mi-ndămînă
dacă-ĭ din semînţă bună
el nu maĭ cată pricină.

Mădeiŭ (Suceava) Adunate de C. PAVELESCU

8 Foae verde lemn de scaiŭ
cată maică cuĭ mă daĭ,
nu căta argintuluĭ
şi mă da urîtuluĭ,
că argintu şede-n ladă
şi urîtu jos pe vatră,
şi eu şed tot pe cuptor
şi caut ca să mor.
Urîtul vine la mine
şi îmĭ tot spune cu bine:
haĭ puicuţă şi te schimbă
şi te cată în oglindă,
şi haidem la crîşmă-n sat
să şezĭ cu oamenĭ la sfat.
Eu cu oamenĭ oiŭ vorbi,
dar cu tine n-oiŭ grăi.

* * *

9 Foae verde treĭ castane
sui-mă măĭ puiŭ calare
că nu maĭ pot de picioare.
Te-aş sui, puicuţă hăĭ,
dar mi-ĭ murgu dintr'o joĭ
şi nu duce cîte doĭ.
Ba duce puiule bine
dar ţi-ĭ ruşine cu mine;
de ţi-ĭ ruşine cu mine,
fă-mă brîu pe lîngă tine
de ţi-ĭ ruşine cu brîu,
fă-mă lumină de său
şi mă pune-n sînul tău;
de-ĭ vide că mă topesc
cată să mă răcoresc.
De ţi-ĭ ruşine ş-aşa
fă-mă floare de vizie
şi mă pune-n pălărie;
pălăriea cu zgărdiţĭ,
cu puiul sîntem sfădiţĭ,
cine-ar vrea ca să ne-npace
mare pomană ş-ar face.

* * *

10 Frunzişoară papagală
la Focşanĭ între hotară
este un nuc cu frunza rară,
unde vin cuciĭ din ţară
şi cîntă de se omoară.
Sus la vîrful nuculuĭ
cînt-un puiŭ de-a cuculuĭ,
ear maĭ jos la rădăcină
cînt-o păserea străină.
Pe de partea cea maĭ bună
păserile se adună
numaĭ eu o păserea
avuĭ partea cea maĭ rea;
făcuĭ cuibul lîngă drum,
într-o crenguţă de-alun,
cîţĭ drumeţĭ pe drum trecea
toţĭ în cuibu meŭ zvîrlea
şi din gură-aşa zicea:
»Păserică, păserea
mută-ţĭ cuibu de-acolea
că-oĭŭ veni -ntr-o sară bat
ţi-ĭ găsi cuibul stricat«.

Farcaşa (Suceava) Adunate de T. DANIILESCU

11 Frunzu verde bubuşluĭŭ
pe malul pîrăuluĭ,
paşte murgu Iorguluĭ.
Murgu paşte nechează,
Iorgu doarme şi visază.
Ce folos de visul luĭ,
dacă nu-ĭ şi nu-ĭ şi nu-ĭ
ca omul la locul luĭ.

Tae lunca de divale
şi răchita din carare,
ca să se deschidă cale
să treacă Iorgu calare,
cu cămeşă mîndră floare,
spalată de fată mare,
cu sopon de treĭ parale,
uscată la ţîţîşoară,
cu foc de la inimioară.
—Iorgule cu calul breaz
trecĭ la mine peste iaz.
Suĭ pe cal şi trecĭ la mine,
să-ţĭ dau pîne şi masline
şi rachiu de tescovine.
-De te-aş mai duce prin moră
nu maĭ e cum a fost eară.

* * *

12 Frunzu verde fir de linte,
măi bărbate-am prins la minte,
ia cănipa şi mĭ-o vinde,
şi mĭ-o vinde fără de preţ,
că eu lunea nu lucrez;
marţĭ e zi de sărbătoare,
atuncĭ capul că te doare ;
mercurĭ e de fată mare,
joia pentru dobitoace,
vinerea că nu se toarce,
sîmbătă de amează-n jos
mă lau şi mă spăl frumos.
Duminică dimineaţă
mă pornesc la iarmaroc,
cu barbatu de dîrlog,
de mĭ-o da un leu şi opt
l-oiŭ da cu curmeiŭ cu tot;
iar de nu mi s-a plăti,
într-o gîrlă l-oiŭ zvîrli,
cu dînsu n-oĭŭ maĭ veni.

* * *

13 Sus în naltul ceriuluĭ,
jos la umbra teiuluĭ,
la fîntîna greculuĭ,
este-un pat rotat de brad,
şi cu stîlpiĭ că-s de fag.
Dar pe pat ce-ĭ aşternut ?
Iarbă verde de pe Prut.
Dar pe pat cine-ĭ culcat ?
Vasilică mort de bat.
Dar sub capu-i ce i-a pus ?
Perinuţă de hurmuz.
Dar la capu-ĭ cine şede ?
Mărioara păun verde,
cu basmaua umbră-ĭ face
cu mînica vîntu-ĭ trage.
—Măĭ Vasile, Văsilică,
orĭ te scoală, orĭ tu morĭ,
că mie-mĭ vin peţitorĭ.
—Eu atuncea m-oĭŭ scula,
cînd de acestea tu mi-ĭ da:
mure coapte-n postu mare,
gheaţă rece-n miez de vară,
şi caş dulce-n miez de iarnă.
—Orĭ te-ĭ scula tu, orĭ ba,
eu de-acelea nu ţ-oĭŭ da.
—Tu proastă nebună hăĭ,
murile ţi-s ochiĭ tăĭ,
şi caşul ţi-ĭ faţa ta,
iar gheaţa ţi-ĭ inima,
tu te temĭ că te-oiŭ lăsa.

Dolhasca (Suceava) Culese de T. C. IONESCU

14 Ş'apoi frunza treĭ văzdoage
la crîşmuţă-ntre priloage
ţin orînda treĭ jidauce,
rachiŭ bun de treĭ soroace
şi vinuţ de trei priloage
cine bea copiĭ nu face.
Ci ştiut [1]) şi mama mea
că m-ar face singurea
se ducea şi ea de bea
de copiĭ nu maĭ făcea;
c-am fost una la părinţĭ
ca şi luna printre sfinţĭ,
fără fraţĭ, fără surorĭ
ca şi luna printre norĭ,
fără fraţĭ, făr surorele
ca şi luna printre stele.
Părinţĭ-mĭ, puţină avere,
mă ţineaŭ de-o mîngîere ;
ş-a venit un blastamat
şi capul mi l-a legat
ca pe-un dobitoc la gard
şi s-a dus şi m-a lasat.

* * *

15 Ş-apoĭ frunză şi un pelin
aferim, bade, aferim;
nu-ş-ce [2]) fel de aferim
tot la luna ne-ntîlnim
ş-atuncea ne pontuim. [3])
Da de-avem să ne iubim
dă mîna să ne tîlnim;
da de-avem să ne lăsăm,
dă mîna să ne iertăm.
Tu te ducĭ, bădiţă, ducĭ,
tu te ducĭ la Bucureştĭ,
mă rog să nu zăbăveştĭ.
Tu de nu-ĭ veni o lună,
mi-ĭ găsi pe cîmp nebună ;
şi de nu-ĭ veni o vară,
mi-ĭ găsi uscată coarnă ;
şi de nu-ĭ veni vr-un an,
mi-ĭ găsi moartă-n divan
cu mîna-ntinsă la tine
ca să vadă orĭ şi cine
c-am trăit odată bine.
Să calcĭ piatra cu stîngul
ş-apoĭ ţărna cu dreptul,
şi să daĭ ţărna-ntr-o parte
să iasă oasele toate
să vezĭ dragostea ce poate.

* * *

16 Am pus şaua pe doĭ caĭ
şi m-am suit sus la raiŭ
da-acolo cînd am întrat
ce-am văzut m-am bucurat:
trupurĭ albe soponite
de păcate izbăvite.
Ş-am pus şaua pe-un cucoş
ş-am făcut la iad în jos;
da la iad ce am maĭ văzut!
trupurĭ negre şi cernite
de popă nespovedite
de păcat neizbăvite.
M-am suit într-o zăbrea [4])
ş-am văzut şi mîndra mea
zece dracĭ pe ia şedea,
toţĭ în bice că-ĭ plesnea
sîngele din ia sărea
şi-n pahar o sprijinea
da barbatuluĭ de bea
că n-a fost stăpîn pe ea.
Ş-acolo ce-am maĭ văzut !
Cîrşcă iadul şi ne cheamă

---

1). Să fi ştiut.
2). Nu ştiŭ ce.
3). A se pontui, a se înţăpa cu vorba.
4). Un copac.

să merem să ne dăm samă.
Tacĭ iadule nu cîrșca,
noĭ sama atuncĭ ne-om da
la lumea de-a doilea
or prinde a ne judeca;
nu ne-or judeca pe unt,
numa pe cum am făcut ;
nu ne-or judeca pe dat,
ci ne-or judeca pe fapt.

* * *

17 Frunzișoară de doĭ nucĭ
să te ducĭ, bădiță, ducĭ
să te ducĭ la Bucureștĭ.
Eu culeg la florĭ domnești ;
da iară el mĭ-a poroncit,
garofele să le trimit,
că și eu i-am poroncit ;
că le-aș trimite pe omăt-
omătul le-a digera,
puiul meu nu le-a lua.
Și le-aș trimite pe brumă-
ș-apoĭ brumă le a îngheța.
Le-aș trimite pe soare -
soarele cam prea ferbinte
și le-a duce veștejite.
Da le-oiŭ trimite pe lună-
că luna-ĭ maĭ răcoroasă
și le-a duce maĭ frumoasă
pîn la puiuțul acasă.
Cînd a fi vremuța bună
le-a purta puiu-n cunună ;
cînd a fi vremuța ră,
le-a purta puiu-n cură
să-ĭ treacă de jalea mea.

Neagra-Șarului [Suceava] Adunate de S. MIHĂILESCU

Medicină Populară

Boalele principale cunoscute de popor și chipul cum le lecuesc babele

I. DE DIOCHIU

Cînd cine-va e bolnav de diochiŭ, îl doare capul cumplit, e năuc de cap, îĭ huesc în una urechile, nu poate mînca, are vărsăturĭ și o slăbie în tot trupul.

Boala provine din multe cauze, dar maĭ ales din privirea a celor *întorși de la țîță* [1]). Se dioache copiiĭ frumoșĭ, cărora mamele le fac *benchĭ* [2]) în frunte, vacile grase mîn-

1]. Intors de la țîță e acela care, fiind înțărcat o dată, maică-sa îĭ dă a doua oară țîță peste 3 sau 4 zile, cînd să înbolnăvește.

2). Benchiŭ e o pată neagră, făcută în fruntea copiilor micĭ, cu cerneală orĭ funingine; ca să nu fie deocheți de cei ce ĭ-ar vedea.

dre și pulpoase, cărora li se leagă la coadă o cordea roșie spre a fi ferite de diochiŭ, caiĭ frumoșĭ, viței grași etc.

De diochiŭ se tămăduește bolnavul (fie el om saŭ animal) prin descîntice de diochiŭ.

Ceĭ bolnavĭ de diochiŭ se lecuesc ast-fel :

Să ia apă neîncepută, se stînge în ea 3 grămăgioare de cîte 3 cărbunĭ aprinșĭ, și apoĭ să descîntă în vas cu un cuțit.

Dacă în timpul descînteculuĭ, baba cască și cărbuniĭ cad la fundul vasuluĭ, netăgăduit bolnavul fu deochiat. Cu apa descîntată bolnavul se spală pe la ochĭ, pe frunte, pe gît, pe pĭept etc. și după ce a băut din ea de 3 orĭ, restul se zvîrle orĭ pe un cîne, orĭ pe un par, lăsîndu-se vasul în care s'a descîntat în el pînă a doua zi.

Unele descîntătoare toarnă din apa descîntată și la țîțîna ușeĭ.

II. CEL PERIT

Orĭ-cine are cel perit; omul se naște cu el. E de ajuns să-l zădărești cu mîncărĭ iuțĭ, prea sarate, cu acriturĭ, etc. și el iesă. Ardeiul roș, mic și iute, se pare în popor a fi pricina cea maĭ mare a iscărei celui perit; crapul vechiŭ și sarat încă îl stîrnește.

Cel perit se arată mai ales la nas; el se tămăduește cu greŭ. Zama de măr dulce, de sovîrf și cimbrișor de cîmp e bună cînd boala e ușoară. Descîntece de cel perit de și sînt, babele nu prea spun, temîndu-se a nu-și perde leacul.

Bolnavilor de cel perit, cînd boala e grea, li se dă salce, ba une-orĭ chiar *fumurĭ*. Fumatul tutunuluĭ, care se întinde tot maĭ tare în popor, așa că-l fumează, nu numai barbațiĭ și femeile, ci și copiiĭ, se crede a fi un leac foarte nimerit pentru cel perit; unia se spală chiar cu zamă de tutun fert la bubele de pe nas.

Cel perit se face şi în gît şi atunci ceĭ bolnavĭ sunt răguşiţĭ. Unora cel perit li strică nasul.

III. CAŢAI DE TURBA

Căţăiĭ de turbă se iscă la ceĭ ce-ĭ doare capul groaznic şi îndelungat ; eĭ îşĭ ĭaŭ naştere cînd mînîncĭ ce-va ce ţi s'a dat pe fereastă. Căţăiĭ de turbă se fac pe dosul limbeĭ. Babele îĭ frig cu un ac înfĭerbîntat în lumînare. Ele zic dese orĭ, că dacă bolnavul nu aleargă la timp la ele, căţăiĭ aveaŭ să sboare în cap şi omul să turbe. Căţăiĭ de turbă aŭ forma unor beşîcuţĭ şi-s une-orĭ maĭ marĭ, alte orĭ maĭ micĭ, după vechimea boaleĭ.

Descîntice pentru căţăĭ de turbă n-am putut afla.

(Va urma) M. LUPESCU

Superstiţiĭ

1). Cînd mămăliga se uită nesaratà, e a bine.

2). Cînd arde scrumul pe fundul ceaunuluĭ, are să vremuiască.

3). Cînd sar scînteĭ din foc pîrîind, aŭ să-ţĭ vină oaspeţĭ.

4). Cînd in faţă ţi se lasă paingănĭ micĭ, îţi vine o rudă.

5). Cînd găina cîntă cucoşeşte, nu-ĭ a bine.

6). Cînd găina face ouă părăsite, nu merge bine in gospodărie.

7). Cînd cucoşul cîntà în prag, aŭ să-ţĭ vie musafirĭ.

8). Mîţă orĭ motan negru, cucoş negru şi cînele negru aduc bine la casă.

9). Cînd rămîne mămăligă lipită pe ceaun, să n-o mînîncĭ că-ĭ napaste.

10). Cînd se răstoarnă zestrea fetelor marĭ, sămneste că aŭ să se mărite.

11). Cînd pocneşte în casă nu-ĭ a bine.

12). Cînd cad fetele pe neştiute in ziua de Bobotează, sămn este că se vor mărita.

13. Cînd îţi ĭesă cu cofa plină înainte, iţi merge bine ; cănd îţi ĭesă cu cofa goală, îţi va merge răŭ.

14). Cu popă şi cu iepure cine să întîlneşte la drum, bine nu-i merge ; de te întîlneştĭ cu popă zvîrle în urma luĭ pae orĭ fîn, c-atuncĭ nu-ţĭ va merge răŭ. De te întîlneştĭ la drum cu ţiganĭ orî jîdanĭ, îţĭ va merge bine.

15). Cine la Bobotează îşĭ vîră puşca în apă, la ea cînd va merge la vînătoare va trage mult vînat.

16). Cînd vaca fată numaĭ bouţĭ, e semn de noroc in gospodărie.

17). In an mare nu e bine să te însorĭ.

18). Cînd pe lună o mînîncă vîrcolacii, va fi războiŭ orĭ răzmiriţă.

19). Cînd face cine-va casă, dacă voeşte să ştie de va fi locul acela cu noroc orĭ nu, să pue sara acolo o oală nouă plină cu apă neîncepută [1]. şi dacă dimineaţă oala va fi prelinsă [2]. e sămn bun şi acolo să-şĭ clădească casă, iar de-o va găsi goală, să fugă de acel loc, că-i fără noroc.

20). Cînd zburdă vitele şi porcii cu pae in gură, vremea are să se strice.

21. Cînd latră cînele, face o pustĭu.

22). Cînd pe o casă va cînta cucuveuca, trebue să moară din acea casă cineva.

23). In foc să nu stupeştĭ nicĭ odată, că-i păcat şi te spuzăştĭ [3].

24). Inapoĭ noaptea să nu te uiţĭ, că nu-i bine.

25). Cînd ţi să pare că te strigă cine-va, nu-i a bine.

26.). Cînd uşa se deschide singură, are să-ţĭ vină cine-va.

---

1). Apă neîncepută se zice aceea din care n-a băut nimenĭ cînd o aduce de la fîntînă, aducătorul nevorbind cu nimenĭ cînd o aduce.

2). Prelinsă, sau cînd dă peste marginĭ

3). Cînd cine-va se spuzeşte face un fel de arsurĭ la buză.

27). Copiilor micĭ să nu li se tae unghiile, că n-aŭ cu ce se apara de necuratul.

28]. Cînd eşĭ din casă şi leşĭ copilul în albie [1]. singur, să puĭ lîngă el mătură orĭ un cuţit, ca să nu între necuratul în el.

29). Cînd la casa gospodaruluĭ mor mîţele orĭ fug, e sămn rău.

30). Jugul boilor să nu-l puĭ pe foc, că nu poţĭ muri şi numaĭ te chinueştĭ.

31). Puĭŭ de găină de cîntă în găoace, e nazdravan.

32). Cînd îţĭ curge singe din nas, îţi va muri o rudă.

33). Şoarecele care va mînca nafură dîn ziua de Paştĭ, se face liliac.

34). Chiperul şi sarea din solniţă de se varsă, te veĭ sfădi cu casniciĭ.

35). Cînd focul vijie şi hueşte, te veĭ sfădi cu cine-va.

36). Acul cînd îl daĭ împrumut, să-l înfigĭ in ceva şi de-acolo să-l iee cel căruia îl împrumuţĭ, de voeştĭ a nu te sfădi cu el.

[Va urma) Culese de **M. LUPESCU**

DIN JOCURILE COPIILOR DE LA ŢARĂ

DE-A PETRECU

Petrecu este un joc al copiilor de la sate. Cu acest joc îşĭ petrec copii de pe la unele sate din judeţul Vlaşca, maĭ tot timpul ierneĭ, chiar şi al toamneĭ, cănd cultivatoriĭ nu aŭ ocupaţiunĭ prin ţarine şi s-aŭ strîns pe acasă.

Se strîng băeţiĭ cam tot de o samă, adică de 11, 12 şi 13 anĭ şi maĭ micĭ, cari sînt vecinĭ, la un loc maĭ deschis, unde casele sînt rarĭ, şi se apucă de joacă. Maĭ întăiŭ se

---

3]· Albia e covaţica in care se leagănă copiĭ ţaranilor şi in care se scaldă.

însoţesc, deosibindu-se în două cete, cam care se potrivesc între dînşii, şi fie-care ceată să aibă cel puţin 6, 7, 8 sau 10 băeţi. După aceia trag sorţi să vadă care ceată cade la *vacă* şi care afară. Vacă se numeşte o grămada de gunoae făcută de dînşii, peste care maĭ pun şi straele cele maĭ grele spre a fi maĭ uşorĭ la fugit. Aci şed şi băeţi maĭ micĭ cari nu se pot juca. Sorţiĭ se trag de căte un băet din fie-care ceată ast-fel: iea unul dintr-o ceată două paie sau beţişoare, unul mai lung şi altul mai scurt. Aceste beţişoare saŭ paie, le ascund in mînă, mîna fiind bine închisă şi nu lasă a se vedea de cît capetele lor, care sînt eşite afară spre a se putea trage de cătră alt băet din ceata a doua. Vine băetul din ceata întăĭ spre exemplu, şi le prezintă la unul din a II-a ceată care trage în sus saŭ scoate un paiŭ din acele două. Dacă trage pe cel scurt ceata luĭ este afară; iar dacă scoate pe cel lung ceata sa trebue să fie la vacă.

După ce s-au tras sorţi şi s-a văzut care sînt la vacă şi care sînt afară, se începe jocul. Ceĭ de la vacă încep a ocoli de jur împrejurul grămezeĭ de gunoae de vre-o cîte-va orĭ, saŭ cum zic eĭ: »ocolesc vaca«; ceĭ de afară staŭ prin preajma celor de la vacă, împrăştiaţi în toate direcţiunile. După ce ocolesc vaca de vr-o cîte-va orĭ cum am zis, se iaŭ după ceı de afară. Aceia se păzesc să nu-ĭ taie, cum zic eĭ, adică să nu poată pune mîna, vr-un băet de la vacă, pe vre unul de afară, căcĭ atuncĭ trebue să cadă, adică să şadă pe gramada de gunoae fără a maĭ lua parte la joc, fiind căzut.

Dacă cei de la vacă pot ca să-ĭ tae pe toţĭ ceĭ din afară şi să-ĭ facă să cadă toţi, atuncĭ ceĭ de la vacă es afară; iar ceĭ de afară le eaŭ locul la vacă. Se întîmplă însă ca ceĭ de la vacă să nu poată reuşi aşa de uşor a-ĭ băga pe ceĭ de afară la vacă, din următoarea împrejurare: ca ceĭ de afară să poată căpăta ĭarăş pe tovarăşiĭ lor căzuţĭ,

şi lucrul e foarte lesne, pentru că e destul ca unul de afară, să treacă, din nebagarea de samă a celor de la vacă, pe lîngă vacă, şi să fugă iute înainte pentru a nu pune mîna pe dînsul vre unul de la vacă, şi atunci toţi ceĭ căzuţi es iarăş pe la locurile lor.

Ceĭ de la vacă trebue să aibă o îndoită băgare de seamă: întăĭ să păzască pe ceĭ de la vacă, şi al doilea să se păzască eĭ unul pe altul cînd fug după ceĭ de afară, căci se poate întîmpla ca vre unul de afară să treacă printre eĭ şi vacă, şi să scoată afară pe ceĭ căzuţi la vacă, saŭ să treacă printre dînşiĭ, fără ca să fie tăiat, şi să cadă la vacă toţi aceĭ cari au fost în partea de afară, cum a trecut printre dînşiĭ.

Une-oriĭ se întîmplă ca cei de la vacă să tae pe toţi ceĭ de afară, afară de unul maĭ iute de picior care a scăpat ne tăiat. In cazul acesta, se eaŭ după dînsul ca să-l tae; el dacă este iute de picior şi poate să facă minciuniĭ, se întoarce repede şi dă printre dînşiĭ şi vacă, şi numaĭ ce auziĭ: »*A dat vaca*« Se scoală toţi căzuţiĭ şi se duc pe la locurile lor, şi jocul atunci se ia ca de la început. Cînd sînt căzuţi dintre ceĭ de la vacă, lucru ce se întîmplă cînd vre unul din ceĭ de afară a trecut printre dînşiĭ, atunci eĭ singuriĭ, se lasă a da vaca, ca să scoale pe aĭ lor. Dar ceĭ de afară, in acest caz, nu vor să dea vaca, maĭ ales dacă nu sînt căzuţi dintre aĭ lor tovarăşi.

Alte oriĭ se întîmplă ca să cadă toţi, şi de afară şi de la vacă, şi să nu rămîe de cît cîte unul şi afară şi la vacă. Atunci e atunci! Dacă cel de afară e maĭ iute de picior şi maĭ dibaciŭ numai de cît înşală pe cel de la vacă şî dă vaca sculîndu-i pe toţi pe la locurile lor. Iar dacă îl taie, cel de la vacă pe cel de afară atunci cade şi el şi ceĭ cari aŭ fost la vacă ies afară.. Şi tot aşa.

Heciu Lespezi (Suceava) R. MARINESCU

CIMILITURI

Cea maĭ mare parte din cimiliturile ce vor urma, sînt deja publicate în alte colecțiunĭ. Unele sînt cu totul inedite, din cari o parte culese de mine însumĭ și altele comunicate de prietinĭ. Cimiliturile inedite încă, vor fi însemnate cu un*.

Am aranjat în mod sistematic cimiliturile, și am găsit de cuviință că sistemul cel maĭ potrivit este de a le pune dupa alfabet și a grupa toate variantele aceleiașĭ cimilituri Fie-care variantă poartă un număr și numele colegătoruluĭ în prescurtare, precum și numărul din colecțiune la care se găsește cimilitura.

Colecțiunile de care m-am servit pentru a aduna acest material sînt :

Stamati, (Pepelea)
Anton Pann, (Şezătoarea la ţară.)
Ispirescu, (Pilde şi ghicitorĭ)
Fundescu, (Basme)
G. D. Teodorescu (Poeziĭ populare)
Alexandri, (Poeziĭ populare)
Baronzi, (Limba romînă)
Romînul glumeţ ;
Sbierea, (Poveștĭ) ;
Bulgărescu, (In jurul vetreĭ)
Leon Volf, (Voinic înflorit)
Leon Volf, (Basme și poveștĭ)
Cîteva maĭ sînt în
S. Fl- Marian (Ornitologia poporană]
Dr. Gaster (Literatura populară).
Arsenie (Basme)

Afară de aceste colecțiunĭ, maĭ este una intitulată *din bătrînĭ*, tipărită in Transilvania de un culegător al căruĭ nume l-am uitat, și pe care n-am putut-o dobîndi pănă acuma. Prin diferite calendare și foi periodice, foarte anevoios de găsit, sînt publicate multe cimilituri.

Colecţia ce urmeasă cuprinde peste o mie de variante.

I. ACUL

1. * Am un om mititel
face gardul frumuşel.

---

2. Moşneguţul mititel
face gardul frumuşel. Sb. 22

---

3. Mic, Mititel
face gardul frumuşel.
R. gl. 251 ; Bulg. 575

---

4. Ce e mic, mititel
îngrădeşte frumuşel ?
Isp. 58 Bulg. 185

---

5. Am un moş
tare mic, mititel
face gardul mărunţel
şi frumuşel. R. gl.

---

6. Mic, mititel
înfrumuseţesc lumea cu el.
R. gl.; Bulg. 577

---

7. Am un moş tăricel
dar îĭ mic, mititel,
face gardul frumuşel.
Bulg. 61.

---

8. Am un par şi o nuea
şi îngrădesc cît oiŭ vrea. L. V.

---

9. Luciu, lucior
îĭ pun coadă de fuior.
R. gl. 257.

---

10. Iliuţă trece-n cale
şi-şĭ lasă maţele-n vale.
Bulg. 361,

---

11. Ce fuge mereŭ la vale
şi-şĭ lasă maţele-n cale ?
G. D. T.

---

12. Am un boŭ :
cu coada sparge,
cu capul drege.— Bulg. 124.

---

13. Dumitrică mititel
cu buricul după el.
Bulg. 361.

---

14. Sferendache mititel
cu buricul după el.
Bulg. 718.

---

15. Alecuţă mititel
cu buricul după el.
Bulg. 125

II. ALBINA

16. Găinuţă
galbinuţă
trece marea-n picioruţe.
R. gl.

---

17. Cimileaga
grava
încunjură dumbrava
şi face ciuştĭ in nas la Sava.
Sb. 123.

III. ALUNA.

18 * Şede-ntr-un vîrf de nuea
şi nu se teme c-a cádea

---

19. Sîcîită vaĭ de ea
şede-ntr-un vîrf de nuca
Isp. 8 ; R. gl. ;G D. T.; Bulg. 662.

---

20. Cucuiata, vaĭ de ea,
stă într-un vîrf de nuea.
Bar. ; R. gl. 319 ; Bulg.. 244

IV. ANUL ; lunile, săptămînile, zilele, şi nopţile.

21. Am un copaciu
cu doĭ-spre-zece cracĭ :
şi-n tot cracul cîte patru cuiburĭ
şi-n tot cuibul cîte şepte ouă.
Stam ; R. gl.

---

22. Am un copaciu.
cu două-spre-zece ramurĭ,
în fie-care ramură
cîte patru cuiburĭ,
şi în fie-care cuib
cîte şepte ouă.
Isp. 51 ; Bulg. 7.

---

23. Am un copaciŭ
cu doĭ-spre-zece cracĭ :
în fie-care crac sînt patru cuiburĭ
în fie-care cuib sînt şepte ouă,
şi fie-care oŭ are o parte albă
şi alta neagră.
Ce să fie aceasta ?
Sb. 146

---

24. Am un copaciŭ
cu 12 ramurĭ,
în fie-care ramură
cîte patru cuiburĭ,
în fie-care cuib
cîte şepte ouă
jumătate albe,

jumătate negre.

Bulg. 19, 154.

---

25. Am un copaciŭ
cu două-spre-zece ramurĭ
jumate [1] verzĭ,
jumate uscate ;
în fie-care ramură
cîte patru cuiburĭ,
în fie-care cuib
cîte şepte ouă,
jumate albe,
jumate negre.

G. D. T.

V. APA.

26. Dumbrà
Sumbră
face umbră. — Bulg. 353-

VI. APA şi GHIAŢA

27. Mama naşte fata
şi fata pe mamă.

Sb. 147.

VII. ARIA

28. Intr-o tavă spoită
şede o nucă curàţită.

Bulg. 469.

VIII. ARICIUL

29. * Merge Paşa pe ulițe
cu treĭ miĭ de sulițe.

---

30 Hanţul
zbanţul
cu o mie de suliţĭ

Sb. 114.

---

1). Jumătate

31. Am un moş bătrîn
şi urcă aracii la deal
Isp. 136 ; Bulg. 5.

---

32. Un unchiaş ce e bătrîn tare
poartă aracii pe spinare
R. gl. 330 : Bar.

---

33. Am un moş ;
de bătrîn ce e
duce o mie de aracĭ la spinare.
R. gl.

---

34. Am unchiaş mare
c'o sută de aracĭ la spinare.
G. D. T, ; Bulg. 4.

IX. ARMA

35. Suflet n-are şi suflet fură.
Bar.; R. gl. 311

X. AŢA de la opincĭ.

36. * Am o nuea lungă
lungă,
îngrădesc o poeată
şi o zahată
şi maĭ rămăne o bucată [1];

XI. BALERCA

37. Am o vacă
cu buricul în spate.
Sb. 18.

XII. BANIŢA

38. In pàdure născuĭ,
In pădure crescuĭ,
acasă dacă m-adusă
curva satului mă puse.
Isp. 83 ; R. gl. ; Bulg. 450.

---

1) Comunicată de P Heresou

XIII. BANUL

39. La minte cald,
la mînă rece ;
îmĭ schimb stăpînii
ca vaĭ de eĭ,
şi n-am odihnă
nicĭ în mormînt.

Bulg. 556.

XIV. BARABULELE [1]

40. * Ce puĭ una
găseştĭ două ?
ce puĭ două
găseştĭ nouă ? [2]

---

41. De desubt prescure,
de-asupra pădure.

Sb. 96.

---

42. Mă duseĭ in pădure
săpăĭ ouă de bobice [3]
săpăĭ nouă
lăsăĭ două
că bobicĭĭ iar se ouă.

Bulg. 588

XV. BARBA.

43. Fetele şi femeile n-aŭ
şi nicĭ nu doresc să aibă ;
bărbaţiĭ o ţin de o podoabă,
dar cînd o aŭ
cearcă să se cotorosască de ea.

Sb. 73.

XVI. BARZA

44. Trupul, capul mi-ĭ tot una

1] In partea muutelui din judeţnl Suceava se zic : bulighine
2] Comunicată de P Herescu
3). In Broşteni (Suceava) se zice vovice

pe-un picoir staŭ totdeuna,
cămeşĭ am nenumărate
şi le port toate-mbracate.

Pan.

XVII. BAŢUL

45. * In pădure naşte,
în pădure creşte,
vine-n sat şi bate. [1]

---

46. In pădure m-am născut,
în pădure am crescut,
şi-n oraş cum m-aŭ adus
judecător am fost pus. Pan.— R. gl.

---

27. Nu-mĭ e frică
nu-mĭ e teamă
cà am capul de aramă
şi piciorul plumbuit. — R. gl.

XVIII BERBECELE

48. * Patru bat, opt opintesc
miĭ şi sute se clătesc. [2]
49. Opt opintele
şi patru izbele. — R. gl.

.XIX BICIUŞCA

50.* Am o gîscă cioantă
boantă
cu grumajiĭ ciobîrlan [3]

XX. BIRUL

51. Ce e greŭ pe casă ?

Bulg. 308

XXI. BISERICA

52.*Am o ulcea

---

1) Comunicată de M Lupescu din Broşteni
2) Comunicată de T Danileşeu
3) Comunicată de Lupescu

pistricea
cîntă cucoşii în ea. [4]

---

53. Am o ulcea
petricea,
şi cîntă doĭ cucoşeĭ in ea.
Sb. 148

---

54. Am o ulcea pestriţă
cîntă cucoşii în ea. — Bulg. 89.

55, Tună
văgăună
ciorile s-adună. — R. gl. 246.

---

56. Sus tună
jos resună
ciorile la cuib s-adună.
Bar.— Bulg. 663.

---

57. Sus tună
jos răsună
ciorele s-adună G. D. T.—R. gl.

---

58. Tărtăcuţă vînătă
gurguiată cumătră
G. D. T. — Bulg. 733.

XXII. BOLOVANUL.

59. Bumburel rostogol
n-are stare pe ogor.—Bulg. 178.

XXIII. BORCANUL

60. Din pămînt ca Adam sînd zidit,
pe roată ca sfîntul Gheorghe tras,
în cuptor ca ceĭ treĭ cuconĭ ars ;
cînd trăiam, de toţĭ eram cinstit,
mă luaŭ în mînĭ şi mă pupa;
iar cănd ca toţĭ şi eu am murit,

---

4) Comunicată de P Herescu

nu s-a găsit cine a mă îngropa.
Pan.—R. gl.— Bulg. 322.

XYIV. BOSTANUL (Dovleacul)

61. Hurduz
burduz,
din Ţarigrad adus
sub laiţă pus — Sb. 89

---

62. Gheme strînse
funiĭ întinse — Sb. 90.

---

63. Am un bordeiŭ
plin de viţeĭ
pănă nu sparg bordeiul
nu se văd viţeiĭ. — Isp. 141.

---

64. Am un bordeiŭ
cu viţeĭ,
pănă nu sparg bordeiul
nu pot scoate viţelul. — Bulg. 8

XXV. BOUL

65. Mic cît fuseiŭ
din patru fluere ziseiŭ,
dacă muriĭŭ
in hore jucăiŭ. — Pulg 566.

---

66. Mic căt fuseiŭ
din patru flueră ziseiŭ ;
dacă mare mă făcuiŭ
pămăntul răsturnăiu ;
dacă muriiu
în hore jucăiŭ. — G. D. T.

---

67. Cînd naşte
patru cunoaşte ;

---

1) Aceiaş cimilitură însămneasă şi harbuzu!

dacă moare
joacă-n hoare ;
cît trăește
pîmàntul' înegrește.— Bulg. 289.

XXVI. BRADUL

68 In pădure născuiŭ
în pădure cresciŭ,
acasă de m-aduse
să joc in horă mă puse.
Bulg. 475

XXVII. BRAGA

69. Dobra subțirica
umple putinica
Isp. —R. gl. 272.— Bulg. 317.

XXVIII. BRICIUL.

70.* Am un bou balan
paşte pe munte de ciolan [1]

---

71. Am un cal de fer
paşte pe un munte de os
Isp.—Bulg. 15.

XXIX. BRIȘCA

72. Am o vacă
năsdrăvancă,
și prin șolduri
îi tot bolduri.
Stam.— R. gl.

XXX. BROASCA UȘEI

73. Ziua in plimbare.
mereŭ mă pornesc,
noaptea mă pun iară
casa să păzesc.— Bar.

1] Comunicată de T Daniilescu

Emile Picot

SĂZĂTOAREA

Revistă pentru literatură și tradițiuni populare

DIRECTOR: ARTUR GOROVEI

Membri fundatori: N. Vasiliu, învățător, Crucea-Broșteni; C. Pavilescu, înv. Mădeiu; T. Daniilescu, înv. Farcașa; M. Lupescu, înv. Broșteni.

Anul I. 1 Aprilie 1892 No. 2.

DON 131777

Obiceiŭ la luatul miresei

Cînd merge mirele cu nuntașii să ĭa mireasa, nu i se dă drumu în ogradă așa cu ușurință. In gardul de la poartă stă pusă, într-o prăjină, o cămeșă împlută cu fîn, făcută în chip de babă. In fruntea nuntașilor ies cîți-va vînătorĭ cu arme încărcate, silindu-se cu loviturile spre a da joș a-cea matahală. In acest timp la poartă îĭ un fel de luptă; nuntașiĭ miresei țin de zăvoare (poarta la eĭ constă din doĭ stîlpĭ dăltuițĭ, în care se vîră cu capetele parĭ de brad, formînd cea ce se zice zăvoare) și aĭ mireluĭ de afară trag; așa fel pînă nu-ĭ biruesc, nu întră.

Intrațĭ în casă, stau toțĭ cu căciulele pe cap. Un vătăjel (în alte părțĭ numit vornicel) ĭa în mînă biciul mirelui, care de obiceiŭ stă pe masă, spune la ce aŭ venit și strigă: »Porușnicĭ de casă, răspunsul să ne ĭasă»! Alțĭ vătăjeĭ din partea mireseĭ, aduc două străchinĭ goale, una cu gura în jos peste cealaltă, pune dinaintea mireluĭ și zice:» poftim, luațĭ și ospatațĭ».— Din partea mireluĭ răspund: »tînărul nostru împarat îĭ cinstit și ospatat». Tot așa se urmează de maĭ multe orĭ între vătăjeĭ, cari de obiceĭŭ se pun din ceĭ maĭ gurișĭ.

Cînd îĭ aproape să scoată mireasa din camară unde o gătesc, spre a o aduce mirelui, aduc maĭ întăĭ o babă, orĭ un băiet acoperit pe cap, de amăgesc mirele.

Toţĭ din partea mirelui, strigă: nu ne trebue, îĭ plătim să se ducă. Mirele scoate banĭ de le plăteşte, apoĭ ia armele încarcate şi puşcà afară pe fereasta din fundul caseĭ, care stă deschisă în tot timpul acesta macar să crape lemnele de frig.— Cu plata şi puşcatu de treĭ orĭ pe fereastă, urmează mirele de cîte orĭ să repetă amăgişagul.

Intr-un tîrziu aduce tata pe fiica sa de mînă, o duce lîngă mire şi după ce-l mustră că poate a fi răŭ cu dînsa, a bate-o, nu i-a fi dragă, să se uite bine ce face .... abĭa o pune să şează alăturea cu el.— De aicĭ înainte se aşază la masă. Uitasem— cea mai mare grijă, de la început şi pîn la sfîrşitul petrecereĭ caută să se cinstească cu rachiŭ din ploşte de lemn. N-aŭ obiceĭŭ a măsura cu pahare, iaŭ din ploscă. Rachiul îl beŭ şi fert cu zahar, chiper şi puţină cafe; acest fel îl pun în pahare ca să-l poată lua încă ferbinte. Cel care cinsteşte pe altul, ţine modă ne strămutată de a lua el întăĭŭ. In timpul meseĭ, se daŭ pahare dulcĭ cînd dă din partea mireseĭ un prosop lung, cu care prinde de gît pe un barbat cap de familie, îĭ caută nişte pretexte în glumă, îl ţine de prosop, aşa că trebuie să fie iute de mînă şi gură acel care ia căcĭ îl tot scutură de gît cînd vrea să bea.

Rădicîndu-se de la masă, ĭes afară cu toţiĭ şi tineriĭ îşĭ ĭau ĭertaciune de la părinţiĭ feteĭ astfel: în mijlocul ogrăzeĭ pun un scaun pe care staŭ părinţiĭ, şi tineriĭ îngenunche la picioarele lor pe nişte plocăzĭ. Unu rosteşte cu glas tare ĭertăciunea, spunînd scopul venirei lor, cere blagoslovenia părinţilor asupra tinerilor. Din acest timp tineriĭ se ţin de o naframă amîndoĭ, pîn se termină nunta. Dacă se întîmplă că de la casa mireseĭ nu-ĭ drum de trăsură, nuntaşiĭ merg călărĭ; fie babă, fată, barbat . . . toţĭ merg pe întrecutele

călăreĭ pe cai micĭ munteneştĭ, şezănd ceĭ maĭ mulţĭ pe tarniţa goală, maĭ puţinĭ carĭ pun vre-o plocadă în locul perineĭ; căcĭ la Dornenĭ nu se văd perinĭ în casă, ci eĭ dorm cu capu pe un suman sau cojoc. Maĭ auzĭ tot din fugă, ţiuitul cimpoiuluĭ. Se maĭ zăbăvesc icĭ colea cîte doĭ treĭ cu ploşca, ş-apoĭ ĭar la fugă. Unii îndeamnă pe cimpoieş: »înflă ĭedul. mă!»

Jocurile lor la nuntă sînt: un fel pe lăiţĭ cuprinşĭ cu toţiĭ pe după cap, rusasca, moldoveneasca (hora), brîul, ungureasca, leşasca, rare orĭ măriesul, atîtea fiind şi la alte petreceri ale lor.

Şarul-Dornei (Suceava) S. MIHAĬLESCU

De cale primară

La săptămăna după nuntă, însurăţeiĭ se duc la părinţiĭ feteĭ de li daŭ prima vizită ca gospodari; această vizită se chiamă *de cale primară*. Vizita această se face obişnuit Sîmbătă orĭ Duminică sara; tineriĭ îs însoţiţĭ de socriĭ nevesteĭ, de naşĭ şi de alţĭ vecinĭ de aĭ tinerilor.

Părinţiĭ feteĭ sînt inştiinţaţĭ din vreme de timpul cînd are să li se ducă băeţiĭ de cale primară şi să pregătesc de masă. Une-orĭ se duc tineriĭ singurĭ, însoţiţĭ de vecinĭ şi oamenĭ bătrînĭ.

Tineriĭ duc părinţilor colacĭ carĭ coprind 3 pînĭ, inchipuind ceĭ treĭ stîlpĭ, pe care se razămă pămîntul şi raiul; cîţĭ-va colacĭ, o garafă cu vin, un tulpan orĭ o casîncă, o ploscă cu rachiu ş. a. Inainte de a întra in casa socrilor, însurăţelul sloboade 2, 3 focurĭ şi socriĭ eşind afară primesc pe dragalaşiĭ lor oaspeţi cu cuvinte bune şi frumoase. Poftiţĭ in casă, unde e intinsă masa, după schimbarea mai multor vorbe, oaspeţiĭ sînt rînduiţĭ la masă, fie-care după cinste şi bătrîneţe. Persoanele maĭ simandicoase, printre care-s

socotiţĭ pantalonariĭ, se aşază in capul meseĭ.

Inainte de a se începe cheful şi cinstea cu hurelcă, unul din sătenĭ, descopere colaciĭ care-s aşezaţĭ pe masa unde staŭ sătenĭĭ, cheamă socriĭ şi le închină colaciĭ zicînd:

Bună vremea, bună vremea
cinstiţĭ socri;
iacă se inchină fiiĭ dumnevoastră
şi cu cuscriĭ şi toţĭ mesenĭĭ
cu nişte colăceĭ de grîu frumoşĭ
ca faţa luĭ Hristos,
şi c-o buticică de vin
să vă fie cheful deplin.
Da-ţĭ primi şi de horelcă
ca să nu vă fie răŭ nimică,
şi c-o băsmăluţă de matasă
pentru faţa dumnevoastră aleasă.
Colăceiĭ îs cam micĭ
dar voea li e mare
asupra feţelor dumnevoastră,
d-lor să roagă să-i primiţĭ
şi să nu bănuiţi
că de vor trăi
colăceiĭ îĭ vor mări.
De nu credeţĭ
puneţĭ mîna şi videţĭ
de dînşiĭ parte să aveţĭ.

După închinarea colacilor, mesenĭĭ se pun pe cinste; plosca fuge din mînă'n mînă şi cheful începe. Băutura curge, mîncarea se aduce pe mese şi pehlivăniile nu se maĭ sfîrşesc. După másă sătenĭĭ se duc pe la casele lor, ĭar tinerĭĭ şi socriĭ rămîn spre a pune capăt tîrguluĭ cu zestrea.

Broşteni (Suceava] M. LUPESCU

COLACII

Sătenilor cari botează saŭ cari cunună, li se duc de că-

tră cumătri colacii de botez și de tineri colacii de nuntă. Ducerea colacilor se sărbătorește cu multă curățenie și duh plecat de către sătenĭ. Cei ce nu dau nașilor colacii de botez, cînd mor, sufletul lor e oprit la vămile văzduhului, saŭ pătimește cine știe ce greutăți în lumea cealaltă. Cam același lucru se întîmplă si celor ce nu dau colacii de nuntă. Dacă părinții unui copil nu pot da cumătrului colacii de botez, aceștia li lasă cu limbă de moarte să-și dee colacii. Se crede că și părinții copiilor ce nu daŭ colacii de botez sufer pe ceea lume din astă pricină.

Acest obiceiŭ se sărbătorește cam in toate locurile Sîmbătă sara saŭ Duminică, nu se ține in samă însă adese orĭ vremea.

Cumătrii saŭ finii duc cumătrilor orĭ nașilor cam aceste lucruri: doi, trei colacĭ marĭ, saŭ in locul colacilor se poate duce cîte-va ocă de făină de grîŭ,o bucată de zahar, strafide, smochine, sopon, o păreche ciubotele femeeștĭ, o garafă cu vin, o ploscă cu rachiŭ, o casîncă, orĭ tulpan ș. a.

Lucrurile acestea se pun pe o masă, se acopăr și după ce vorba începe și găzdașii își mîntue pregătirile pentru primirea colacașilor, unul din sătenĭ, descoperind colacii, cheamă pe cumătri orĭ pe nașĭ și le închină colacii zicînd:

Bună vremea, bună vremea
cumătre Ioane [1] !
Iacă se închină finii
dumnevoastre
cu niște colăcei de grîŭ
frumoșĭ
ca fața luĭ Hristos,
și c-o buticică de vin,
să vă fie cheful deplin;
Da-ți primi și de holercă [2]
să nu vă fie răŭ nimică.
și o băsmăluță de matasă
pentru fața dumnevoastrà
aleasă.
Colăceiĭ îs cam micĭ,
dar voea li e mare
asupra feței dumnevoastră,
să roagă să-i primiți
și să nu bănuiți
că de vor trăi
colacii vor mări.
In dosul colacilor

1] Aicĭe se spune gradul de înrudire ce are închinătorul colacilor cu gazda.
2] Holerca, horelca sau pliușcă, adică rachiŭ.

este funia vacilor
şi căpăstrul cailor.
In dosul colăceilor
stă funicica viţeilor
şi coşaraşul meilor.

Unii închinători zic următoarea închinăciune:

Bună vremea, bună vremea
d-lor cumătri mari;
iacă sara a inserat
şi noi colăcei ca aceştia n-am închinat;
iată se arată cumătru dumnevoastră
şi cu finii dumneavoatră
cu nişte colăcei mîndri şi frumoşi
ca faţa lui Hristos,
colăceii îs cam mititei,
însă voea li e bună şi mare
asupra feţelor dumnevoastre.
Finii şi cumătrii de-or trăi
colăceiii vor mai mări
şi voea dumnevoastră vor îndeplini.
Dumnevoastră, după cum aţi fost ostenitori
şi cheltuitori
poftim fiţi buni şi primitorii
Poftim de-asupra pe colăcei
o basma mîndră de şese lei
la d-lor li-ar fi fost
vremea mai de mult
dar ei nu s-au priceput
ca nişte tineri zăluzi;
d-lor ar fi făcut
colacii cît de mari,
da nu au avut grîu la hambar.
Poftim dumnevoastră
colacii îi primiţi
şi la fini ceva le dăruiţi;
in dosul colăceilor
coşaraşul meilor,
in dosul colacilor
funicica vacilor.
Poftim că mai avem
un butoiu cu vin
ca să vă fie cheful deplin.
Dar fie şi de horelcă
să nu vă fie de ráu nimică
Vremea a fost s-aducă
acestea mai de mult
dar nu s-aŭ priceput
bună dreptate aŭ avut
c-a trimes carele in jos la Hîrlău
şi au fost drumul rău;
a fost drumul grunzuros
şi aŭ picat buţile din car jos
şi au umplut fundurile unghiurile
şi doagele, preloagele
şi cercurile, bîlcurile;
a ramas o buticică oloagă
dintr-un fund şi o doagă,
am intins mîna
şi am luat şi eu una,
am venit acasă la cumătri
să o ducem să cinstim
să ne fie la toţi chefu deplin.

Culeasă de la I. POPESCU.

Cumătriĭ orĭ naşiĭ, primind colaciĭ mulţămesc finilor şi tuturor colacarilor şi li făgăduesc in faţa tuturor orĭ o juncă orĭ două trei oi şi altele.

In urmă toţi sătenii se pun la masă şi încep a îndruga la verzĭ şi uscate; glumele încep a curge, pîcîlelele te fac să rîzi de te ţiĭ de pîntece şi petrecerea creşte din ce în ce. Plosca cu horelcă se goleşte şi altele îi iau locul.

La aseminea petrecerĭ vin nu se prea trece, căcĭ sătea-nul de munte numai rar cînd cinsteşte sîngele Domnului; el cu hurelca bate, căcĭ mai îngrabă îl face cu chef şi hazliu.

După masă şi după ce mesenii s-au chefăluit, colacariĭ părăsesc pe gazdaşĭ ducînd fie-care cu sine veselia şi un car cu minciunĭ.

Cumătrilor şi naşilor le pare bine de finiĭ ce au, dacă au semne de bunĭ gospodari, ĭar finiĭ duc cu eĭ mîngîerea su-fletească că la vămile văzduhului şi pe ceea lume nu vor fi puşĭ la muncĭ orĭ opriţĭ in drumul lumei fericite de colaciĭ de botez orĭ de nuntă.

Broşteni (Suceava) M. LUPESCU.

Obiceiŭ la morţi

Ca prin mai multe părţi se fac şezătorĭ în casa mortului pentru a distra pe rudele suparate. In timpu acesta se a-duc două sau mai multe buciume de stînă şi din timp în timp, es afară din barbaţi, carĭ suflînd în acele buciume, scot un buciumat jalnic— sălbatic. La cei mai fruntaşĭ, mai ales la tinerĭ, puşcă. De asemenea, unu sau mai mulţĭ cu fluere marĭ, cîntă jalnic la capul mortului, sau dacă-ĭ vara, la fereasta din dreptul mortului, stînd în picioare pe prispă. Dacă-i flecău saŭ fată, i se înpodobeşte un brăduleţ mic, cu fire de lînă boită, învălătucind crengile de cari mai atîrnă şi canafi.— Cu toate aceste pompe, parte îngrozitoare, se

conduce mortul pînă la mormînt. Bradul se pune la mormînt lîngă cruce unde rămîne pînă se usucă.

Aŭ nenorocitul obiceiŭ, priincios boalelor epidemice, cînd pleacă la biserică şi scot cadavrul afară, straele mortului le pun de asupra lui, începînd a lua cîte una şi le dau de pomană, alăturea cu colac şi lumînare..— Din vite caut a da ce-i mai bun popei şi la parte din cei lalţĭ cîte o oae saŭ miel.

Neagra-Şarului [Suceava] S. MIHAILESCU.

CUCII

La lasatul săcului de postul Paştelui, în unele părţi este obiceiul cu baterea alviţei care face multă bucurie copiilor. In comunele de pe malul stîng al Dunării, locuite mai cu seamă de Bulgarĭ, este obiceiul să se facă »cucii«, despre carĭ mi-am propus să vorbesc aci 1].

Duminică, toată lumea este plină de veselie; bărbaţii întîlnindu-se pe la cărciume unii cu alţii se cinstesc cu cîte un vin zicînd: să se erte; finii se duc pe la naşĭ cu cîte o sticlă cu vin pentru acelaşi scop, asemenea şi copiii căsătoriţĭ pe la părinţĭ.

După ce s-a însărat bine, flăcăii incep să facă luminaţie prin sat ; leagă de cumpăna puţului cîte o dihoniţă de păcură, îi dau foc şi apoi lasă găleata in puţ ca ast-fel dihoniţa aprinsă să rămîe suspendată în aer, unde se consumă. Această luminaţie este numită de locuitorĭ «Uralie»

Acum umblă prin sat in toate părţile, purtînd la spate cîte un clopot mare, toţĭ aceia care a doua zi se vor face cuci ; totul se termină după miezul nopţii.

Lunĭ încă din zori, se arată cucii ; ei sînt flăcăĭ şi oamenĭ

1) In com Ceacu, Jud. Ialomiţa unde am văzut pentru întăia oară Cucii" cea mai mare parte a comunii o formează Bulgari.

căsătoriți de curînd, fiind imbracați ast-fel: în loc de flanel, cu un brîu roșu bine cusut și strîns peste corp și brațe, în jos cu o fustă albă împrumutată de la vre-o fată, în picioare cu opinci, la spate poartă un clopot mare și în mînă poartă o măciucă sau un instrument de lemn în forma unui unghiu obtus, a cărui coadă, tot de lemn, este ca de un metru de lungă, aceasta este ceea ce numesc ei *chiulichiu*, iar în cap poartă o glugă lucrată cu multă iscusință și făcută dintr-o bucată de saricâ cusută in forma și de mărimea unei trăiste de cal, fiind acoperită pe de asupra cu hărtie albă sau colorată peste care se face ceva brodături cu diferite feluri de lînuri. In dreptul nasului se pune un gît de tigvă găurit ici și colea, iar în dreptul gurii și al ochilor se lasă cîte o mică răsuflătoare. De ambele părți din dreptul urechilor se ficsază în sus două lemne lungi ca de un metru peste care se pun alte 3-4 orizontal, formînd ast-fel un fel de scară. Toate iaŭ numirea de coarnele glugii și sînt acoperite peste tot cu fulgi și pene, iar in vîrf se pune 3-4 fulgi de cocoș sau vîrf de trestie.

In acest costum se înfățișează cucii dimineață, cînd este imposibil ori-cui de a cunoaște cine se ascunde acolo, de cît numai atunci cînd își ia gluga din cap. Cu cît timpul înaintează, cu atît numărul lor sporește căci la mulți le vine dorința să se facă cuci și ca să atragă atențiunea privitorilor, își pun în cap cîte o glugă fără coarne sau chiar o traistà de cal ; alții fără clopot etc. Acela care are costumul mai frumos, clopotul mai mare și brîul mai roșu, este mai admirat.

Prin sat aleargă în toate părțile după oameni, copii, fete etc. și vai de acela care cade prins, căci nu poate scăpa de cît dînd ceva bani sau alt-fel se alege cu ceva trînteală ; așa este obiceiul și toți se supun lui. Grupe de copii și oameni fug prin noroiŭ, sar peste garduri fără să le atingă, cînd îi ia cucii la fugă ; unii aleargă după copii și oameni

şi alţii le ese înainte. Cei sfioşi nu părăsesc casa in această zi. Dacă cine-va este prins de cucĭ, ceea ce se întîmplă mai adese orĭ, cu cît stă mai mult pe gînduri şi nu caută să scape mai lesne, cu atît se vede încunjurat de mai mulţi, fiind atraşi de zgomotul clopotelor.

Pe la jumătatea zilei, cucii lasă din mînă instrumentele cu care se arată dimineaţa şi iaŭ pămătuful, care este făcut dintr-o nuea lungă în vîrful căreia se leagă cu un ştreang o opincă pe care o înmoae in noroiŭ şi sigilează pe aceia pe care îi ajunge, şi păreţii caselor pe unde se află fete, ca să le mai dea de lucru în zilele următoare.

Tot cam în acest timp se formează şi jujeul pentru cînĭ, care conduşi de instinctul natural se retrag la cîmp in această zi sau se ascund prin locurĭ anevoe de găsit.

Jujeul se face întocmai ca un leagăn mare, iar în mijloc se fixază o funie îndoită unde se pune cînele şi îl învîrteşte atîta timp pănă cînd cade singur ameţit şi de multe orĭ chiar mort.

Spre seară cucii se grupează căte 30-40 şi merg de la o casă la alta, fac horă in curte, iar stăpînul trebue să le dea 10-20 banĭ. Aceştia le dau băutură in zilele următoare.

Cînd soarele apune totul se termină; o linişte complectă domneşte in toate părţile ; cînii nu-şĭ mai îndeplinesc datoriea lor de cît peste 2-3 zile, cînd maĭ uită frica ce le a inspirat ziua cucilor.

Ca credinţĭ ale poporuluĭ local despre cucĭ, se aud următoarele :

Cel ce se face cuc, trebue să se facă sau de treĭ orĭ saŭ de nouă orĭ in nouă anĭ, căcĭ alt-fel se crede că murind se va face diavol.

Fulgiĭ luaţĭ de la gluga cucului îĭ intrebuinţează femeile, ca să afume pe cei ce sufer de frică.

Dacă omul saŭ alt orĭ-cine nu primeşte vre o lovitură, de la cucĭ in această zi, se zice că acela nu va fi sănătos

peste an.

Bătrînii satului pe care i-am întrebat în amintirea căruĭ fapt se serbează ziua cucilor au răspuns: nu știm nicĭ noĭ, dar facem așa fiind-că am apucat de la bătrînĭ.

Tonea (Ialomița) S. POPESCU

CÎNTECE

18 Sus la vîrful muntelui,
cîntă puiul cucului ;
da acolo cine șede ?
Irina și cu Pîntea.
Irina s-a culcat,
dimineață s-a sculat,
pe ochi negri s-a spalat,
curte nouă a măturat,
cu lacrămĭ a împroșcat,
și gunoiul l-a dus
unde joacă tinerii,
și sfătuesc bătrînii;
și'napoi că a venit,
și-n curte că a întrat,
și din greu cînd a oftat,
curtea s-a cutremurat.
—Draga tateĭ, Irinucă,
dimineață te-ai sculat,
pe ochi negri te-ai spalat,
curte nouă ai măturat
și gunoiul l-ai dus
unde joacă tinerii,
și sfătuasc bătrînii.
Și'napoi cînd ai venit,
și din greu cînd ai oftat,
curtea s-a cutremurat.
Da eu cum nu voiŭ ofta,
că greu tun o ploae vine.
—Draga tatei, Irinucă,
acela nu-i tun de ploae,
ci acela-i tun de turci
vin la tine să te eie;
da eu pe tine, nu te-oiŭ da
păn ce capu-n sus mi-a sta.
Nicĭ cuvăntu n-a sfărșit,
cînii de turcĭ au sosit.
Irinuca s-a îndosit.
Eĭ in casă aŭ intrat.
—Buna ziua moș bătrîn !
—Hai la masă să prînzim.
—Noi n-am venit să prînzim ;
noi am venit să peștim.
—Da la cine să peștiți ?
că Irina mi-a murit.
—Nu-i moșule de crezut.
—Haide dară la mormînt;
mormîntul v-oiŭ arăta
c-am ingropat-o pe ea,
la fîntîna mătăsînă
unde-ĭ iarba cea bătrînă.
Eĭ pe cai a -ncălecat,
și de fugă-aŭ apucat.
și-napoi că s-aŭ uitat,
și din gură aŭ cuvîntat :
—Nu știu soarele-a lucit,
orĭ Irina s-a ivit.
Ei înapoi că s-a inturnat
pe Irina aŭ aflat.

și pe cai a încălicat,
și de fugă a apucat.
Irina din gură a cuvîntat:
—Turcilor, păgînilor,
ia lăsați-mă 'nnapoi,
că acasă am uitat
cusutura in fereastră
punga cu galbeni pe masă.
Ș-apoi ea a cuvîntat:
—De cît roabă turcilor
mai bine lac broaștelor,
și mîncare peștilor
soponele fetelor.

* * *

19 Frunză verde lemn uscat,
subt un pom frumos rotat,
ședea Gruia cu Novac,
și din gură sfătuia:
—Taică taiculiță,
hai de-mi dă murgușul tău,
închingat și'ntărnițat,
să mă duc la Țarigrad,
și cu turcii să mă bat.
Ear la capul dealului,
la crucea medeanului,
la crășma'mparatului
trei voinici că mi-a sosit;
trei voinici ardelenești,
cu caii brașovenești,
cu puștile tătărești,
și cu pistoale turcești.
In trei zile și'n trei nopți,
că-mi luă vadra de torți.
Da Anița crîșmărița,
poale albe suflecînd,
cisme roșii încălțînd,
și la împarat alergînd,
imparatul intrebînd:
—Fa Aniță crîșmăriță,
de ce-mi vii așa'nfocată,
și la ochi înspăimîntată?
vinul poate l-ai gătit?
orĭ altă poznă că-aĭ pățit?
—Nicĭ vinul nu l-am gătit,
și nicĭ o poznă n'am pățit:
trei voinicĭ că mi-a sosit
trei voinicĭ ardelenești,
cu caiĭ brașovenești,
cu puștile tătărești,
cu pistoale ungurești,
și cu ciubote turcești:
în treĭ zile și'n treĭ nopți,
că-mi luă vadra de torți.
—Fa Aniță crîșmăriță,
spune-mĭ părul cailor,
și stamba voinicilor.
—Da voinicul cel mai mare,
cu păr galben pe spinare;
iară celui mijlociu,
bate barba brîile,
și părul călcăile;
da voinicul cel mai mic,
mustețele i-s ca la rac,
și le 'nnoadă după cap;
face nodu cît pumnu,
de te'ngrozești de dînsu;
și se uită pe sub gene,
singur dumneta te-ai teme.
—Spune părul cailor?
—Unu-i negru ca corbu,
unu-ĭ porumb ca cucu,
unu roșu ca focu;
cînd incalicĭ pe dînsu,
fuge iutĭ ca fulgeru.
—Fa Aniță crîșmăriță;
îs trei fiĭ a lui Novac,
de trei orĭ țara a pradat,

pe unde merg de acele fac; da de bani nu mai cata.
dă-le vin cît or vra,

Crucea-Broșteni (Suceava) Adunate de N. VASILIU

20 Frunză verde măr mărit
tot cu boii am pornit,
m-am scăpat și am adormit
sub un măr mîndru-nflorit
șerpe mare o venit
jumătate m-o înghițit,
jumătate nu mă poate
de curăle țintolate
de suliță-npungătoare
de pușcuță vînătoare.
Mă duseiu la maică-mea.
—De-mi ești maică cu dreptate
bagă mîna și mă scoate,
și prinde curălele
și trage oțelele;
de te temi ca te-a mușca
na basmaua-nvăli mîna.
—Nici basmaua n-oiu lua,
nici mîna nu oiu băga
că mă tem că m-a mușca:
da du-te la sora-ta,
de ții soră cu dreptate
bage mîna și te scoate.
Mà duseiu la soră-mea
și ea m-o 'ntrebat așa:
—Frățioare ce ești scîrbit?
ori boii i-ai prăpădit?
ori opincile le-ai rupt?
—Nici boii n-am prăpădit
nici opincile n-am rupt;
frunză verde măr mărit
m-am scăpat și am adormit
sub un măr mîndru-nflorit;
șerpe mare a venit
jumătate m-o 'nghițit,
jumătate nu mă poate
de curele țintolate
de suliță-npungătoare
de pușcuță vînătoare.
De-mi ești soră cu dreptate
bagă mîna și mà scoate;
de te temi că te-a mușca
na basmaua-nvăli mîna.
—Nici basmaua n-oiu lua,
nici mîna nu oiu băga
că mă tem că m-a mușca,
dar du-te la puică-ta.
De ți-i puica cu dreptate
bage mîna și te scoate.
Mă duseiu la puicà-mea.
Puica m-o 'ntrebat așa:
—Puiule ce ești scîrbit?
ori boii i-ai prăpădit?
ori opincile le-ai rupt?
—Nici boii n-am prăpădit
nici opincile n-am rupt;
frunză verde măr mărit
m-am scăpat ș-am adormit
sub un măr mîndru-nflorit,
șerpe mare o venit
jumătate m-o 'nghițit,
jumătate nu mă poate
de curele țintolate
de pușcuță vînătoare
de suliță-npungătoare.
De-mi ești puică cu dreptate
bagă mîna și mă scoate;
de te temi că te-a mușca

na basmaua-nvàlĭ mîna.
—Nicĭ basmaua n-oiu lua
și mîna tot oiŭ băga.

* * *

21 Numai foae iarbă neagră
zace merla că-ĭ bolnavă,
merge cucul și o'ntreabă :
—Da morĭ tu soră degrabă?
—Ce ai cuce-a mă'ntreba
că mor degrabă, orĭ ba.
—Cît aș ști că mi-aĭ muri,
penele mi le-aș cerni
și-aș veni de te-aș jăli.
—Cuculețule năuc
cum n-am pușcă să te pușc,
să scot untura din tine
să tomesc inima'n mine.

* * *

22 Frunzuleana treĭ alune
eu mă duc măicuță-n lume
inima aicĭ rămîne.
Cată maică strînge-o bine
și mi-o leagă maică, leagă,
intr-un corn de basma neagră
și asvîrle-o maică pe apă.
De-a sta și s-a cufunda,
maică nu mai aștepta ;
dar de-a merge și n-a sta
doru-ndată l-oiŭ mîna;
și-oiŭ mîna dorul cu cartea;
carte lată ca masa
s-o cetească măicuța
toată ziua de la soare
sara de la lumînare
să nu-ĭ paie cartea mare.

* * *

23 Frunzulița treĭ masline
cum nu-ĭ dorul mare cîne?
peste multe dealurĭ vine
și se bagă'n sin la mine ;
nicăirĭ nu poposește
pînă unde mă găsește,
nicăirĭ nu trage'n gazdă
pînă la mine'n ogradă.
De cine dorul se leagă
acela de dor nu scapă ;
că de mine s-o legat
și de dor n'am maĭ scăpat.
Vai de mine mult dor duc
și de dor drept mă usuc.
Mă usuc ca frunza-n nuc
ca iarba de pe surduc.
Tot așa îșĭ zice dorul
că de dor moare tot omul ;
latre dorul ca și-un cîne
că de dor nu moare nime,
că eu mult am mai dorit
și de dor n-am maĭ murit.

Mădeiŭ (Suceava)

Adunate de C. PAVILESCU

---

24 Frunzu verde miez de nucă
cîntă cucu-n verde luncă,
și-așa cîntă de frumos
c-a căzut frunza pe jos;
și tot cîntă se rotește,
bița calu-șĭ potcovește,
de grea cale mi-l gătește,
puica-n drum că mi-l privește,
din lacrămĭ de-abĭa-l zărește
să-l vadă-n cotro pornește.
De-ar fi Moldova la cruce,
de treĭ orĭ pe zi m-aș duce,

dar mi-ĭ drumul prin oraș
și mă-ntreabă de ravaș.
Doĭ mă-ntreabă.
doĭ mă leagă,
și mă leagă cot la cot,
și mă poartă Iașul tot,
și-mĭ dă Prutul să-l înnot.
Prutule apă vioară,
face-te-aĭ neagră cerneală
spuma ta o mesișoară
stuhul tău o penișoară,
ca să scriu o hărtioară,
s'o trimet la maica-n țară
să-mĭ dea banĭ de cheltueală
și straie de primineală.

* * *

25 Frunzu verde de harbuz
vin doĭ nourașĭ din sus
cu veste și cu răspuns
de la puiu, că s-o dus.
Cine trece luncile?
Gheorghiță cu slugile.
Cine trece pe la iaz?
Gheorghiță cu calu breaz,
și se șterge de dulamă,
Mândița să dee samă,
că nu i-a cusut naframă,
naframă cu șese florĭ,
să se șteargă de sudorĭ.

* * *

26 Frunzu verde lemn uscat,
cîte lacrîmĭ am varsat
aș face-o fîntînă-n sat.
Fîntîna cu treĭ isvoară,
să bea dușmanii, să moară;
dușmanii, dușmancele,
cari strică casele
și dispărțesc dragostile.
Pară din cerĭu să s-aprindă
pe dușmanĭ să mi-ĭ coprindă,
de la mic și păn la mare,
pentru-a noastră-nstrăinare.
Noĭ am fost doĭ la părinți,
ca și doĭ merĭ înfloriți
la isvoare răsădiți.
Cînd meriĭ s-or scutura,
noi de iubit ne-om lasa.
Este dorul mare cîne,
peste munte, dealurĭ vine.
Cu doru de la părinți,
facĭ ce facĭ și tot îl uiți,
dar cu dor de-amorizat,
curge sîngele-nchegat.

* * *

27 Frunză verde și-un harbuz
cîte florĭ pe iaz în sus,
toate cu puiu le-am pus.
Și le-am pus cu jurămînt
să nu ĭasă din pămînt;
da ele mîndre-au maĭ ĭeșit.
Creșteți florĭ și înfloriți,
că mie nu-mĭ trebuiți,
creșteți florĭ cît gardurile,
să vă bate vînturile.

* * *

28 Frunzulița treĭ smicele,
măĭ băete, băițele,
vin la maica și mă cere.
De m-a da de nu m-a da,
pe lăițucă m-oĭŭ culca,
pe fereastă m-oĭu fura,
la lună ne-om cununa,
la stele ne-om judeca.
—Cat la lună, luna-ĭ sus,

cat la jug boiĭ s-o dus ;
dau cu fuga după boĭ,
puica mă strigă'n apoi.
—Haĭ puiule înapoĭ,
că are tata patru boĭ
şi ne-a da şi nouă doĭ.

*
* *

29 Frunză verde măr domnesc,
pe dealul mănăstiresc
tot cu puica mă-ntîlnesc
şi-am pus gînd ca s-o iubesc.
Tot te-ai dus puică te-aĭ dus,
nu mi-ĭ ciudă că te-ai dus,
mi-ĭ ciudă că nu mi-aĭ spus
cu dragostea ce-aĭ făcut.
—Am strîns-o mănunchiŭ-n mînă
şi-am svîrlit-o într-o grădină,
între florĭ şi-ntre sulcină,
ca să prindă rădăcină,
şi să crească busuioc
să ne facem de noroc.

*
* *

30 Frunză verde măr cireş,
de s-ar face dealul şăs,
să văd de unde am purces.
De la Iaşĭ de la Pŭtna,
de la liţa Profira.
Inimioara-n mine plînge,
cu lacrămĭ, dragă de sînge.
Păpuşoiŭ bătut de peatră,
ca copilul fără tată.
Păpuşoiŭ bătut de brumă,
ca copilul fără mumă.
Vară, vară-n urma noastră,
ĭea zapada de pe coastă
şi bruma de pe fereastă.
De-aş ajunge sfînta vară,
să maĭ văd focurĭ pe-afară
copilaşĭ în pelea goală.

*
* *

31 Rîpă rîpă vale adîncă,
valio lupu mă mînîncă. -
Lupule nu mă mînca,
pîn-a răsări luna,
să dau mîna cu puica ;
două vorbe să vorbesc,
inima să-mĭ răcoresc.
Ţine, Doamne, luna-n ceaţă,
macar pînă dimineaţă,
să-mĭ ţin puicuţa pe braţă.
Lupule nu fiĭ turbat,
de-a mînca omul în sat ;
lupule nu fiĭ nebun,
de-a mînca omul în drum.

*
* *

32 Fa Ileană lozioară,
m-ai purtat un an şi-o vară,
şi-o lună de primavară.
—Dacă eştĭ tu bun viteaz
fă-ţĭ grădina şi pîrlaz ;
şi-n grădină fă-ţĭ fîntînă,
şi-o mineşte apă bună.
Din fîntînă curge gîrlă,
spală subţirica lînă.
Din gîrlă curge părăŭ,
spală subţirica grîu,
cu poalele albioare,
cînd o vezĭ te bagă in boale;
cu tulpanu mărginiu,
cu catrinţa pînă-n brîu.

Dolhasca (Suceava)

Culese de T. C. IONESCU

33 Intru-n casă la copile
ele -şĭ fac spaimă de mine
parcă-ĭ ursul din pădure.
Dragostea de fată mare
ca fasola din căldare
cînd îĭ torni un pumn de sare;
iar dragostea de nevastă,
ca garofa din fereastă,
cînd bate vîntul din jos
umple casa de miros.

* *
*

34 Foae verde măr mustos
Mă uitaiŭ pe vale 'n jos
văzuiu dorul mînios.
Cum să fac ca să-l desmîniiŭ,
cu pîne şi cu masline
cu rachiu de tescovine
cu guriţă de la mine.

* *
*

35 Nu ştiu luna pe cer merge,
orĭ puica la apă trece.
Cînd aş şti că-ĭ puiculiţa
i-aş aţinea poticuţa
şi i-aş rupe cobiliţa
şi i-aş săruta guriţa.

* *
*

36 Floricică de pe şes
te-am îndrăgit de pe mers
că ţi-ĭ mersul legănat
trupuşorul dezmerdat.
Frunză verde de pelin
aşa stau ţiţele 'n sîn
ca doĭ puĭ de căprioară
cînd mînîncă frunză afară.

* *
*

37 Unde-ĭ steluţa de-asară
să mi-o văd şi-n astă sară,
să o văd, să o privesc
inima să-mĭ răcoresc.

Perieni (Tutova) Adunate de G. POPESCU.

38 Pe vremea ciupercelor
cînd se coc cireşele,
frunzişoară şi-un maslad,
cîtă lume-ĭ pe un meleag[1])
nu-ĭ ca mine supărat,
cîtă lume-ĭ de trăit
nu-ĭ ca mine om scîrbit,
şi scîrbit pînă la moarte,
văd un puiŭ şi le uit toate.
Suparatu-s şi-s scîrbit,
suparatu-s de perit,
îmĭ văd gazda[2]) şi le uit.
Pîn ce-oiŭ fi cu gazda mea
pe cît pot aş maĭ putea.

* *
*

39 Ş-apoĭ frunză treĭ smincele
cine nu-ĭ mîncat de rele
nu crede inimeĭ mele,
cel ce nu-ĭ mîncat de rău
nu crede precum îs eŭ.

* *
*

40 Omule, pămînt şi lut

1). Imprejurimile ce poate cunoaşte un om fie o ţară sau mai mult
2] Cu înţeles de soţie şi une orí gospodărie

ce te baţĭ cu gîndul mult ?
ca mîne-ĭ mere în pămînt
şi te-ĭ mira ce aĭ făcut.
Omule pămînt şi rouă
nu-ţĭ maĭ bate gîndu-n douà
a ne strica viaţa nouă :
cine strică dragostea
scurte-ĭ Dumnezeŭ viaţa,
cine împarte urîtul,
nu-l primească pămîntul.
De urît zac pe picioare
şi nicĭ capul nu mă doare,
bĭĭguesc ca de lungoare.
De urît mă duc în lume,
dragostea capul mi-l pune;
de urît mă duc de-acasă,
pare-mĭ bine că mă lasă
nu-mĭ ticneşte că mà duc,
orĭ m-ajunge, orĭ l-ajung.

* * *

41 Plînge-mă mamă cu dor
că ţi-am fost fată şi ficior,
ţi-am scos boiĭ din ocol
pe Galbăn şi pe Bujor,
ţi-am arat mîndru ogor.
Da-n ogor ce am samanat?
Numaĭ grîu şi tămăiţă,
s-a făcut mîndră holdiţă;
numaĭ grîu şi megerean,
să nu vin la voĭ vr-un an;
numaĭ grîu şi bosuioc
că mă duc departat loc.
M-oiŭ duce şi n-oiŭ veni,
să văd cine m-a dori.
De m-a dori mîndra mea,
s-aştepte să vin la ea ;
da de nu ma dori nimeni
eŭ la voiŭ n-oiŭ mai veni,
că m-am dus loc departat,
prin străinĭ m-am străinat;
da vouă v-a fi pacat
că de ce m-aţĭ alungat;
cu vorba nu m-aţi îndulcit,
de aceea-s aşa scîrbit.

* * *

42 Ş-apoĭ frunză de-alior
ziua-ĭ nor şi noaptea-ĭ nor
lumea trece tot in dor;
ziua-ĭ nor, noaptea-ĭ sărin
lumea trece tot gîndind,
tot gîndind şi socotind
cum avem să maĭ trăim,
cu paharul care-l bem
cu pînea care-o mîncăm
cu viaţa care o-avem.

* * *

43 Ş-apoĭ frunză ş-o lalea
maică, măĭculiţa mea,
de ţi-a fost dragă lumea,
după urît nu mă da.
Urîtu-ĭ mare pacat,
şi de el nu pot să scap.
La urît acela-ĭ leac :
patru scîndure de brad
ş-o peatră mare la cap.
De urît mă lecuiesc :
îmĭ pun popiĭ şi citesc.

* * *

44 Ş-apoĭ doina şi doina
cîntă cucul săleacul
de usucă meleagul ;
da nu cîntă-a haiducie
şi cîntă-a ţară pustie,
iau voinicĭ la cătunie.[1])

1) Miliţie

Merg fetele și se roagă
să le lese țara întreagă,
maĭ tare-ĭ prind și-ĭ leagă,
și mi-ĭ cară cîrdurele
și mi-ĭ trec la limbĭ maĭ răle
și mi-ĭ cară cu cîrdușul
pîn ce împlu Cernăuțu! ;
ele sta și se uita
și din ochĭ că lăcrăma
și pe Cuza blastama :
— Ard-o focu -mpărăție
nu-ĭ de nicĭ o omenie,
că de cînd Cuza c-a ieșit
toată țară s-a unit,
că de cînd Cuza c-a întrat
toată țară s-a armat,
și la neveste-a văduvit,
copiĭ micĭ a sărăcĭt,
copiĭ micĭ pe lîngă vatră ,
și maică-sa-ĭ supărată
că n-au cuĭ să zică tată.

Șarul Dornei (Suceava) S. MIHAILESCU.

Superstițiĭ

37). Ouă, lapte, brînză —frupt alb— în zile de popă [1]) nu se vînd.

38) Din semințurĭ, primavara să nu daĭ nimăruĭ, pînă ce nu-ĭ pune tu întăiŭ din ele, că-ți daĭ norocul la roade și nu se fac.

39]. Din casă cînd ți se fură din slugĭ ceva, îți rod șoareciĭ toate lucrurile.

40). Din sare și ouă de ți se fură, nu-ți merge bine.

41). Broaște în casă de găsești, nu-i a bine.

42). Urechile de ți se roșesc și ard, te vorbește lumea.

43]. Cînd sughiți, te pomenește cine-va.

44]. Cînd îți muștĭ limba, te vorbește cine-va de răŭ.

45). Legume și maĭ ales leuștean de ți se fură din grădină, verdețurile se usucă.

46). Cenușa în zile de post să n-o daĭ afară din sobă, că ți mînîncă uliul gălițele.

47). Cînd în zile de post ieĭ ouă din cuibar, trebue să scuipĭ in el.

48). Cînd îĭ pune cloșcă lunea, îți scoate numaĭ cucoșeĭ.

1)· Zi de post

49). La casă cînd rîndunica face cuib, e a bine.

50). Cine omoară broasca, îĭ stîrpește vaca.

51). Cînd rîndunica trece pe sub vacă, în loc de lapte dă sînge.

52). Cine omoară un paingăn, D-zeu îĭ eartă șepte pacate.

53). Scăldătoarea copiilor nu-ĭ bine s-o daĭ noaptea afară.

54), Scuticile copiilor nu trebue lasate noaptea afară.

55). Cînd îmbracĭ haina pe dos, are să ți se întîmple ceva.

56). Unde-ĭ copil mic în o casă, trebue noaptea astupat ferestrele, ca să nu fure cine-va somnul copiluluĭ.

57]. Cînd ieĭ un tăciune pentrn foc de la un vecin, trebue să leșĭ un cărbune ca sămn.

58]. Noaptea nu se măturá casa.

59). Copilul mic nu-ĭ bine a-l lasa singur în casă, că întră necuratul în el, ci trebue să punem lîngă albia luĭ o mătură orĭ un cuțit.

60]. In leagănul copiluluĭ să nu se culce altul că-ĭ ĭa somnul.

61). Femeia îngreunată trebue să guste din tot ce vede, să-șĭ aducă aminte că-ĭ îngreunată la vederea tuturor lucrurilor urîte, și să nu ție mînele în crucișĭ pe pîntece.

M. LUPESCU

Povestea Babeĭ

Era odatá o babă, căreia îĭ murise moșneagul și rămăsese vădană. Dar baba avea o leacă de stăricică, căcĭ îĭ rămăsese de la moșneag toată gospodăria : caru cu boiĭ, vaca, casa cu tot cuprinsul eĭ și în fine păsărĭ și toate lucrurile de gospodărie. Un mehenchiŭ de băetan, îșĭ făcu planul ca să amăgească baba și să-ĭ ia lucrușoarele. Tot venĭ azĭ, mîne . . . și încet, încet se alipi pe lîngă dînsa, căcĭ

și mătușii îĭ erau cam dragĭ băetaniĭ. Cît stătu băetanul pe lîngă babă, ea îl hrăni destul de binișor : numaĭ cu turtă, cu unt de la vacà care se chema *scurta* și cu ouă și zamă de găinĭ boghete și cucuiete de care avea baba.

Intr-o zi vine băetanul la babă și-ĭ zice :

—Mătușă, nu știĭ ceva !

—Oiŭ ști dragul matușiĭ, dacă mi-ĭ spune.

—Mătușă s-a făcut de curînd o lege nouă ca flăcăiĭ să iee babe, iar moșnegiĭ fete marĭ.

—Cred, dragul mătușiĭ.

—Matușă, știĭ ce am gîndit eu? să mergĭ după mine și să trăim amîndoĭ.

—De, dragul mătușiĭ, să merg; dar mi-ĭ rușine de lume, să nu rîdă de noĭ.

—Nu te teme mătușă că te-oiŭ duce în țara Ungurească ca să nu te maĭ cunoască oameniĭ, și acolo vom trăi amîndoĭ.

—Bine dragul mătușeĭ fie și așa.

—Apoĭ dar mîne la mînecate, să ne sculăm și să încărcăm tot în car, ca pănă în ziuă să fim în țara Ungurească.

Unde se scoală baba din noapte și pune sicriul [lada] în car, pune toate lucrurile în sicriu si încarcă bine carul cu tot ce maĭ avea; leagă și pe scurta de car și se urcă și ea.

Băetanul înjugă numaĭ de cît boiĭ și maĭ înainte de a pleca, îĭ zise babeĭ ca să se învălească bine în țol, să n-o maĭ vadă oameniĭ din sat și de pe drum. Baba pe loc se și înfășură în țol. Băetanul pornește cu carul, și tot merge împrejurul caseĭ cu carul încărcat cum era, și ocolește casa pînă aproape de ziuă. Cînd de o dată strigă la boĭ ho ! ho! că am ajuns.

Oprind băetanul carul cu boiĭ în dosul caseĭ, zise babeĭ:

—Matușă dă-te jos din car și stăĭ colea lîngă casa asta pe prispă, că eu mă duc să caut o casă să închiriăm și

am să vin să te iaŭ îndată.

Mătușa stătu acolo înfășurată în țoale, căcĭ era și cam frig și băetánul plecâ cu carul încarcat cum era, fără a se maĭ întoarce la babă. El s-a dus în treaba luĭ.

Dacă văzu mătușa că băetanul nu maĭ vine și că se făcuse ziulica albă, ieși din țol, de unde era, și se uitâ la buduroiul cu cenușă în care baba strîngea cenușa pentru leșie, și zise mirată :»Era ! Asta par-că este buduroiul meu; cum maĭ samănă cu buduroiul meu, curat al meu» Maĭ mergînd pe lîngă casă, se uitâ la dînsa și zise : »dar casa asta cum maĭ samănă cu casa mea! curat casa mea! Dar grădina! curat grădina mea. »Tocmaĭ atuncĭ venia la dînsa o femee vecină și văzînd-o baba, se mirâ iar și zise : Dar femeea asta, cum maĭ samănă cu cutare, vecina mea, din satul meu».

Femeea însă, de colo, răspunse : Eu sînt mătușă aceea, și acesta este satul tău ; nu este satul tău acesta?

După aceea baba întră în casă, și dînd de vatră zise : Dar vatra asta par-că este vatra mea ! cum maĭ samănă cu vatra mea ! Femeea vecină, fiind acolo îĭ zise : Apoĭ sînt ale tale, mătușă, vino-țĭ în fire, ce vorbeștĭ ! Ce aĭ mătușă ? vino-țĭ în fire ! Atuncĭ mătușa trezindu-se și văzînd că nu era în țara Ungurească, după cum o făcuse băetanul a crede, începu a se văita și a-l blestema zicînd : vaĭ de mine, vaĭ de mine ; cum m-a prădat tălharul ! Bătu-l-ar fața turteĭ și untul scurteĭ, oule boghoteĭ și zama cucueteĭ.

Iar eu veniĭŭ pe o șea și vă spuseiŭ așa.

Culeasă și scrisă de R. MARINESCU

Medicina Populară

Boalele ce cunoaște poporul și chipul cum le lecuesc babele

IV BEȘICA CEA REA .

Beșica cea rea se iscă numaĭ la încheiturĭ; ea se face și în cap, cum și în gură. De ea te lecuești orĭ prin descîntece, în care timp baba afumă împrejurul bubeĭ cu un șumuiag de petecă (pînză de casă) în care se pune baligă și boance din ziua Cruceĭ, [1] și cu tină eșită din stupitul babeĭ și tăciunele șumuiaguluĭ; se unge locul unde-ĭ buba, orĭ se pune pe bubă *burete pucios*, ce mirosă grozav de urît, muet în adă caldă și scapĭ de răutate.

Cînd beșica cea rea e în cap, produce durerĭ nepomenite de marĭ ; a o descînta în acest caz ca maĭ sus nu-ĭ de chip, și nicĭ n-aĭ cum ; în asemenea întîmplare, beșica se trage la mînă, însă tot prin descîntece. Să ĭa borș proaspăt, făină de grîu și gîndacĭ de turbă pisațĭ; cu acestea toate, după ce au fost descîntate, se face un aluat și cu el se maĭ descîntă și în jurul loculuĭ unde are să iasă beșica. Dupá descîntec, aluatul se lipește pe locul unde de sigur va eși beșica și baba ordonă bolnavuluĭ să nu umble acolo pînă a doua zi. Dimineață —a doua zi— doftoroaea vine ; deslipește aluatul, arătînd bolnavuluĭ o beșică plină cu apă și-ĭ esplică că aceea-ĭ răutatea făcută în cap de beșica cea rea. Beșica se sparge, apa din ea curge, și după două treĭ zile bolnavul scapă de chin. Beșica cea rea de obiceiŭ se trage la mînă cînd e în cap.

V. BUBE DULCI

Bube dulcĭ orĭ-cine face ; de ele te împli. Cînd aĭ bube

1). Baliga și boancele se obține ast-fel : în ziua Crucei, înainte de a răsări soarele baba se scoală și pune într-uu gard o baligă în care înfinge boance așa că soarele la răsărire să le găsească în gard. Acestea-s bune de descîntat beșica cea rea.

dulcĭ poţĭ scapa uşor. Ele se iscă de obiceiŭ pe faţă şi pe barbà. Leacurile prescrise de babe cînd aĭ bube sînt :

Tina eşită din fasolele arse, cu care ung bubele ; Tina eşită din frecarea a două oale la spate şi unsorile făcute din peatră vînătă arsă în foc şi amestecată după ce se face praf, cu groştior (căimacul lapteluĭ dulce nefert şi neînăcrit); la unia bubele dulcĭ se tămăduesc şi cu drojdiĭ de cafea. Bubele dulcĭ le fac numaĭ copiiĭ.

VI. SOARELE IN CAP

Cînd aĭ soare în cap, te doare capul cumplit, simţĭ o greutate în tot corpul, o năuceală şi te toropeşte somnul.

Soarele întră în cap cînd omul stă vara şi-l priveşte prosteşte drept în faţă şi te mirĭ de el ; asemenea capeţĭ soare în cap cînd lucrezĭ vara pe soare cu capul gol. Ca să te scape de această boală iată ce face baba : Se duce la trunchiŭ fără să grăĭască cu cine-va, bate nouă metaniĭ şi rădică nouă ciurcele. Se duce apoĭ la fîntînă şi aduce apă neîncepută, pune apa într-un blid şi luînd cîte o ciurcică o moae în apă dînd de treĭ orĭ la fruntea celuĭ bolnav zicînd :

»Soarele în apă»
»Sănàtate în cap»

Cu ciurcelele face apoĭ foc şi alege treĭ grămăgioare de cărbunĭ de cîte treĭ; cărbuniĭ aprinşĭ îĭ pune în blidul cu apă de-ĭ stînge. Dacă cărbuniĭ cad în fundul blidului, e semn pentru cel bolnav că adevarat are soare în cap şi că-ĭ va trece. Din apă bea de treĭ orĭ, din treĭ părţĭ a blidului cîte treĭ înghiţiturĭ ; se spală la frunte, la urechĭ, ochĭ, tîmple, pe obraz, iar restul îl aruncă într-un par, unde rămîne şi blidul. Ast-fel făcînd bolnavul, e lecuit.

M. LUPESCU

DESCÎNTECE

DE BEŞICA CEA REA

Beşică beşicată,
b eşică înfocată,
cu 99 de neamurĭ,
cu 99 de feluri;
cu gura te-oiŭ descînta,
cu mîna te-oiŭ lua,
în patru te-oiŭ despica,
în marea te-oiŭ arunca.
Acolo să pieĭ
să răspĭeĭ
să nu maĭ rămîĭ de leac
cît un fir de mac.

DE POTCA (Diochiu)

M-am dus la D. Gh.
la masă grasă şi frumoasă,
şi am dat pe cale grasă
şi frumoasă.
In toate părţile m-am uitat,
în toate părţile am căutat,
pe nime n-am văzut,
pe nime n-am auzit,
numaĭ pocitură cu pocitură,
miritură cu miritură,
numaĭ pe maica precista,
din porţile ceriuluĭ,
cu cîrjă de argint scobo-
rîndu-se
şi-n cîrjă de aur sprijinindu-se.
Iar maica precista a zis:
duceţi-vă înapoĭ la fetele luĭ
Ciliman
că au nouă cuţite ascuţite
şi nouă topoare colţorate.
Capul ţi l-a tăia
sîngele ţi l-a bea,
să rămîĭ curat, luminat,
ca argintul cel curat,
că maica precista a lasat.

Dolhasca (Suceava) Culese de T C IONESCU

DE DIOCHIU

Sburat-a paserea albă, dalbă, în cer c-a sburat, peatra în patru a crăpat.

De o fi deochiat barbat, moroiŭ, strigoiŭ,
Crăpe-ĭ . . . . . , curgă-ĭ sîngele, să se mire lumea cum s-a mirat şi el de cutare.

De o fi deochiat femee moroaică, strigoaică, crăpe-ĭ ţi-ţele, cadă-ĭ cosiţele, să se mire lumea, cum s-a mirat şi ea de cutare.

De o fi deochiat vîntul, moară-ĭ calul.

De o fi deochiat văile
săce-ĭ părăile.
De o fi deochiat pădurea
pice-ĭ frunza.
De-o fi deochiat D-zeu
D-zeu a lecui.
Descîntecul de la mine și
leacul de la D-zeu sfîntul.

Se descîntă pe capul deochiatuluĭ cu mîna, frecîndu-ĭ tîmplele, de treĭ orĭ și după fie-care descîntec, scuipă și termină printr-un sumuțat.

Dacă baba cască, are convingerea că e deochiat.

Perienĭ (Tutova) G. POPESCU

De tunchinătură

Cînd cine-va e cuprins pe neașteptate de o durere cumplită de cap, vîjîelĭ, cu pocnituri prin urechĭ, orĭ junghiurĭ prin tot trupul, sau de o durere cumplită prin toate închieturile corpuluĭ, în cît pare a fi lovit ca de trăsnit și-l pune chiar în imposibilitate de a se putea mișca, atuncĭ necunoscătorii cauzelor acesteĭ boale, zic că *l-a întunchinat ceva* (necuratul).

Cauza ceá maĭ de căpetenie a acesteĭ boale, e răceala, cînd lucrează îndelung asupra capuluĭ găsindu-l maĭ cu samă asudat; asemenea și un curent puternic de aer rece.

In contra acesteĭ boale, poporul de aicĭ, are ca armă descîntecul numit după numele boaleĭ, »de tunchinătură».

Aceasta armă e dată în mîna babelor.

Iată cuvintele întrebuințate :

Mergea [numele bolnavuluĭ) pe drum orĭ pe cărare, sănătos teafăr și frumos
și l-a-ntunchinat tunchinătorul, cu tunchinătoarea;
orĭ dimineață orĭ de-amiază orí sara orĭ la miezul nopții

Ochiĭ pîngănitu-ț-aŭ [1]
fața gălbănitu-ț-au
carnea morțocatu-ț-aŭ [2]
sîngele băutu-ț-au,
puterea luatu-ț-au.
Tacĭ ! [numele bolnavuluĭ] nu te mișeli

1) A pîngăni a paingăni (paingăn)
2] A morțoca a frâmânta a rupe

nicĭ te văicara ;
cà (numele babeĭ) cu gura
te-a descînta
șî cu mîna ț-a lua
boala, durerile
din toate ciolánelele
din toate închieturelile,
din suta de ciolănele
și din mia de închieturele,

descîntecul de la mine și leacul de la Dumnezeu.

Aceste cuvinte le zice baba de 3 orĭ și după fie-care dată suflă și scuipă de 3 orĭ [alungînd pe necurat, ce se crede că s-a lipit de cel bolnav). In tot timpul descînteculuĭ apasă cu mîna capul bolnavuluĭ.

Dimăcheni (Dorohoiu) D. ADAMESCU

De ce nu lucră femeile Vinerea

Era Vineri, cînd femeea unuĭ gospodar dintr-un sat megieș cu satul nostru [1], s-a apucat să spele cămeșile. C-o zi maĭ înainte, barbatul femeeĭ pornise la cărăușie ca să cîștige ceva parale, iar femeea folosindu-se de lipsa barbatuluĭ, care veșnic o cihăia să se lese de spalat cămeșile în ziua de Sf. Vineri, s-a apucat desdimineață să moae tot ce avea negru.

Zoli pînă cătră sară toate cămeșile ce avea, în două leșiĭ și după ce le așăzâ în ciubăr, s-a apucat de turnat pe ele.

Era vara cînd s-au întîmplat cele ce vă povestesc ; cămeșĭ adusese multe biata femee și fiind numaĭ singură la un vrav de cămeșĭ cît o căpiță, sara o apucase. Copiĭ aveau gospodariĭ numaĭ unul care după ce se strengărise toată ziua, căzuse sara ca un trunchiu, de somn.

Un foc mare, înaintea uneĭ case mîndre ardea ; maĭ depărțișor pe un scaun mare stătea ciubărul, care mărturisea drept de munca ce adusese biata gospodină. De-o parte, pe un scăunaș cu treĭ picioare, roșie la față și asudată,

1) Auzită de la Măriuca luĭ Gavril Prisăcariu din satul Spătărești, care îngrozită de poveste serbătoarea Vinerea cu mare sfinție

ședea femeea cu un băț mare în mînĭ cu care dregea focul, și aștepta să fearbă ceaunul ca să-l toarne pe cămeșĭ.

Nu turnase nicĭ două ceaune și numaĭ ce vede înaintea eĭ o babă așa de hîdă și de pocită, de-ți venea să fugĭ în toată lumea numaĭ să n-o maĭ vezĭ.

Fără să zică nimică, baba se așăzâ pe prispa caseĭ și se uitâ la nevastă cum turna în ciubăr. Cum sfîrși de turnat, baba se apropie de ea și-ĭ zise:

—Eștĭ trudită, draga mătușeĭ; toată ziua te-aĭ chinuit azĭ; du-te de te culcă oleacă și te odinește că în locul tău oiŭ turna eu pe cămeșĭ.

Fără să se opue, femeea întră în casă, închide ușa după ea și în loc să se culce, căcĭ nu știu cum o frică o cuprinsese de la venirea babeĭ, o tuli pe ușa din fundul tindeĭ la cumătra sa prin popușoĭ, și-ĭ povesti despre baba ce venise la casa eĭ.

—Vaĭ, draga mameĭ, —căcĭ și cumătră-sa era tot o cloșcovenie de hîrcă, poate tot așa de tînără ca și pe care o lasase acasă, aceea are să fie Sf. Vinere, care-a venit să te prăpădească, căcĭ aĭ lucrat azĭ; am pătimit și eu odată o nevoe de la ea, de care cu multă umilință am scapat.

După ce-i povesti asta, de-ĭ maĭ mări frica, dăscăli pe femee ce e de făcut.

Femeea, fuge repede acasă, întră pe ușa pe care ieșise, deschide ușa caseĭ de din față și strigă odată cît putu:

—Vaĭ! . . . cum ard munțiĭ unde șede Sf. Vinere, că li-a dat foc smeiĭ paraleĭ.

Ca prin minune baba nu se maĭ văzu; atuncĭ femeea, dă drumul leșieĭ din ciubăr, stînge focul și întră în casă, aprinde opaițul și s-apucă de întors toate lucrurile din casă de a-ndăretele. In graba cu care lucra, uitâ să schimbe locul opaițuluĭ.

După ce încue ușa, după ce rosti o rugăciune plină de

milă la icoane, făcînd şi nouă metanii, se culcă lîngă bàet pe care-l culcase cu capul în locul picioarelor. Somnul n-o prindea de loc. Intr-un tîrziu aude pe cine-va bătînd în uşă, dar nu se coboară să-ĭ descue. Atuncĭ hîrca de babă, se duse la fereastră şi chemă pe rînd toate lucrurile din casă ca să-ĭ descue, dar fiecare-ĭ răspundea:

—Nu pot că sînt întors.

Baba să rugă opaiţuluĭ să-ĭ descue, opaiţul ţup ! de pe prichiciu jos, alergà la uşà ş-o deschise. Cînd baba era pe pragul uşeĭ, un cucoş cînta de miezul nopţeĭ. Atuncĭ baba zise femeeĭ : De aĭ făcut ce aĭ făcut din capul tău, bun cap aĭ avut; iar de te-a învăţat cine-va, bine ţ-a priit. Află muere ahotnică de lucru şi necinstitoare de zile sfinte că eu sînt Sf. Vinere, ce venisem să te ferb în ciubărul cu cămeşĭ, pentru că de multà vreme îmĭ feşteleştĭ ziua cu leşie şi zoĭ ; aĭ scapat acuma dar n-aĭ sămĭ scapĭ altă dată. Şi cînd cucoşul cînta a treia oară, baba părăsi casa.

Toată noaptea femeea nu putu dormi, povesti patarania eĭ la tot satul şi barbatuluĭ care o dojeni în tot soiul, de numaĭ cu pumnul nu-ĭ dete şi-ĭ hotărî să n-o maĭ afle că lucră Vinerea că a eĭ va fi dracul.

Şi de atuncĭ rară femee vezĭ că îndrăzneşte să pîngărască ziua Sf. Vinere.

M. LUPESCU

CIMILITURI

XXXI BRUMA

74 * Vine moşul pe portiţă
şi îşĭ scapă o cheiţă ;
vine luna şi n-o ia,
vin stelele şi n-o ia,
vine soarele şi-o ia. [1])

1) Comunicată de I. Herescu

XXXII BUJORUL

75 Stejar verde
vîrfu-ĭ arde. R. gl. 287

XXXIII BURATECUL

76 Nu-ĭ pasere, da pe copacĭ şede;
nu-ĭ vacă, da paşte iarbă verde;
nu-ĭ peşte, da în baltă înnoată;
nu-ĭ lăutar, da cîntă noaptea toată
Bogdan [1])

XXXIV BURICUL

77 Cuibul berzeĭ
în mijlocul bălţeĭ
Ars.; Bulg. 228

78 Cuibul ciocîrlanuluĭ
în mijlocul Bărăganuluĭ
Bulg. 291

XXXV BUTEA

79 Lina
Magdalina,
la buric
calabalîc,
la inimă veselie,
gîciţĭ, boerĭ, ce să fie ?
Isp 33; R. gl. 337; Bulg, 496

80 Am o vacă mare
c-o ţîţă-n spinare
şi -mĭ dă lapte
cît voiesc. Bulg. 97

81 Am o găină cucuiată
o ţin în pimniţă încuiată,
şi cum întru s-o descuĭŭ
îĭ pun mîna pe cucuiŭ.
Bulg. 130

1) Publicată în Gazeta Săteanuluĭ

XXXVI. CACADIRUL

82 Ce are ţîţă
și nu-ĭ mîță,
și-ĭ verde
și nu-ĭ șopîrlă ? [1]

XXXVII. CALUL

83 In pădure cioca-boca,
în tîrg hi- ho - ho,
și acasă treapa-leapa

Ars.; Bulg. 483

XXXVIII. CALUL, TARNIŢA ȘI CALAREŢUL

84 Deasupra suflet,
de desupt suflet
și-n mijloc lemne uscate

Sb. 46

XXXIX CANA

85 Am o fetiță :
de aţĭ veni toţĭ,
la guriță
o sărutaţĭ

Bulg. 135

XL. CANDELA

86 Dobra subţirica
îmĭ umple ulcica [2])

Isp. 9; Bulg. 356

XLI. CAPRA

87 Cine se naște cu barbă ?

Bulg. 306

XXLII. CAPUL

88 La o margine de crîng
două blănĭ de blid,
lîngă două blănĭ de blid

1) Com. de M. Lupescu
2) Vezĭ și No 69

doĭ leceferei
lîngă doĭ leceferei,
o moară ferecată [1])
Alexandri

---

89 Moară ferecată,
cioară spîrcîitoare,
doĭ luceferei,
două brazde trase
pe o poeniță,
și o clae dărămată
Isp 10 ; R. gl. 275; Bulg. 568.

---

90 Am o claie,
sub o clae o poieniță,
sub o poĭeniță
două arături,
sub două aràturì,
două globurĭ de aur,
sub două globurĭ de aur
o mocirlă,
sub o mocirlă
o moară,
sub o moară
o bardă. R. gl. 276.

---

91 Sub o claie de fîn
două cosișoare;
sub douà cosișoare
doĭ luceferei
sub doĭ leceferei
o cioară spîrcîitoare;
sub o ciaoră spîrcîitoare
o moară ferecată,
sub o moară ferecată
o movilă aridicată. Bulg. 721

Adunate și rînduite de A. GOROVEI

1[La Bulgărescu 561 cu adaos :lăngă o moară ferecată o movilă ridicată

ȘEZĂTOAREA

Revistă pentru literatură și tradițiuni populare

DIRECTOR: ARTUR GOROVEI

Membri fundatorĭ: N. Vasiliu, învățător, Crucea-Broștenĭ; C. Pavilescu, înv. Mădeiŭ; T. Daniilescu, înv. Farcașa; M. Lupescu, înv. Broștenĭ.

DON
131777

Anul I. 1 Maiŭ 1892 No. 3.

BĂETUL MOȘNEAGULUI ȘI FATA ÎMPARATULUI

POVESTE [1]).

Era odată un om și-ĭ murise femeea de la care îĭ rămăsese doĭ copiĭ: o fată și un băet. In scurtă vreme se însură cu altă femee.

Femeea zise într-o zi barbatuluĭ eĭ că nu maĭ trăește cu dînsul dacă nu omoară copiiĭ; ear el îĭ răspunse: »nevastă, îĭ pacat să facem o astfel de faptă; maĭ bine să-i ducem în pădure și Dumnezeŭ a face cum a ști». Fata, care dormea pe cuptor, trezindu-se, a ascultat sfatul lor și n'a zis nimic.

A doua zi, el spuse copiilor că aŭ să meargă cu dînsul în pădure. Copiiĭ se sfătuiră ce să facă, și fata luă cenușă în sîn și mergînd în urma caruluĭ, tot varsa cenușa pe jos.

Ajungînd în pădure, tatăl lor ca să scape de eĭ, li zise: «staț̆i voĭ aicĭ că eŭ mă duc să caut lemne.» Și s-a dus, și nu s-a maĭ întors la copiĭ, ci ișĭ luâ drumu spre casă. Copiiĭ văzînd că nu maĭ vine, începură să plîngă amîndoĭ strigînd: «tată, tată unde eștĭ. ? » Și luînd copila pe fratele eĭ de mînă, plecară după dîra de cenușă și ajunse acasă. Eĭ nu întrară înnàuntru ci se uitară pe fereastră și-ĭ văzură că șed la masă și mînîncă alivencĭ. Femeea zărin-

---

1) Această poveste a fost spusă de un școlar din clasa a doua și scrisă de unu din clasa a patra de la școala din Ciumulești, județul Suceava.

Mie mi-a dat-o destoinicul revizor școlar d. Serafim Ionescu. Așa cum era povestea redactată de școlar, nu se putea tipări. Urzala a rămas aceeaș.

du-ĭ pe sub fereastră, răcni cît putu: «ĭacă draciĭ!» şi eşind afară, îĭ luâ la batae, pănă ce cu greu îĭ putu scoate tatăl lor şi căpătâ învoire de la femeea luĭ să-ĭ aciueze în casă

Ea începu ĭar să spue că nu maĭ trăeşte cu dînsul dacă nu-şĭ omoară copiiĭ, şi el ĭar îĭ făgădui să-ĭ ducă a doua zi în pădure şi să-ĭ lepede acolo. Fata de pe cuptor, ascultâ sfatul lor şi se sfătui cu băetul. Dimineaţă, pănă ce tatăl lor a înjugat boiĭ, eĭ găsind un sac cu făină, îşĭ umplură bine sinul şi pe urmă la drum. Ca şi data trecută, aruncară făina pe jos şi făcură dîrà pănă în pădure. Cum ajunse în pădure, omul scoasă din cură cremene, amnar şi iască şi le făcu un foc de vreascurĭ; apoĭ se furişâ şi o plecă la sănătoasa. Copiiĭ pleacă iar pe urma de făină şi cînd la jumatate de cale, se opresc şi încep a plînge: urma de făină era dusă de vînt. Se întoarseră iară la foc şi răzbiţi de foame, începură a umbla prin pădure căutînd hrană. Fratele zise: «sorioară, dă un fir din cosiţa ta şi eŭ oiŭ lua unu de la mine ca să fac arc şi săgeată, şi ce vom săgeta, tot vom mînca.»

Işĭ făcu arc şi săgeată şi plecînd la vînat, se întîlni cu lupul.

—Ce hîrîĭ? zise băetul cătră lup.

—Să te mînînc, răspunse lupul.

—Nu mă mînca, că te-oiŭ săgeta.

—Nu mă săgeta, că bun cîne ţ-oiŭ da.

Şi lupul dădu un cîne băetuluĭ.

Mergînd el maĭ departe, se întîlni cu ursul.

—Ce hîrîĭ? îĭ zise băetul

—Să te mînînc, răspunse ursul.

—Nu mă mînca, că te-oiŭ săgeta.

—Nu mà săgeta, că bun cîne ţ-oiŭ da.

Şi-ĭ dădu şi ursul un cîne.

Mergînd maĭ încolo, se întîlni cu vulpea.

Copilul îĭ zise: «ce hîrîĭ?»

—Să te mînînc, răspunse vulpea.

—Nu mă mînca, că te-oiŭ săgeta.

—Nu mă săgeta, că bun cîne ţ-oiŭ da.

Băetul luâ şi cînele de la vulpe, şi se duse înnainte ca

să caute o casă de locuit. Ajungînd în fața uneĭ curțĭ mîndre, întrâ acolo în ogradă și se pusă la fereastă. Innăuntru văzu treĭ zmeĭ : unul cu treĭ capete, unul cu două și altul cu unu.

El asculta ce vorbiaŭ eĭ. Cel cu treĭ capete zise către cel cu un cap : «du-te și adă vin din pivniță.» Băetul auzind, fugi fuga în pivniță și se ascunse după ușă. Cînd veni zmăul, scoase săgeata și-l omorî.

Văzînd ceĭ din casă că nu maĭ vine, zise cel cu treĭ capete către cel cu două ; «du-te tu, mă, că prostul nu maĭ vine ; poate s-a pus la băut.» Băetul fuga în pivniță, și-ĭ făcu feliul și acestuia. Cel cu treĭ capete, văzînd că ceilalțĭ nu maĭ vin, se duse și el în pivniță. Băetul îl puse și pe aista la cale, dar pe al treilea cap nu ĭ l-a tăiat bine. După aceea se duse în casă, luă cheile de pe masă, încuiâ și casa și pivnița și se duse la soră-sa și o aduse și pe ea.

După ce ospatară bine, băetul zise către fată : «na-ți cheile că eŭ mă duc la vînat ; în toate odăile aĭ voe să umbli, dar în pivniță — nu.»

După ce plecâ băetul, fata se și duse în pivniță, și cînd văzu pe zmeĭ tăiațĭ, țipâ cît îĭ luâ gura.

—Nu te teme, zice cel cu treĭ capete care nu era omorît de tot ; adă-mí maĭ bine o ulcică de apă de ziua moșilor.

Fata îĭ aduse apă, zmăul o bàu și făcu un cap. Și tot așa făcu încă de două orĭ, și zmăul făcu treĭ capete.

Cînd aŭ eșit amîndoĭ de acolo, zmăul zise feteĭ : «mergĭ după mine ?» Fata îĭ răspunsă ; «dar fratele mă omoară cînd ar auzi. Omoară-l și atuncĭ merg.»

Zmăul se ascunse sub masă cu gînd ca să omoare pe băet. Dar cînd veni băetul de la vînat, cîniĭ se suiră pe masă, iar el se puse pe vatră. Apoĭ plecâ iar. Zmăul eși de sub masă și zise cátră fata : «cît aĭ rupe un păr de nu l-am omorît.»

Cînd veni băetul de la vînat, zmăul se vîrî sub pat ca să-l omoară cînd s-a culca ; dar cînii întrară înaintea băetuluĭ și se suiră pe pat.

—Alungă cînii de acolo, zise fata către băet. Da el îĭ răspunse : «lasă cînii unde se pun eĭ», și se culcâ pe vatră.

A doua zi, după ce plecâ băetul la vînat, zmăul eși de

sub pat și-ĭ zise feteĭ : «cînd a maĭ veni frate-tău să-ĭ spuĭ să lese cînii acasă, și eŭ oiŭ eși după dînsul și l-oiŭ omorî.»

Cînd veni băetul de la vînat și vru să se ducă iar, fata îl îndupleca să-șĭ lese cînii acasă. El o ascultâ și plecâ fără cînĭ. Zmăul se luâ după dînsul și băetul cînd îl văzu, fugi cît putu și ajunse într-o pădure, se sui într-un copac și începu a striga : «greul pămîntuluĭ ! greul pămîntuluĭ !» Zmăul a zis cătră băet : «dă-te jos să te mînînc.» Băetul a zis : «maĭ lasă să-mĭ aduc aminte de ceĭ de pe ceea lume.» Apoĭ îșĭ tăe o fărămiță de carne de sub suoară, o dete zmăuluĭ să-ĭ zăbăvească vremea și începu să-șĭ strige cînele Griveĭ. Și iară a zis zmăul să se dea jos ca să-l mînînce, și băetul zise tot așa ca să-l maĭ lese și tăe carne de sub genunchiĭ luĭ și dete zmăuluĭ să mînînce, apoĭ strigâ cît putu : «Lupeĭ ! lupeĭ !»

Cînii auzind de acasă glasul stăpînuluĭ lor, veniră într-o goană și apucînd pe zmăŭ de cap, de picioare, de mînĭ, de spinare, îl făcură tărîță. Băetul s-a dat jos din copac, s-a dus la soră-sa și a tăiat-o. Apoĭ ș-a luat *trusteĭ* cînii și s-a dus și a ajuns într-un sat.

In satul acela era numaĭ o fîntînă, și toțĭ oamenĭ carĭ bea apă din fîntîna aceea, toțĭ da cîte un copil unuĭ balaur care era în fîntînă, și acuma ajunsese și rîndul împăratuluĭ. Tocmaĭ cînd trecea băetul pe lîngă fîntînă, ședea acolo fata împăratuluĭ și plîngea. S-a apropiat de dînsa și ĭ-a zis : «ce plîngĭ fată de domn ?» Iar ea îĭ zise : «toată lumea din acest sat nu poate bea apă, de răul balauruluĭ, pănă nu-ĭ dăruește un copil ; toțĭ din sat aŭ dat, și acuma a venit rîndul tatăluĭ meŭ și neavînd copiĭ alțiĭ, mă dăruește pe mine, și nimenĭ nu se găsește care să mă scape. Aceluia îĭ dă jumatate de împărăție și pe mine de soție.»

Băetul întrebâ : cum cunoaște cînd ese balaurul ? Fata răspunse : »întăiŭ ese pară verde, al doilea pară roșie și la urmă ese și el.»— Băetul ascultînd aceste cuvinte, s-a pus pe brațele eĭ cu capul, ĭar fata văzîndu-l că a adormit, luâ inelul din degetul eĭ și-l puse în degetul luĭ. Apoĭ de odată eși pară verde din fîntînă ; fata începu să țipe, iar băetul dormea. De odată eși pară roșie cu scînteĭ

și una căzînd pe fața băetuluĭ, îl frige. El sări în picioare; cînii înaintea luĭ se azvîrliră asupra balaurului ; atuncĭ el cu săgeata îl lovi în cap, și nu se alese nimic de balaur. Scoase un cuțit din brîŭ și retezâ cele două-spre-zece limbĭ ale balaurului și luâ vîrfurile la dînsul, îĭ scoase ochiĭ și cînd se uitâ jos, vede basmaua feteĭ, le pune în ea și le leagă în sîn. Pe urmă, lăsînd fata acolo, se duce în marginea pădureĭ să vadă ce are să se maĭ petreacă.

Iată că zări o trăsură cu patru caĭ. Vezeteul, care era țigan, cînd ajunse acolo și cînd văzu pe fată și pe balaur mort, strigă cătră fată : «auleŭ ! poate nu mă cunoștĭ ? nu eŭ te-am scapat de la moarte ?»

Fata fiind amețită de spaimă și întinsă ca moartă pe pămînt, nicĭ nu auzi cuvintele țiganului. Țiganul, văzînd că balaurul e fărmat, îĭ luâ și el capul, luâ și pe fată, o puse în trăsură, se puse lîngă ea și dădu goană cailor de nu le videai copitele.

Cum ajunse la împarat, țiganul, arătîndu-ĭ capul balauruluĭ zise : «iacă Măria voastră, nu sînt viteaz ?» Fata, care cunoștea toate, și cine o scăpase, plîngea, da nu vroea să spue împaratuluĭ și țiganuluĭ de ce tot plînge. Fata logodi și în ziua nunțiĭ plîngea în șir. Lăutariĭ cîntaŭ și țiganul îmbracat frumos, printre lume se credea că-ĭ Dumnezeŭ. De odată un tînar cu treĭ cînĭ și cu o săgeată, făcînd carare printre lume, merse la împarat, înșirâ cînii înaintea luĭ, scoase batista din sîn și o dete împaratuluĭ. Cînd văzu împaratul batista feteĭ la băet și inelul pe degetul luĭ, poronci să aducă pe mireasă. Mireasa cînd îl văzu, îl apucă în brațe și leșină. Imparatul zise : «iaca viteazul !», și porunci să aducă și pe țigan. Țiganul, cînd văzu pe voinic, se făcu din negru,— vînăt. Imparatul zise cătră băet : »Inelul este al tău și fata mea a ta este, căcĭ vitejia ta cu aceștĭ cînĭ și săgeata asta, întrece oștirea mea. Limbele și ochiĭ balauruluĭ încă dovidesc că meriți a fi stăpîn pe întreaga împărăție, împreună cu mine ca ajutor.»

Și aŭ făcut nuntă mare care a ținut treĭ zile și treĭ nopți, iar pe țigan l-aŭ ucis.

ARTUR GOROVEI

Strigăte în joc

Flăcăiiĭ satelor, şi maĭ ales aĭ satelor de munte, cînd fac horă saŭ joacă pe la clăcĭ, au obiceiul de-a însoţi tactul picĭoruluĭ cu strigăte în joc. Aceste strigăte, sînt niște micĭ poezioare, care variază şi după conţinut şi după localităţĭ. Prin ele ibovnicii îşĭ dezmeardă iubitele cărora le fac cu ochiu, dacă sînt departe unul de altul, orĭ le strînge mîna de sînt aproape; prin ele se laudă fetele frumoase şi nevestele harnice; tot prin ele se şfichiueşte lenea, fudulia, etc. Strigătele în joc, cînd aŭ cuprinsul sarcastic, sînt niște minunate satire populare. Flăcáii lumeţĭ sînt depozitele cele maĭ bogate de strigăte în joc.

In unele petrecerĭ, şi numaĭ în unele sate, strigă în joc şi nevestele; fetele nu strigă în joc nicĭ o dată. La munte, în urma fie-căruĭ vers se aude şi cuvîntul *mă*! ca un refren al versuluĭ; acest refren se aude numaĭ cînd se joacă rusește, ungurește, huţăneasca, leşeasca etc. jocurĭ răpezĭ. La hore refrenul final al versuluĭ nu se maĭ spune.

Public la vale un număr de strigăte în joc culese de la flăcăiiĭ din satele Holda, Holdiţa şi Cotîrgaş Jud. Suceava.*)

1 Frunză verde de mohor,[1]
şepte fete-s pe-un topor;
şi toporu-ĭ de oţel,
şepte fete-s pe-un viţel;
şi viţelu-ĭ fără mamă,
şepte fete pe-o cîrlană; [2]
şi cîrlana-ĭ fără miţă [3]
şepte fete pe-o căpiţă;
şi căpiţa-ĭ fără vîrf,
şepte fete pe-un sovîrv; [4]
şi sovîrvu-ĭ fără floare
şepte fete pe-o cicoare;
şi cicoarea s-a plecat
fetele toate-au picat.

---

*) Mai avem şi alte colecţiĭ de strigăte in joc pe cari le vom publica după ce vom isprăvi colecţia lui Lupescu.

1) Un fel de iarbă ce creşte prin păpuşoĭ unde-ĭ locul gras.

2) Mieluţa de un an

3) Lîna de pe cîrlanĭ saŭ meiĭ de 4-5 lunĭ se chiamă miţa.

4) Sovîrvu e o burueană de cîmp ce creşte pe la rîpi şi ponoare; are miros plăcut. Zama sovîrvuluĭ, eşită din ferberea luĭ cu apă e întrebuinţată pentru oblojele la nas cînd suferĭ de cel perit.

***

2 Foae verde rostopască [1])
de la deal de casa noastră
creşte-o floricic-albastră ;
de la deal de floricică
pasc boiĭ luĭ Toderică ;
de la deal de boiĭ luĭ
şede singur dumnealuĭ :
cu mînica vînt îşĭ trage
cu basmaua umbră-şĭ face

***

3 Frunză verde solz de peşte,
apa-n vale nu cotleşte,
omul prost nu-mbătrîneşte,
cel cu minte se topeşte.

***

4. Haĭ noroc şi sănatate
că-s maĭ bune de cît toate !
haĭ noroc şi bucurie
in deal la bostănărie. [2])

***

5. Ce mi-a fost maĭ dragĭ în lume ?
calul sur şi haine bune,
nevasta gătită bine
potecuţă prin pădure
pardosîtă cu alune.

***

6. Pe dealul cu doĭ tăciunĭ
fac fetele rugăciunĭ
Sîmbăta, Dumineca
că doar s-ar mărita.
Carĭ naiba [3]) li-or lua
că-s batrîne ca tata
şi cărunte ca mama ?

***

7. Ungurene, ungurene
samănà grîul de vreme ;
cel de vreme nu se face,
cel tîrziŭ nu se prea coace.

***

8. Ungurean cu suman scurt
nu şede-n Moldova mult,
ci te du la ţara ta
de-ţĭ mînîncă slănina

***

9. Hop na na şi ĭar şi ĭară
unde joacă văr cu vară
amiroasă-a primavară
inima sloboade pară ;
unde joacă văr cu văr
amiros-a calapăr [4]) ;
unde joacă fin cu fin
amiroas-a trandafir.

***

10. Ş-apoĭ frunză de-odolean
de cît sluga la jîdan
maĭ bine la oĭ cioban ;

---

1) **Rostopasca e o burueană ce creşte pe la locurile grase, şi cînd îĭ rupí tujleanu dă un must roş cărămiziu.**

2) **Locul unde se păstrează bostanii (dovlecii)**

3] **Naiba-dracul.**

4] **Calapăru e o burueana cu un míros foarte plăcut; el se găseşte prin grădinele cu florĭ ale ţaranului.**

de cît slugă la ciocoĭ
maĭ bine cioban la oĭ,
că te culcĭ pe pat de florĭ
cu capu pe mușunoĭŭ
cu ochiĭ țintà la oĭ.

***

11. Foae verde masalarĭ 1)
cîțĭ fecĭorĭ de gospodarĭ
toțĭ catane și caprarĭ;
numaĭ eu, fecior de popă,
și m-o pus să bat la dobă.
Eŭ li-oiŭ lăsa doba'n drum
și m-oĭ duce'n cel Cordun 2)
în Cordunul cel nemțesc
cu puicuța să trăesc,
în Cordun de ceea parte
că nime să nu mă cate,
în Cordun peste Suceavă
unde nime nu mă'ntreabă.

***

12. Foiliță treĭ migdale,
liță, sprincenele tale
tare-s făcute cu cale ;
tot le suĭ si le rîdicĭ
par-că vreĭ să mă mînîncĭ;
tot le suĭ și le coborĭ
par-că vreĭ să mă omorĭ.

***

13. Foilița treĭ văzdoage3]
la crîșmuța din pîrloage
este vin de treĭ soroace 4)
cine bea copiĭ nu face.
Maĭcă-mea dacă știa
se ducea și ea și bea
pe mine nu mă făcea.

***

14. Foiliță de pe baltă
bine-mĭ maĭ era odată
cînd eram la mama fată !
de lucram, de nu lucram
dragu mameĭ tot eram.
Da de cînd m-am măritat
munțiĭ să-ĭ fi răsturnat
toțĭ o zis că n'am lucrat.
Că mila de la barbát
ca umbra-ĭ de cĭung 5] uscat,
tu te ducĭ să te umbreștĭ
și maĭ tare te soreștĭ 6)

***

15. Numaĭ frunză de pelin
vaĭ de sufletu străin !
că slujește cu dreptate
și ĭa hac 7] pe jumatate
și slujește cu sîmbrie
numaĭ D-zeŭ îl știe !

Broșteni (Suceava)

Culese de **M. LUPESCU**

---

1) **Masalariŭ** e o burueană ce crește pe la locurile grase și e intrebuințat de babe ca leac pentru durerea măselelor.

2] Sătenii din Județul Suceava numesc Bucovina și Cordun

3) Văzdoagele sunt niște floricele de câmp

4) Soroace-feluri, răstîmp.

5) Copac uscat.

6) Te arḑi de soare.

7) Leafá; salar; sîmbrie.

CÎNTECE

D. Gh. Ghibănescu, profesor din Iaşĭ, cunoscut prin mulţimea studiilor ce a publicat prin maĭ multe jurnale, şi maĭ cu samă în *Romînul* şi în *Arhiva* din Iaşĭ, a bine-voit să ni trimeată spre publicare, maĭ multe cîntece. Publicăm în numărul acesta o parte din ele, lăsîndu-ne plăcerea de a da şi restul în numerile viitoare. No. 45 pănă la 49 inclusiv sînt din cele trimese de D. Ghibănescu.

45. Frunză verde siminoc
dragă bădiţică, of !
nu am parte, nici noroc
să şez cu puica'ntr'un loc,
la o vatră, la un foc.
Frunzulica treĭ masline
cărărușă prin pădure
bătuhită cu alune
cu alune mărunţele
să meargă băţa [1]) pe ele
şepte bunghi de la manta
la tunică tot aşa.
Frunzuleană ş-o maslină
dragă mĭ-aĭ fost, fa Catrină ;
satul tău îĭ mare raiŭ
te iubeştĭ cu cine vraĭ.

[Comunicate de I. BURSUC care le-a auzit in satul Bohocĭ (Bacău).

* * *

46. Frunză verde de malaĭŭ,
măĭ bădiţă Neculaĭ,
floare albă de cireş,
măĭ bădiţă Gheorghieş,
und'te ducĭ şi cuĭ mă laşĭ,
pe mîna a doĭ vrăjmaşĭ.
Flore albă de părăŭ
puică pentru Dumnezeu,
nu mă maĭ ţinea de răŭ,
tu rămîĭ în satul tău ;
da-ĭ maĭ rău, puică, de mine,
că mă duc în ţărĭ străine,
unde nu cunosc pe nime,
numaĭ arma lîngă mine
arma, arma rainiţa,

47. Frunză verde de-un lipan,
drag mĭ-a fost calul bălan,
calul alb şi şaua neagră,
saua neagră, frîul verde,
ţine-l, Doamne, nu mi-l pierde,
că l-am perdut eu o dată
şi l-am căutat lumea toată,
şi Craiova-n jumătate,
Bucureştĭ a treia parte,
şi l-am găsit la cincĭ aĭ [2])
priponit de-un leuştean.
—Leuştene, cin-te-o pus ?
—Mariţa care s-a dus.
—Pica-ĭ-ar mîna de sus.
Frunză verde leuştean,
leuştanu 'mbobocit
Mariţa o logodit
după Ghiţă din Bîrlad,
care s-o dus la vînat,

1) Bădiţa.
2) Ani.

să vînez'-o căprioară.
Căprioară n-o vînat
singur Ghiţa s-o'mpuşcat.
Sui, Mariţă-n deal la vie
şi te uită-n slobozie,
toate casele-s pustii
numaĭ una nu-ĭ pustie
şi aceia-ĭ cănţălărie,
şăd doĭ logofeţi şi scriŭ.
Aşa scriŭ de te mîngîĭ;
aşa scriu de mărunţel
ca frunza de petrinjel.

[Com. de C. SENCHEA, care a auzit-o la flecăiĭ unguri diu satul noŭ (Bacău)

***

48. Spune-mĭ dragă adevărat
cine mi te-o sărutat ?
Unul nalt şi sprincenat
are semne de vărsat.
Ardă-l focu blăstămat,
m-o ĭubit şi m-o lăsat.
Ce n-o lăsat Dumnezeŭ
ce-oiŭ ĭubi să fie-al meŭ.
şi să mor cînd oiŭ vrea eŭ.

***

49. De cît aş prăşi su sapa
maĭ bine-aş bea vin cu vadra
căcĭ din furcă şi gherghef
nu maĭ vezĭ făcînd vre-un chef,
dar din ocă şi din litră
toată lumea-ĭ veselită.
—Haĭ nevastă la prăşit.
—Barbate, m-am bolnăvit.
—Haĭ nevastă la băut.
—Bodaproste, mĭ-o trecut,
fă-nainte că te-ajung.

Com. de IORGU SION (Brăteşti)

50. Frunzuliţa de matasă,
de căt cu urîtu-n casă
maĭ bine cu boala-n oasă ;
că de boală zacĭ, te scolĭ,
da de urît zacĭ şi morĭ.
Mama de la bolĭ mă scoate,
de la urît nu mă poate.

***

51. Pasere de pe harag
nu mă blăstăma să zac,
că n-am pe nime cu drag
să-mĭ pue mîna la cap,
să mă-ntrebe de ce zac.
Pasere de pe ogor
nu mă blăstăma să mor,
că n-am pe nime cu dor
să mă-ntrebe de ce mor.

***

52. Frunzu verde treĭ masline
măĭ băete, măĭ creştine,
uită-te pe lume bine
şi nu te-nsura ca mine.
Să-ţĭ eĭ una ca să-ţĭ placă,
nu cata că e săracă,
orĭ ce-ĭ zice ea să facă
şi-napoĭ să nu-ţĭ întoarcă.
Frunzu verde treĭ zmicele,
orb am fost l-a mea vedere
cînd eu te luaĭ pe tine (bis)
căcĭ n-am zi, n-am timp cu pace,
cum ea vrea, aşa mă face;

cu venin oţet mă face (bis)
Mă bucurăĭ la avere
la străchinĭ şi la ulcele
vaĭ de pacatele mele (bis).

Doamne doamne mă rog ţie
scoate-un suflet din urgie :
tae-ĭ viaţa eĭ orĭ mie. [bis]

Culese din gura unor locuitori din Găineşti (Suceava) de P. HERESCU

53. Foae verde măcieş
hăĭ, boghene, hăĭ
mă duc cu tata la Ieşi
hăĭ, boghene, hăi [1]
să-mĭ cumpere papuceĭ
şi să aibă şi călcăiŭ
ca să joc hora cu eĭ.
Foae verde baraboiŭ
este horă-n sat la noĭ
şi-s poftiţĭ maĭ mulţĭ flăcăĭ
cu nasturĭ şi curea late
şi cu pletele pe spate,
şi cu pene-n palărie
şi cu pintenĭ la călcăie ;
ş-am să joc de foc cu eĭ.
Foae verde lemn uscat
mă mărit şi-mĭ iau barbat,
să pun peteala pe cap.
Ce frumoasă-am să maĭ fiŭ
hăĭ, boghene, hăĭ,
nicĭ mă maĭ uit la flăcăĭ
hăĭ, boghene, hăĭ.

cu guriţa de zahar,
cea din vale cu o floare
cu guriţa de migdale
şi miros de potrocale.
Dar Ileana de pe coastă,
şede şi ea ca o proastă,
ĭ-am dat batista s-o coasă,
nicĭ n-o coasă, nicĭ n-o lasă,
nicĭ n-o dă s-o iaŭ acasă
s-o dau la alta s-o coasă
tot cu fir şi cu mătasă.

Din Mironeasa judeţul Iaşi

* * *

54. Foae verde lemn uscat
cînd eram holteiŭ în sat,
aveam cal de-ncălecat,
şi treĭ ibovnice-n sat.
Cea din deal cu un pahar

55. Foae verde zărzărel,
cînd eram maĭ mititel,
unde mă culcam dormeam,
dar de cînd m-am făcut mare
mi-ĭ hodina de călare
şi mîncarea din picioare.

* * *

56. Foae verde merişor
aşa-mĭ vine une-orĭ
să iau otravă să mor,
şi iar stau şi mă gîndesc
cum oiŭ să mă prăpădesc.
Ş-aşa-mĭ vine une-orĭ
să lăs fraţi, să lăs surorĭ
grădina plină de florĭ.

Gugeşti (Făleiu)

Culese de ST. FILON

1) Se repetă după fie care vers

57. Frunzu verde de-un măgud
m-o făcut, mama, făcut,
m-o făcut mama fecior
să-ĭ fiŭ tateĭ de-ajutor
să-ĭ scot boiĭ din ocol
și să-ĭ pun la plugușor.
Și la plug i-am înjugat,
brazdă neagră-am răsturnat
potera m-o-ncunjurat
la catane m-o luat.
Mama mă chema la masă,
nu știa că nu-s acasă ;
mă chema tata la plug,
nu știa că eŭ mă duc ;
mă chema tata la groapă,
nu știa c'atuncĭ mă leagă.
Nu me leagă ca pe boĭ
și mă tunde ca pe oĭ,
ci mă leagă cot la cot
și mă trece peste Olt.
Da catana, saraca,
cînd îi vine porunca
îșĭ ia drumu de-a-lunga
și îmblă din țară'n țară
cu prifontu subsuoară;
de-ar ploua ploae cu tină
și de-ĭ în țară străină
nu maĭ are nicĭ o milă :
de-ar ploua ploae cu foc
n'are chip de stat în loc.

*
* *

58. Lată-ĭ frunza bobuluĭ
dar maĭ lată-a plopuluĭ
sus în naltul ceruluĭ
la crîșma 'mpăratuluĭ
la curțile Sanduluĭ.
Sandu avea o fată mare :
de frumoasă ce era
ĭ-a pus nume Catinca
pe numele mîne-sa
pe porecla moașă-sa.
Dimineața s-o sculat
pe ochiĭ negri s-o spalat,
la icoane s-o 'nchinat
papucașĭ negri-o'ncălțat.
—Catincuță, draga mameĭ
ĭa cofile, florile,
și pleacă la Dunăre.
Apă'n cofe o luat
și pe pod s-o lunecat,
peste umăr s-o uitat
ș'o văzut dealul arzînd ;
dară dealul nu ardea
ci din arme strălucea,
Turciĭ la dînsa sosea.
Ea'n drum cofile-o țipat 1).
și la poartă o strigat,
—Deschide, mamă, poarta
că mi-aĭ isprăvit viața.
Nicĭ cuvîntul n'a sfîrșit
turciĭ la ea aŭ sosit :
—Săndulească cea frumoasă
cu ochiĭ de curvuleasă,
pe Catinca să mi-o daĭ.
—Pe Catinca nu ț-oiŭ da
că Catinca mi-o murit.
—Săndulească cea frumoasă.
cu ochiĭ de curvuleasă,
pe Catinca să mi-o daĭ.
—De nu-mĭ credețĭ cuvîntul
haĭ să v'arăt mormîntul.
Ș'o sapat de un stat de om,
și n'o dat de trup de om,

---

1) Aruncat.

numaĭ de-un picior de domn. [1]] şi din gură-o cuvîntat :
—Săndulească cea frumoasà
cu ochiĭ de curvuleasă,
pe Catinca să mi-o daĭ ;
că pe ea de nu mi-ĭ da,
noĭ capul ţi-l vom lua
cu-ascuţitul săbieĭ
de'n lume s-a pomeni.
O dat fuga'n cămăruţă
ş'o luat-o de cosiţă.
—Catincuţă, draga mameĭ,
eŭ pe tine nu te-aş da,
da eĭ capul mĭ-or lua
şi'n Dunăre l-or ţipa
cu ascuţitul săbieĭ
de-n lume s-a pomeni.
Ea pe cal o'ncălecat
—Rămîĭ, maică, sănătoasà
dacă n'aĭ fost bucuroasă
să mă vezĭ sara prin casă
ca o garofă frumoasă ;
rămîĭ, taică, sănătos
dacă n'aĭ fost bucuros
să mă vezĭ sara pe jos
ca un trandafir frumos.
Eĭ ochiĭ că i-aŭ legat
şi la Dunăre-aŭ plecat.
Ea în apă s-o ţipat
şi din gură-o cuvîntat :
—De cît roabă turcilor,
să fiŭ hrană peştilor
şi rugină petrelor. [2])

Crucea-Broştenĭ (Suceava) Culese de N. VASILIU

59. Frunzişoara maculuĭ,
pe dealul Răteaguluĭ
paşte murgu Ianculuí ;
murgu paşte şi rînchează
Iancu doarme şi visază ;
—Murgule murguţul meu,
ce nechezĭ aşa de greu ?
Orĭ de frîu-ţĭ cu zăbele
orĭ de scărĭ cu şurubele?
Iară ele încă i-o spus :
—Nicĭ mi-ĭ greŭ de trupu tăŭ
nicĭ de scărĭ cu şurubele
nicĭ de trîu-ţĭ cu zăbele,
ci mi-ĭ greŭ de vorba ta
că tu aĭ zis că mi-ĭ da
la popa din Brăila,
şi-acolo că m-aĭ vîndut,
nicĭ nu-i apă de băut
nicĭ nu-i iarbă de păscut
ci agă de'ncălecat

---

1) Prin Domn, in partea muntelui (Suceava) se înţelege „boer“; muntenii zic tîrgoveţilor „domnule“ in loc de „cucoane“; precum se zice in partea cîmpului.

2) In partea muntelui din Jud. Suceava multă vreme au fost turcii adevăraţi stăpînĭ, şi făceau cele mai mari nelegiuirĭ. Ţi se încrîncenă carnea pe trup cînd asculţi povestindu-se chinurile ce aveau să indure bieţii munteni de la turci cari-şĭ băteau joc de oameni, de nevestele şi de fetele lor. Aceasta explică mulţimea cîntecelor de prin acele părţi in cari se vorbeşte de turcĭ. In No. 2 al ŞEZĂTOREI am publicat cîntecul 18, care e o variantă al acestuia, culeş tot de D. Vasiliu in satul CRUCEA. Acolo era vorba de o fată IRINA pe care tatăl ei PÂNTEA nu vrea s-o dee turcilor, dar pe care ei au rîpit-o.—Nota Dir.

și la curve de-alergat.

*
* *

60. Ș'apoĭ doina și doina
ș'apoi frunză ș'un alun
o plecat badea la drum
șepte mîndre capu-șĭ pun.
—Maĭ stàĭ bade, nu te duce,
că te-oiŭ scălda'n lapte dulce.
—De m-aĭ scalda și'n zahar
că mĭ-am pus șaua pe cal,
și-am făcut pe Olt la deal.
Tot am mers cu cît am mers
la mijlocu tîrguluĭ,
acolo am poposit
la fata Sàbiuluĭ;
ea'n casă nu m-o primit
că nu-i loc de hodinit,
laițele's a stelelor,
vetrele's a lunelor
și patul a soareluĭ.
Dară el încă ĭ-o spus :
să n'am zile să trăesc
dacă nu te celuesc.
Da și ea încă ĭ-o spus :
—Zile multe nu'i trăi
și nicĭ nu mi-ĭ celui ;
cîte zile-ĭ mai trái.
Da o babă-a draculuĭ
la mijlocul tîrguluĭ
pe dînsu că l-o strigat :
—Dragu mameĭ sirmenic
da as-noapte ce-aĭ pățit ?
—Eŭ acolo-am poposit
la mijlocu tîrguluĭ
la fata Săbiuluĭ,
eŭ m-am dus ca s-o pețesc
n-am știut ce-am se pățesc,
ea-n casă nu m-o primit.
Dară ea i-o poroncit:
dragu mameĭ sirmenic
țipă 1] straie bărbățeștĭ
și te-nbracă'n femeești,
numa c-ai s-o celueștĭ.
Inapoi că s-o 'nturnat
o țipat straie bărbățeștĭ
și s-o'nbracat în femeeștĭ
și la ușă c-o strigat :
—Copila Săbiului
ia dă-mi drumu pînă-n prag
nu mă lasa suparat.
—Batîr drumu de ț-aș da
da mă tem de mămuța,
ți-aș da drumu pînă'n prag
și mă tem de celușag.
Ba el tare s-o jurat :
să n-am zile să trăesc ;
tu, dă-mĭ drumu să vorbesc.
I-o dat drumu'n chiliuță,
iar el drumu cînd i-o dat,
s-o dus și s-o pus la pat
și din gură s-o jurat :
ia de-amu te celuiesc
te celuiesc așa bine
că ți-aĭ făcut rîs de mine ;
de cu sară eștĭ fecioară
mez de noapte eștĭ cucoană,
pînă'n ziua eștĭ vadană ;
calul să nu-l stăpînesc
palușul se nu-l tocmesc
dacă nu te celuiesc,
ca să știĭ mîndrucă bine
că ți-aĭ făcut rîs de mine;
să fi dat drumu de'ntîĭ
eram gazde și copiĭ.

Auzit de la Ion Runcanu iu Neagra Șaruluĭ (Suceava)

1] Țipa-arunca

***

61. Foae verde liliac
mare-ĭ satul, eŭ nu-ncap
mult mă mer eu ce le fac,
că nicĭ pragu nu le calc,
nicĭ cămeşa nu le-nbrac,
nicĭ paharu nu le beŭ,
nicĭ barbatu nu le ĭeŭ
nu-ş [1]) cu ce le strîc şi eŭ.
Mîncată-s eŭ de străinĭ,
ca iarba de boĭ bătrînĭ.
şi-s mîncată de duşmanĭ,
ca iarba de boĭ balanĭ.
Străină maică, ca mine
nu mai este nime'n lume ;
de străină ce-am rămas
numa-s neagră pe obraz.
Pelin beŭ, pelin mînînc,
pe pelin sara mă culc;
dimineaţă cînd mă scol
cu pelin pe ochi mà spăl.
Duşmaniĭ, duşmancele
mi-aŭ închis cărările ;
nicĭ cu parĭ, nicĭ cu nuiele,
numa cu cuvinte răle.
Atuncĭ facĭ duşmanu frate
cînd a da din peatră lapte,
şi duşmanca sorioară
cînd a pocni puşca goală.

Auzită in Giuleşti, (Suceava)

***

62. Copiliţă cu părinţi
la ce focu te măriţi ?
că mila de la părinţi
cît îĭ trăi să n'o uiţĭ ;
că mila de la barbat
ca frunza de păr uscat :
tocmaĭ cînd se mă umbresc
maĭ tare mă dogoresc [2])

S. MIHĂILESCU

Medicina Populară

VII. JUNGHIU

Junghiŭ te apucă şi ĭarma şi vara ; junghiŭ capeţĭ cînd te scalzĭ asudat, orĭ cînd te desbracĭ înferbîntat şi afară-ĭ rece. Junghiul te apucă tot deauna printre coaste şi se tămăduieşte prin descîntice. Să ia un fuior de cînepă periat şi cel bolnav împreună cu descîntătoarea face o aţă, care nu se suceşte tare. In timpul cît se face aţa, baba povesteşte toată istoria cînepeĭ [3]) îngrozind junghiul că are să-l

1) Nu ştiu
2) Dogorit ars de căldură
3) Istoria cînepei e povestirea chipului cum ea din sămînţă ajunge fuior de tors şi de făcut aţă adică : cum o samănă, o culege, o topeşte, o meliţă, o trage in ragilă şi cum o toarce. Vom da şi descîntice de junghiu.

lege cu ea cu aţa strînsă păpuşă, se descîntă in o cofiţă cu apă neîncepută. Gata fiind descîntecul, bolnavul e stropit de 3 orĭ cu aţă muiată in apă, în locul unde are junghiul ; în urmă se spală bine cu apa descîntată unde te doare, ĭar aţa se leagă la junghiŭ purtînd-o treĭ zile. Aţa in urmă se leagă de un gard iar apa se zvîrle pe o apă curgătoare ; operaţia aceasta să cheamă *legatul junghiuluĭ*.

VIII. VĂTĂMĂTURA

Vătămătura, ca şi cel perit, fie care om o are ; e de ajuns ca prin ridicăturĭ grele şi alte lucrărĭ s-o stîrneşti ca să nu te poţĭ scapa de ea cine ştie cît.

In genere barbaţiĭ aŭ mai des vătămătură ca femeile.

Rachiul cu chiper, lespezile calde puse la pîntecele bolnavuluĭ, trăsăturile cu unt-de-lemn şi rachiu bun, şederea cu pîntecele pe cuptorul ferbinte, sînt dese-orĭ leacurĭ bune contra vătămătureĭ, maĭ ales cînd ea e uşoară. Cînd vătămătura e rea, atuncĭ numaĭ cu *trasul* poţĭ scapa de ea, pentru cîtă va vreme.

Trasul vătămătureĭ se face punînd pe pîntecele bolnavuluĭ un pahar, în care ard treĭ lumînărele ; de la o vreme lumînărele se stîng, iar sub pahar se strînge un ghem de piele de pe pîntecele bolnavului. Cu cît ghemul e maĭ mare, cu atîta şi vătîmătura e maĭ rea şi maĭ mare.

După strîngera acestuĭ ghem sub pahar, durerile încetează ; bolnavuluĭ i se dă rachiŭ cu unt-de-lemn să bee şi după vr'un ceas orĭ două paharul se ridică.

Vătămîtura strînsă la un loc sub pahar nu se maĭ risipeşte uşor şi bolnavul scapă de ea. Cînd ghemul dispare, cel ce are vătămătura va suferi din noŭ.

IX. BOLFELE (angina difterică)

Bolfele sînt foarte primejdioase ; de ele nu scapĭ. Contra lor leacurile doftoroaelor nu pot nimic. Ele insă recoman-

dă legăturile cu mămăligă caldă și crudă unsă cu măduvă din falca porculuĭ și cu fiere de porc peste care să pune și unt de naft ; legăturele făcute cu lucruri spurcate încă-s bune, căcĭ bolfa se spurcă și dă înapoĭ.

Sînt bune pentru bolfe și legăturile cu broaște ; doftoriile de la doftor nu-s bune, căcĭ angina e considerată ca o pedeapsă dumnezeească, și doftorul nu poate lupta contra lui D-zeŭ.

La doftor săteannl fuge numaĭ cînd medicamentele de maĭ sus nu pot face efecte bune. [1])

X. FRIGURILE

Frigurile le capeți din multe cauze ; de ele scapĭ dacă veĭ face din noŭ ceea ce aĭ făcut cînd le-aĭ capatat. Verzăciunele, dormitul la soare primavara, mîncarea pepenilor (crastaveți) verzĭ etc. produc tot deauna friguri.

Mijloacele de a scapa de ele sînt foarte variate ; unia scapă scăldîndu-se în apă rece cînd îĭ apucă fiorele, unia bînd vin mult cu pelin ; altora li se dă albuș de ou zbătut în rachiu, după care să umble mult ; altora li se dă să bee zamă de potroacă [2]]

Descîntece pentru friguri, prin părțile munteluĭ [3]] n-am auzit ; să poate însă să fie și asemenea descîntece.

Numaĭ cînd frigurile-s vechĭ și după ce s-au întrebuințat toate leacurile băbeștĭ făăr succes, numaĭ atuncĭ vin la primărie și cer doftoriĭ de friguri. Boala fiind veche și neluîndu-se chină îndestulătoare, bolnavul nu se lecuește și a-

---

1) Plasa Muntelui din jud. Suceava e bîntuită de un amar de ani de angina difterică. Este pe acolo o poveste despre SFĂNTA ANGINĂ, inventată după cum se spune de un armean. O vom publica in unul din numerile viitoare, fiind că poporul ș-a apropiat această poveste iscodită de alții.

2) Zama de potroacă se capătă ferbînd cu apă o burueană (potroacă) ce crește prin unele fînețe și care are o floricică roșietică. Se bea cîte un pahar inainte de mîncare. Zama de potroacă e foarte amară.

3) Pe la munte oameniĭ rare-orĭ zac de friguri.

tuncĭ blastămă pe doctorĭ că înşală lumea.

Din pricina frigurilor, cînd beĭ apă multă capeţĭ rast. 1) De rast greu scapĭ. Cînd femeile tae pînza, bolnavul sà se pue cu pîntecele pe sulul de dinapoĭ şi femeea să zică de treĭ orĭ ; »nu taĭŭ pînza, ci rastul şi durerile lui Z. «; de multe orĭ scapĭ numaĭ aşa.

M. LUPESCU

DESCÎNTECE

DE DIOCHIU

III. 2]

In răchită rămurată
este-o o babă suparată,
cu'n ochiŭ de foc
şi cu'n ochiŭ de apă,
şĭ-a luat ochiul cel de foc
şi l-a dat în cel de apă
şi s-a stîns.

Se pun treĭ cărbunĭ aprinşĭ în apă neîncepută, şi cu acea apă se spală pe ochĭ şi pe frunte.

Din Pleşeşti (Suceava] V. RADOVICI

DE BEŞICA CEA REA

II. 2]

»S-a pornit Sf. Gheorghe pe cale, pe carare, şi pe drum mergînd, tare s-a ostenit şi tare a maĭ flămînzit. S-a pus apoĭ la masă şi a chemat pe toate bubele, crăpăturele, pe toate zgîrieturile, dar numaĭ pe beşica cea rea nu a chemat-o. Iar ea tare s-a suparat şi tare s-a maĭ mîniat: din vîrf a crapat, din rădăcină a săcat. Aşa să crăpe şi să sace beşica cea rea din închietura mîneĭ, a piciorulŭĭ luĭ .....,

1) Rastul e o umflătură mare a pîntecelui la cei bolnavĭ de friguri şi mai ales la copiĭ.

2) Vezĭ No. 2 pag. 57

iar el să rămîe curat şi luminat ca argintul strecurat, ca maică-sa ce l-a făcut şi D-zeu ce l-a lasat.«

Se descîntă luînd o bucată de petică, învălătucită în formă de învîrtită, se aprinde şi se învîrte în jurul bubeĭ de la stînga spre dreapta. După ce s-a descîntat, se scuipă de se stînge petica şi se unge buba cu scrum.

Descîntecul se zice de treĭ orĭ şi în treí rînduri: dimineaţă, de amează şi sara.

Din Stînca judeţal Iaşĭ — I. T. POPOVICĬ

III.

»Purces-a omul mare, la pădure mare, cu toporul mare; tăiat-a nouă răstee, nouá curmee, nouă tînjele. Venit-a acasă, maĭ făcut-a plugul luĭ. Dusu-s-a în cîmpul mare, arat-a şi samanat-a piatră. Cînd va răsări piatra, atuncĭ să răsară beşica. Cum încremeneşte piatra în pămînt, aşa să înţăpenească beşica cu tăria eĭ.«

Se descîntă cu o piatră, maĭ ales cu cea de coasă, şi se tot netezeşte buba cu piatra cît ţine descîntecul.

Din Perienĭ (Tutova) — G. POPESCU

DE BROASCĂ

Broasca e o umflătură ce se formează sub pielea de la pleoapele ochilor sau chiar a obrajilor. Această umflătură nu e dureroasă. Cauza acesteĭ umfláturĭ e necunoscută; se crede însă că ar fi răceala; iar poporul de aicĭ zice că cel ce are broască, s-a uitat prin fereastră, cînd se ducea un mort la mormînt. Contra acesteĭ umfláturĭ întrebuinţază descîntecul numit »de broască.«

I.

Cînd toacă la biserică, cel cu broască să ĭee o lingură părărăsită, şi să pue pe pragul uşeĭ şi atingînd broasca cu gavanul lingureĭ, să zică de nouă orĭ aceste cuvinte: »Popa toacă, broasca sacă.«

II.

Baba, cînd voeşte a descînta, ia o broască de la o ladă sau de la uşă şi atingînd cu dînsa umflătura, zice de treĭ orĭ aceste cuvinte:

Broască, broască,
de te-aĭ făcut la asfințit
să pieĭ la răsărit;
de te-aĭ făcut la răsărit
să pieĭ la asfințit.
Și să te ducĭ la malul crapat
că acolo e o iapă albă,
cu gura cascată,
cu limba scoasă,
și cu coada rîdicată.
Ea cu gura te-a apuca,
cu limba te-a linge,
cu coada te-a mătura,
peste mare te-a arunca
unde cucoș negru nu cîntă,
vacă neagră nu rage
și cîne negru nu bate.
Acolo să pieĭ, să răspieĭ,
ca roua de soare,
ca spuma de mare
și (cutare) să rămîe teafăr
sănătos, luminat
cum Dumnezeu l-a dat
și maică-sa l-a făcut.
Descîntecul de la mine
și leacul de la Dumnezeu.

Acest descîntec se face în 3 zile de post numite și de săc (ca broasca să sece) adică: Lunĭ, Mercurĭ și Vineri. Asemenea în ultimele patrare ale luneĭ.

Din Dimăchenĭ (Dorohoiŭ)

D. ADAMESCU

In numărul viitor vom publica și alte descîntece, precum: *de șopîrlaiță, de albață, de întîlnitură, de apucătură, de pocitură, de mușcătură de șerpe, de plînsorĭ* etc.—*A. G.*

IARBA FĬERULUI

Despre iarba fieruluĭ poporul povestește că ea are puterea de a descuia toate încuetorile, lăcățile, broaștele ușilor, fiarele cailor etc. Cine dorește a avea această iarbă, o poate căpăta prin femeea ariciuluĭ, cînd are puĭ. Se închide locul unde se află puiĭ, ca într-o cușcă și se pune și o lacată. Femeea ariciuluĭ venind și găsind lacata, aleargă îndată după iarba fĭeruluĭ, și punînd-o pe lacată, o descue îndată.

Cine o capătă, face o tăetură în palmă, o pune acolo și lipind pĭelea la locul eĭ cu niște doctoriĭ, se vindecă rana și iarba rămîne înnăuntru. Mîna în care este pusă iarba, lovind orĭ-ce încuetoare, o deschide.

După istorisirea poporuluĭ, numaĭ vestițiĭ și vitejiĭ căpitanĭ de haĭducĭ ca Bujor, Codreanu, Jianu, Tunsu etc. vor

fi avut iarba fĭeruluĭ. Cu pumnul lor, eĭ nu descueau lăcățile, ci le zdrobiau.

Iată ce-mĭ povestește un bătrîn despre această iarbă :

»Pe la Sînt-Ilie, pe cînd se face fînul, m-am dus la cosit. Incepînd a cosi, coasa merse cîteva obrațe și odată sări din toporîște cu o mare putere. O împănez din nou, și începînd din nou a cosi, iarășĭ sări, și așa de cîteva orĭ. M-am gîndit că nu poate fi altă pricină de cît că coasa mea s-a lovit de iarba fĭeruluĭ. Astfel am fost silit a lăsa cîțĭva pașĭ necositĭ, am trecut înnainte, după care coasa n-a maĭ sărit.«

Pașcani (Suceava) M. BUSUIOC

Glume și pîcîlituri

I.

Un om, nu de mult însurat, întîlnind pe un flăcău ce îmbla după însurătoare înainte de vreme, ĭĭ zice :

Ia ascultă-mă măĭ frate,
înnoadă-mĭ cămeșa-n spate,
că și eŭ ț-oĭŭ înnoda
după ce te-ĭ însura.

[Din Neagra-Șarului Suceava]

II.

Un om zice cătră altul care făcea căpițĭ din iarba cositä : »tot aĭ lucrat ?«. Cel întrebat răspunse :

»Mult îțĭ pare, măĭ Vasile,
»treĭ căpițĭ în șepte zile
»cu treĭ feciorĭ și cu mine ?«

(Dín Neagra-Șarului)

III.

Mergea o fată cu mîncare la părinții săĭ ce erau la lucru și avea în mînă o oală cu lapte acru. Ea întîlnește pe un țigan și-l întreabă pe unde merge drumul că nu știe. Țiganul cere să guste puțin lapte ; fata-ĭ dă. Dar țiganul bea tot și zice cînd dă feteĭ oala :

Horpaĭ horpaĭala
na-ți fată oala,

și te uĭtă ce te-ĭ uita
și te du pe unde-ĭ vra.

(Din Neagra-Șarului)

IV.

Un rus mergea la cosit cu două coase în spate ; un romîn îl întreabă : »unde mergĭ tu, măĭ rusule ?« —Rusul fudul, răspunde cu glas tare :

La nanacoasa
tuĭ smoasa
cu doĭ coasă :
unu-apucă, unu lasă.

Cînd vine de la cosit, iar îl întreabă romînul : »de unde viĭ tu, măĭ rusule ?«

Rusul răspunse :

De la nanacoasa
tuĭ smoasa,
cu doĭ coasă :
unu-apucă, unu lasă ;
măzărean și cu trifan
rupt mațele'n Ivan.

Din Dolhasca (Suceava) S. MIHĂILESCU

CÎNTECE IN GRAIUL MOLDOVENESC

D. *G. Weigand* docent la Universitatea din Lipsca, unde face curs de limba romînă, îmĭ scrie, relativ la *Șezătoarea*, că ar fi bine să public și bucățĭ întocmaĭ așa cum se rostesc în popor, pentru a se putea studia deosebirele dialectale în diferite localităților. Acelaș lucru m-a îndemnat și prietenul meu Eduard Gruber, din Lipsca.

Public aicĭ și o parte din scrisoarea D-luĭ Weigand :

»Die Lectüre der »Șezătoarea« hat mir eine grosse Freude bereitet, sehe ich doch, dass Sie auf dem besten Wege sind der folkloristichen Wissenschaft einen ausgezeichneten Dienst zu leisten. Auch die beobachtete Ortographie findet meinen vollen Beifall, wen Sie aber Ihrer Mittarbeiter veranlassen könnten, sich in den dem Volksmunde abgelauschten

stücken sich auch ganz enge der Aussprache der betreffenden Gegend anzuschliessen, so würden Sie zu gleicher Zeit die so sehr vernachlässigte Dialektkunde fördern, wofür Sie sich den Dank aller Sprachforscher erwerben würden.

Pentru a satisface aceste cerințĭ, voĭŭ publica o serie de cîntece așa cum se rostesc în diferite localităț. Incep acuma cu graiul moldovenesc, și în special cu graiul din jurul Folticenilor. In numărul viitor voiŭ publica de ale tovarășuluĭ M. Lupescu, așa cum se rostesc în Broștenĭ, precum și ale altor tovarășĭ cari vor trimete din localităț-le lor.

1. Frundzî verdi tri zmiceli
florĭ de gioreli,
mă Ioani Brașoveni
florĭ de gioreli,
întrî'n casî nu ti temi,
cî di cine te-ĭ temut
floari di pi Prut,
l-am otrăgit ș'o murit
floari di kerit.
Mă Ioani, di nu crez,
întrî'n casî și n̄i-l vez
floari din livez ;
ĭe-ĭ pînza di pi obraz
di-ĭ vez moartia cu nacaz
floricicî di pi ĭaz ;
ıe-ĭ pînza di pi mînuțî
floricè de scînteĭuțî ;
ĭe-ĭ pînza di pi n̄ijloc
floricè di bosîĭoc ;
ĭe-ĭ pînza di pi kicĭoari
floricicî di cicoari.

Frunză verde treĭ zmicele
florĭ de viorele,
măĭ Ioane Brașovene
florĭ de viorele,
întră'n casă, nu te teme,
că de cine te-aĭ temut
floare de pe Prut,
l-am otrăvit ș'a murit
floare de pĭerit.
Măĭ Ioane, de nu crezĭ,
întră'n casă și mi-l vezĭ
floare din livezĭ;
ĭa-ĭ pînza de pe obraz
de-ĭ vezĭ moartea cu năcaz
floricică de pe ĭaz ;
ĭa-ĭ pînză de pe mînuță
floricea de scînteĭuță;
ĭa-ĭ pînză de pe mijloc
floricea de busuioc ;
ĭa-ĭ pînza de pe picĭoare
floricică de cicoare.

* * *

2. Frundzî verdi tri maslini
ĭo mă duc, puĭca rămîni :
ci sî fac s'o ĭo cu mini
batîr vr'o dou, tri dzîli,

Frunză verde treĭ masline
eŭ mă duc, puica rămîne;
ce să fac s'o ĭaŭ cu mine
batîr vr'o douá, treĭ zile,

cî n̄i-ĭ calia dipartatî
șî nu pocĭ s'agĭung îndată.
Iară frundzî tri maslini,
da di tini puĭcî-ĭ ghini
cî maĭ sînt voĭnicĭ ca mini.
—Cìi, badi, cît frundzà
dacî nu eștĭ dun̄ĭatà ;
cìi cîtî frundzî'n fagĭ
dacă n̄ìĭ nu n̄i-s dragĭ ;
cìĭ cîtî frundzî'n tĭeĭ
cî nu-s puișorĭ dĭ-a n̄ìĭ.
—Iară frundzî di dudău,
da di mini puĭcî-ĭ răŭ,
cî mă duc pin țărĭ stràini
undi nu cunosc pi nimi,
numa ĭarba șî frundzà
cî-ĭ pisti tătî lumĭà.

că mi-ĭ calea depărtată
și nu pot s'ajung îndată.
Iarà frunzà treĭ masline
da de tine puică-ĭ bine
că maĭ sînt voinicĭ ca mine.
—Fie, bade, cît frunza
dacà nu eștĭ dumneata ;
fie cîtă frunzà'n fagĭ
dacă mie nu mi-s dragĭ ;
fie cîtă frunză'n teĭ,
că nu-s puișorĭ de-aĭ mĭeĭ.
—Frunză verde de dudăŭ,
da de mine puică-ĭ rău,
că mă duc prin țărĭ străine
unde nu cunosc pe nime,
numaĭ ĭarba și frunza
că-ĭ peste toată lumea.

Aceste cîntece sînt culese de la locuitoriĭ din jurul Folticenilor.

ARTUR GOROVEĬ

Note. Prin *dz* am însemnat un sunet deosebit de *z* și care numaĭ prin auz se poate deprinde.

Sunetul însămnat prin n̄ este *gn* din franțuzescul *agneau* sau spaniolul n̄ din *niños*.

P din cuvintele ca *picĭor*, *pĭept* etc. se rostește în multe chipurĭ, chiar în județul Suceava. Așa, se poate auzi: *kicĭor*, *pkicĭor*, *ticĭor*, *pticĭor*, *cicĭor*, *pcicĭor* și chiar *kticĭor* orĭ *tkicĭor*.

A. G.

PROSTUL MAMEI

Ci că a fost odată o babă care avea un fecior ; și feciorul ista pe cînd era copil, l-a trimis mă-sa la școală ca să învețe carte, că doar s-a putea face și el *macar* un popă orĭ un profesor. Dar orĭ cît s-au năcăjit dascaliĭ și biata babă să-l popească orĭ să-l profesărească, tot n-aŭ putut face nimic, căcĭ băetul în ruptul capuluĭ nu vrea să învețe carte, ne fiind tocmaĭ hîtru; și așa a rămas nepopit.

Nu trecu mult și feciorașul babeĭ ajunse flăcău. Venindu-ĭ durdură [1]) de însurătoare, se duse în peţit la o fată, și până una alta, luă de la fată o naframà, pe care o fluturâ tot drumul pînă acasă; ba încă spuse și mîne-sa de astă vitejie, dar mă-sa, ca feinee cuminte, îĭ zise : »dragul mameĭ, naframa nu se duce așa, ci se strînge binișor și se pune sub brîŭ orĭ în sîn«. »Bine mamă, îĭ răspunse el, așa oĭŭ face de altă datà«.

Ducîndu-se a doua oară pe la fată, căpàtâ un căţàluș ; îșĭ aduce aminte de sfatul mameĭ, îl strînge bine, îl pune sub brîŭ și pornește acasă, spre a arăta mameĭ că ĭ-a îndeplinit povața. Mă-sa însă îĭ zise : »cățălul nu se aduce așa, dragul mameĭ, ci se leagă cu o ațișoară, se pune jos și se strigă *cucĭŭ*, *cucĭŭ*, *cucĭŭ*«. »Bine mamă, așa oĭŭ face altă dată«. Și plecă iar la fată, de la care căpătâ acum o bucată de slănină, îșĭ aduce ĭarășĭ aminte de sfatul mameĭ, leagă slănina cu o ață, o pune jos și pleacă strigînd cuciŭ, cuciŭ, cucĭŭ«, iar cînii de prin sat, poftiţĭ la masă gata, l-aŭ ușurat de slănină, rămănîndu-ĭ numaĭ ața.

Ajuns acasă, îĭ spune cu bucurie mîne-sa că ĭ-a făcut ĭarășĭ pe chef, aducînd slànina cum l-a povățuit, dar ea îĭ zice : »slănina, dragul mameĭ, se aduce acasă, se sue în pod și se pune la fum«. »Bine mamă, de acuma așa oĭŭ face«. Și ducîndu-se înapoĭ la fată, din vorbă în vorbă, se făcu pe treabă și se hotărî și zestrea, în care întrâ și o vacă. El ia vaca, se duce acasă și vrea s-o sue în pod la fum, dar mă-sa îĭ zise: »dragu mameĭ, vaca nu se sue în pod, ci se duce în șură, se leagă la esle și i se dă fîn«. »Bine mamă, tot așa oĭŭ face«.

Eși flăcăul din casă, cam măhnit că nu maĭ poate mulţumi pe hîrca cea de mă-sa, se duse la fată, făcu nunta și după ce se sfîrși toată petrecania, nicĭ una, nicĭ două, îșĭ ia nevasta și pleacă cu dînsa acasă, trăgînd-o sub șură ca s-o lege la esle și să-ĭ dee fîn, după povața mîne-sa. Chiu ! Vaĭ ! se auzi și baba vine să-și scape nora, ducînd-o în casă, unde îndată intrâ și însurățelul; dar bĭata babă, ajungînd-o la os, începu a-l cetara zicîndu-ĭ : »fugĭ de-aicĭ ticălosule că m-aĭ oftigit; ĭa-ţĭ ușa în cap și pieĭ d'inaintea

1). Toană, poftă.

mea«. Iar hîtrul mameĭ, de cuvînt ca'n tot deauna, eși, scoase ușa din țîțînă și se cam maĭ duse.

Dolhasca (Suceava) T. C. IONESCU

STAFIA

Poporul de pe aicĭ crede că stafia este un fel de umbră în chipul unuĭ om saŭ animal, ce are puterea a ține zidurile să nu se dărîme. Ba el maĭ crede că acea umbră e chiar însuflețită, și că în fie-care zid, casă de zid, saŭ beciŭ, cu alte cuvinte în tot ce-ĭ zidire de cărămidă sau piatră, trebue să fie și o stafie; căcĭ altfel nicĭ să poate zidi o zidire pănă nu-ĭ se pune de meșterii ce o zidesc, *stafie*. Această stafie să pune în zid în chipul următor:

După ce se incepe zidirea, meșteriĭ zidarĭ pregătesc o nuia, maĭ lungă ceva ca statul unuĭ om, sau chiar o șfară, și la timpul priincios, de vine un om, un copil sau chiar un animal, atuncĭ pe ascuns, pe cînd unul îl ține de vorbă, altul din eĭ cu nuiaua saŭ șfara, îĭ ĭa măsura umbreĭ luĭ. Măsura odată luată, o pun și o zidesc în zid. De aicĭ înainte zidirea merge bine și meșteriĭ nu se maĭ tem că li se va dărăma; iar omul sau animalul căruia i s-a luat măsura umbreĭ luĭ, pănă în nouă zile, moare numaĭ de cît și după ce-l îngroapă, se preface în stafia nedespărțită a zidului, în care ĭ-a fost pusă măsura. Această stafie ese apoĭ în toată noaptea, de cum înserează bine și pănă ce cîntă cucoșiĭ de mĭezul nopțiĭ și umblă peste tot locul aceleĭ zidirĭ; iar după cîntatul cucoșilor, se duce de se ascunde în locul unde-ĭ e măsura. Dacă zidirea este bună-oară o casă, atuncĭ stafia, la oameniĭ aceleĭ case, nu li se arată noaptea și nicĭ nu le face nimică, iar de sînt străinĭ, le esă înnainte, dacă umblă prin prejma eĭ noaptea și le face rău, d. es: îĭ trîntește de pâmînt, îĭ amețește și pe uniĭ chiar îĭ mutește sau îĭ face de rămîn cu *neputință*.

Stafia se arată tot deauna sub forma ființei de la care s-a luat màsura și nicĭ odată alt-fel. Tot deauna e maĭ rea, dacă a fost om, de cît cînd a fost animal. Une orĭ se întîmplà chiar, dar această cam rar, că stafia să facă rău și

casnicilor ce locuesc în zidirea aceea. Atuncĭ se spune că spre a se feri de aceasta, i se pune tot deauna sara ceva de mîncare în o parte oare-care a ziduluĭ, de es : pîne şi sare, mămăligă, etc. Alţiĭ spun că dacă cine-va ştie că în o zidire e stafie, atuncĭ tot deauna cînd va trece pe acolo, să nu se uite nicĭ odată înapoĭ, nicĭ să şuere, să cînte saŭ să vorbească, că se zice că atuncĭ o zădărăştĭ şi-ţĭ face rău. Dacă noaptea nu te veĭ uita înapoĭ, ea nu ţi se arată nicĭ odată.

Drăgăneştĭ [Suceava) C. TEODORESCU

Baterea alviţeĭ

In seara zileĭ de la lăsatul săculuĭ de postul paşteluĭ, este obiceĭul a se bate alvița în satele de pe lîngă Dunăre din Judeţul Vlaşca; după cît ştiu, şi pe la oraşe, prin mahalale.

Toată ziua femeile gospodine prepară bucatele, plăcintele etc., mînîncă bine, beaŭ şi se veselesc oameniĭ, căcĭ aŭ să postească atîta timp.

Pe sub seară copiiĭ, adică băeţiĭ, se adună cîrdurĭ, şi se duc pe unde îĭ chiamă; căcĭ femeile eşind la poartă cu cîte un bocal de vin şi cîte o bucată bună de alviţă, chiamă băeţiĭ şi le dau la fie-care cîte un pahar de vin şi cîte o bucăţică de alviţă. Se chefuesc bine băeţiĭ şi încep a se juca maĭ întăiŭ binişor şi cînd se îngroaşă gluma, adică cînd s-aŭ ameţit, se maĭ trîntesc dîndu-se de-a rostogolu pe pămînt. Cînd s-a înserat bine şi după ce s-au pregătit toate bucatele, stau la masă, adunîndu-se maĭ mulţĭ la un loc, neamurile, prieteniĭ etc., de lasă săc împreună.

După ce aŭ mîncat şi au băut bine toţĭ, de s-aŭ săturat şi s-au chefuit, atuncĭ bat alvița copiiĭ.

Leagă o şfoară de o grindă în dreptul meseĭ sau alt unde-va; de capătul sforiĭ leagă un cocoloş bun de alviţă, şi apoĭ toţĭ copiiĭ stau roată de jur împrejurul meseĭ cu gurile căscate ca să poată prinde cocoloşul de alviţă. Unul poartă şfoara de jur împrejur pe la toţĭ, şi cînd se apro-

pie boţul de alviţă pe la gurile lor, eĭ să răpăd asupra luĭ ca să-l prindă, căcĭ care îl prinde a luĭ este toată alviţa aceea. Pe urmă, dacă s-a prins cocoloşul acela, maĭ pune altul, şi tot aşa pănă se găteşte toată alviţa, care o cumpărase în scopul acesteĭ petreceriĭ.

După ce gătesc cu alviţa, aduc o strachină mare adîncă saŭ un castron, îl pun pe masă plin cu apă, în care maĭ toarnă şi un pumn de tărîţe, şi în castron dă drumul uneĭ piese de 50 banĭ saŭ franc ; şi toţĭ băeţiĭ, cari sînt de faţă, pe rînd să cearcă a scoate paraua din fundul castronuluĭ, cu gura. Acel care o scoate în dinţĭ, a luĭ este. Dar lucrul nu e aşa de uşor căcĭ trebue ca să vîre capul pînă pe la urechĭ pentru ca să poată ajunge la parà pe fundul castronuluĭ ; şi chiar dacă o găseşte, pînă ce o poate apuca cu dinţiĭ, munca e şi maĭ mare, le maĭ întră tărîţe pe nările nasuluĭ; dar, care o poate scoate în dinţĭ, a luĭ remîne paraua. Şi petrecerile se urmează aşa pînă la miezul nopţiĭ ; meseniĭ mînîncă, beau, spun, rîd şi se veselesc.

R. MARINESCU

CIMILITURI

XLIII. CARTEA

92. Rădăcină împleticină
ales voĭnic o desbină.
Isp. 36

93. Rădăcină 'mpleticină
rar voĭnic care-o desbină.
Sb. 126

94. Rădăcină împleticină,
rarĭ voĭnicĭ se află de o desbină.
St.; R, gl. 29.

95. Sînt făcut de mărgele,
şi de sînt înşirate.
L. W.; Bulg. 701.

96. Găină pestriță
la popa pe poliță.
Ars.; Bulg. 401.

---

97. Cîmpul alb, oile negre,
cine le paște, le cunoaște.
Sb. 125; R. gl.

---

98. Am o găină pestriță
o puĭĭ în horn pe poliță.
Bulg. 69.

---

99. Am două gheme de matasă
le trimit la'mpărăteasă
ca să'nceapă 'ncepătură
fără leac de tivitură.
Sb. 80.

XLIV. CARUL

a] cu strujănĭ

100* An un cîrd de cuconițe
legate cu șușănițe [1])

---

b) cu nuĭele

101. Vin oile de la munte
tot cu stele'n frunte.
St.; R. gl. 21.

XLV. CASA.

102. Sub pădure grămădită
șede lumea învălită,
ziua de soare fugită,
noaptea de lună pitită.
Pan; Bar; R. gl.; Bulg. 720.

---

103. Am o vacă mare
cu țița'n spinare.
Isp. 31; Bulg. 22.

---

1) Șușănița e o bucată ingustă de pînză.

104. Am o vacă năzdrăvancă,
și vorbesc mațele din ea.
Bulg. 83.

105. Cloșca de lemn și puiĭ de piele.
R. gl.

106. Am o cloșcă: noaptea strigă puiĭ
și ziua îĭ rîsîpește.
R. gl. 314; Bulg. 75

XLVI. CĂCIULA.

107. Reteveiŭ rotund
strînge păru'n fund.
Isp. 43; R. gl. 294; Bulg. 649.

108. Reteveiŭ rotund
bagă lîna'n fund. R. gl.

109. Rotogol rotund
bagă capu'n fund.
Bar.; R. gl. 321.

110. Bucium rotund
strînge păru'n fund.
Bulg. 171.

XLVII. CĂHLIȚA [1]

111.* Pe cotîrneață
șede o mămuiață [2]

XLVIII. CĂLĂREȚUL.

112. Cine are șese picioare, dar numaĭ
pe patru umblă ? Sb. 47.

---

1) Astupătoarea de la sobă.
2) Com. de P. Herescu.

XLIX. CĂLCĂILE.

113. Am doĭ caĭ: cînd mă duc la puţ,
se uită acasă, iar cînd vin acasă,
se uită la puţ.
Bulg. 132.

L. CALDAREA.

114. Hurduz burduz
de la munte adus
sub laiţă pus. Sb. 50.

---

115. Punte strîmbă, vale adîncă.
Sb. 51.

LI. CALDAREA ŞI DONIŢA.

116.* —Scurtă, groasă und'te ducĭ ?
—Arsă'n fund nu mă'ntreba
că mă duc în treaba ta.

---

117. —Scurtă, groasă und'te ducĭ ?
—Arsă'n fund [1]) de ce mă'ntrebĭ ?
St.; G. D. T.; Bulg. 666.

---

118. —Scurtă, groasă. und'te ducĭ ?
—Arsă'n fund de ce mă'ntrebĭ ?
Unde eu mă duc
tot ţie-ţĭ aduc.
Isp. 113; Bulg. 713.

LII. CĂLUGĂRII.

119. Sus tună
jos răsună
negrele s-adună.
Isp. 11; Bulg. 667.

---

1) La Sbiera : arsă'n dos.

120. Sus tună
jos răsună
cioarele s-adună.
Bulg. 674.

LIII. CĂRĂRILE.

121. De la noĭ
pàn'la voĭ
tot fășiĭ de teĭŭ.
Isp. 74; G. D. T.; Bulg. 323.

LIV. CĂRBUNII ȘI VATRARUL.

122. Am un grajdiŭ plin cu caĭ roșiĭ ;
dacă bagĭ pe negru întrînșiĭ
el îĭ scoate toțĭ afară.
R. gl. 238; Bar.; Bulg. 144.

---

123. Am un grajdiŭ cu caĭ roșiĭ ;
cînd bag pe neagra.
îĭ scot pe toțĭ afară. Bulg. 46.

---

124. Am un cal negru,
cînd îl bag în grajdĭŭ
răscolește pe toțĭ ceĭ roșiĭ.
Bulg. 131.

Adunate și rînduite de ARTUR GOROVEI

Rugăm pe toate persoanele care nu voesc a să abona să ni înapoiască acest număr, și pe acele carĭ au primit pănă acuma Revista, să ni trimeată abonamentul. Cel maĭ lesnicios mijloc este prin mandat postal.

Administrațiunea.

ȘEZĂTOAREA

Revistă pentru literatură și tradițiuni populare

DIRECTOR: ARTUR GOROVEI

Membri fundatori: N. Vasiliu, învățător, Crucea-Broșteni; T. Daniilescu, înv. Farcașa; M. Lupescu, înv. Broșteni.

Anul 1 | 1 Iunie 1892 | No. 4.

DON. 131777

FATA JITARULUI

(Poveste)

A fost odată cînd a fost, poate pe cînd puricele sărea dintr-o săritură muntele și țințarul sărea mai dihaĭ de cît hărmăsarul. A fost odată într-o țară tare depărtată, frumoasă și mănoasă, un împărat mare și înțălept, pentru care și era iubit foarte mult de poporul său. Acest împărat avea numaĭ un singur băet, căruĭ de mic, se înțelege ca la toți împărații, ĭ-a adus pe ceĭ maĭ vajnicĭ înțălepți, și cărturarĭ din țara luĭ, ca să-l învețe să nu maĭ fie fecior de împărat maĭ cărturar de cît el; dar ce folos! că la urma urmeĭ, după ce băetul a crescut mare de era acum cogemite om, împăratul a văzut cu mâhnire că fiul său în loc să iasă un om înțălept și învățat, după cum el nădăjduia, a eșit un mare prost.

Impăratul atuncĭ văzînd una ca aceasta și maĭ ales că după cum am spus, nu maĭ avea și alțĭ copiĭ, s-a luat pe gînduriĭ, că fiind și tare bătrîn și așteptîndu-și cînd de cînd ceasul să moară, nu-ĭ venea de loc la socoteală să lase cîrmuirea uneĭ așa de mariĭ țăriĭ, unuĭ prost. Din pricina unor ca aceasta, împăratul să tot socotea și să frămînta cu gîndul, ca cum să facă și cum să dreagă, doar cît va fi în viață să scoată treaba aceasta la bun capăt.

Așa socotindu-să el, într-o zi îĭ vine în gînd să strîngă pe boeriĭ ceĭ maĭ înțălepți și maĭ de aproape și să facă sfat să vadă ce vor zice și eĭ.

BIBLIOTHÈQUE NATIONALE R.F. IMPRIMÉS

Așa a și făcut și cînd colo la sfat, pe cînd unii zicea într-un feliu, iar alții în altul, un boer mai bătrîn să scoală și zice :

— Prea înălțate și mărite împărate, orĭ ce s-ar zice despre fiul înălțimeĭ voastre, că e ne priceput și nu în stare de a rămînea să cîrmuiască o țara ca aceasta, dar eŭ tot nu-l cred așa de prost. Și pentru ca să ni încredințăm încaltea de adevăr, să-l punem la încercare întîiŭ. De va izbîndi, să rămîe împărat ; iar de nu, ba.

Foarte bine zicĭ, îi răspunse împăratul, care cu toată înțălepciunea luĭ, nu se gîndise la una ca aceasta ; dar să fiĭ atuncĭ bun să ni spuĭ cam la ce încercare crezĭ să-l punem ?

— Apoĭ dă, împărate, încercarea trebue să fie cît maĭ grea și de priceput și de îndeplinit, că dă, și a fi împărat încă-ĭ una din greutățile cele maĭ marĭ ce-și poate închipui cine-va și trebue dar cap bun și minte ascuțită și sănătoasă, ca să poată duce trebile împărăției la bun liman, cum numaĭ tu, împărate, aĭ știut să le ducĭ. Eŭ dacă-mĭ dațĭ voe să îndrăsnesc, v-aș putea da un sfat în această privință.

— Vorbește, vorbește ! răspunse împăratul, că te ascultăm cu toată inima.

— Apoĭ iacă ce era să vă spun : să chemațĭ pe băet și să-ĭ dațĭ un cîrd de berbecĭ să-ĭ ducă la tîrg de vînzare și să-ĭ porunciți să aducă înapoĭ carnea lor, banii de pe eĭ și berbecii viĭ. De va face aceasta, să știțĭ că băetul nu-ĭ prost precum îl credețĭ.

Așa s-a și făcut și a doua zi chiar, feciorul împăratuluĭ și încă cu alțĭ doĭ cĭobanĭ mergea, dus pe gînduri, cu berbecii la iarmaroc în tîrgul cel maĭ apropiet, să facă ceea ce-ĭ poruncise tatăl săŭ. Eĭ, da cum să facă el aceasta ? De priceput nicĭ vorbă nu maĭ era, de oare-ce era prost, sărmanul !

Mergînd el așa, trece pe lîngă o jîtărie și fiindu-ĭ sete, căcĭ era cald, poposește puțin lăsînd pe ceĭ doĭ ciobanĭ la berbecĭ afară, iar el să duce în bordeiŭ să-și stîmpere setea c-o leacă de apă.

Cum întră în bordeiŭ, găsește numaĭ pe o fată a jitaru-

luĭ, care tocmaĭ atuncĭ să la.

— Buna ziua, fată.

— Mulţămesc D-tale, flecăule. Ia poftim, şezĭ puţintel, că uite, m-aĭ găsit tocmaĭ acum lîndu-mă. Doamne! De aceea tare-ĭ rea casa fără ochĭ şi fară urechĭ!

— Mulţumesc fată, că n-am venit să şed; te rog numaĭ să-mĭ daĭ puţintică apă să beŭ. Fata ĭ-a dat, şi după ce a băut, el întreabà pe fată: Da mĕ rog ce însemneaza aceasta, că-ĭ rea casa fără ochĭ şi fără urechĭ?

— D-apoĭ cum nu te pricepĭ? Adică îĭ rea casa fără cîne, cácĭ dacă este, atuncĭ cînd vine cine-va, aude sau vede; şi lătrînd, dă de ştire celor din casă, care pănà unaalta, dă, maĭ diriticà [1] cîte ceva prin casă.

— Dar tatăl tăŭ e acasă? zise băetanul.

— Nu, îĭ dus sà schimbe numele la grîŭ.

— Cum, mă rog, să-ĭ schimbe numele?

— Adică s-a dus la moară să prefacă grîul în făină.

— Dar mama aĭ?

— Cum nu, am.

— Şi unde-ĭ?

— S-a dus să facă din două babe o nevastă tînără.

— Dar aceasta, rogu-te, ce însămneazà?

— Eĭ! s-a dus să facă din două cămeşĭ vechĭ, una maĭ nouă.

— Dar surorĭ aĭ?

— Am numaĭ una maĭ mare de cît mine.

— Şi unde-ĭ?

— Şăde în cămarà şi plînge rîsul de astă vară,

Eĭ d-apoĭ asta picà de coaptă, zise băetanul din ce în ce maĭ mirat, eŭ unul drept să-ţĭ spun, că nicĭ asta n-o pricep.

— Eĭ, nicĭ atîta lucru nu pricepĭ? Adecă: soră-mea toată vara a rîs şi a şuguit cu un băetan aşa tînăr şi frumuşel ca D-ta, pînă ce la urma urmeĭ a făcut un băeţel, ş-acum de ruşine, plînge.

— Da fraţĭ aĭ?

— Am doĭ. Cel maĭ mare s'a dus să facă dintr'o că-

---

1) A diretica a face treburĭ în casà, a gospodàri. A. G.

rare, două ; iar celelalt s-a dus la vînat ; ce-a vîna să lese acolo, și ce nu, s-aducă acasă.

— Bre ! Da posnașă maĭ eștĭ la vorbă ! vorbeștĭ numaĭ în tîlcurĭ, să nu te maĭ priceapă nimenĭ.

— Da cum, nicĭ asta n-o pricepĭ ? Apoĭ drept să-țĭ spun, că nu eștĭ tocmaĭ hîtru. Iată ce însămnează : cel maĭ mare frate s-a dus să închidă o cărare din mijlocul ogoruluĭ și oamenii de bună samă, că vor face altele pe deoparte și pe de ceelaltă a cărăreĭ vechĭ și ĭată două cărarĭ în loc de una. Celelalt îĭ în colnița (șura) vitelor p . . . . să ertațĭ, cojocul ; pe ceĭ ce-ĭ omoară îĭ va lasa acolo ĭar ceĭ ce vor rămînea, îĭ va aduce cu cojocul în casă.

— Dar tatăl tăŭ are să vie degrabă ?

— Dacă va încunjura, vine degrabă ; ĭar de-a da de-adreptul, are să întărzie.

— Eĭ apoĭ s-a mîntuit, că cu D-ta nu maĭ poate să vorbească nimenĭ, zise năcăjit feciorul împăratuluĭ.

— Și chiar zău, nicĭ asta n-o pricepĭ ? Apoĭ dar nu că nu eștĭ tocmaî hîtru, cum zisesem adineoară, ci că eștĭ chiar prost cum să cade, zise fata. Adică nu înțelegĭ că tata de-a încunjura, de bună samă că va veni pe drum bun, nu va pățĭ nemică și va ajunge îndată ; ĭar de-a căuta să lese drumul cel bun și să dee pe unde-va de-adreptul, are să dee prin vr-un glod bună-oară, unde are să năcăjească, are să strice carul, poate, și așa are să întărzie.

— Bun, zise feciorul împăratuluĭ, văd că eștĭ tare pricepută ; și pentru asta am să te rog să-mĭ daĭ și mie o lămurire la ceea ce-țĭ voiŭ spune. -Apoĭ îĭ istorisi feteĭ cine este și pentru ce l-a trimis tatăl săŭ la tîrg cu berbecĭĭ.

Fata îl învățâ atuncĭ să să ducă în tîrg, să tundă berbecĭĭ și să vîndă lîna ; apoĭ să caute un meșter ca să-ĭ bată [jugărească] și să strîngă b . . . și după ce va face aceasta, să ee berbecĭĭ așa tunșĭ și bătuțĭ și să-ĭ aducă împăratuluĭ înapoĭ, împreună cu banĭĭ de pe lînă și b . . . lor, aceasta însămnînd ceea ce-ĭ spusese să facă.

Feciorul împăratuluĭ așa a și făcut, și cînd s-a întors înapoĭ aducînd, după porunca împăratuluĭ, berbecĭĭ vĭĭ, banĭĭ de pe eĭ și carnea lor, împăratul tare s-a minunat de aceasta și fiind la îndoeală ca fiul săŭ să fi făcut din ca-

pul luĭ aşa-ceva, l-a întrebat dacă nu cumva a fost învăţat de cine-va.

Atuncĭ băetul istorisi tată-seŭ toată patarania petrecută între el şi fata jitaruluĭ, spunîndu-ĭ drept că ea l-a învăţat ce să facă cu berbeciĭ.

Impăratul stătu mult şi să gîndi la cele ce-ĭ spusese fiul saŭ despre fata jitaruluĭ, şi ca om socotit şi cuminte ce era, zise în sine: O fată de jitar fără nicĭ o învăţătură şi să aibă atîta pricepere, pe cînd fiul unuĭ împărat cum e al meŭ, menit să cîrmuească un popor, să fie aşa de prost şi încă după atăta învăţătura! Acea fată, faţă de deşteptăciunea eĭ, meritră să fie împărătească, ĭar nu fată de jitar.

Atuncĭ porunci să-ĭ aducă numaĭ de cît pe tatăl eĭ căruĭ, după ce veni, îĭ vorbi aşa: Moşule, spune feteĭ D-tale celeĭ maĭ micĭ, că mîne să vie de-acasă şi pînă la mine nicĭ călare, nicĭ pe jos: nicĭ pe drum, nicĭ pe cărare; nici îmbrăcată, nicĭ desbrăcată şi să-mĭ aducă în mînă treĭ minciunĭ ş-o nemică. De va face aceasta, o fac şi eŭ împărătească. M-aĭ auzit? Du-te!

— Am auzit Inălţate Impărate, dar nu înţăleg ce va să zică asta.

— Nu-ĭ nevoe să înţălegĭ D-ta, spune numaĭ feteĭ D-tale şi cred că ea va înţălege.

Moşneagul să duse. Pe drum să gîndea şi să resgîndea la ceea ce-ĭ spusese împăratul. Că s-o facă pe fata luĭ împărătească, de asta nicĭ socotea ca să să întîmple; dar ca ea să vie la împăratul, cum poruncise el, asta nu să pricepea.

— Dacă eu om bătrîn, nu-ĭ daŭ în cale, apoĭ cu atîta maĭ puţin fata mea.

Ştia el încă că porunca împăratuluĭ îĭ poruncă, nu glumă şi că trebue împlinită.

Scîrbă mare; îl pălise un năduf pe bietul moşneag, de nu putea să să resufle şi inimea i să bătea, ochiĭ i să paenjineaŭ, slăbea din picioare şi-l cuprindeaŭ sudorĭ răcĭ cînd să gîndea că poate, dacă fata luĭ nu va şti să facă după porunca împăratuluĭ, să nu cum-va s-o tae şi dă, jîtar, jîtar, dar dacă-ĭ copilul luĭ! In sfîrşit ajunse cu vaĭnevoe acasă şi cum ajunsă trase pe fată de-oparte în dosul

caseĭ, se puse jos pe prispă şi-ĭ spuse porunca împăratuluĭ înnecîndu-să în lacrimĭ, plîngînd ca un copil.

— Dar bine tată, pentru ce plîngĭ? întrebă fata.

— Cum să nu plîng, draga tateĭ, cînd mă gîndesc că poate asta-ĭ moartea ta ; că poate acum ţ-a sosit şi ţie, aşa de tînără, veleatul.

— Lasă, tată, nu te scîrbi de loc. Ştiŭ eŭ ce-am să fac şi despre asta n'avea nicĭ o grijă. Du-te maĭ bine de-mĭ caută un ţap şi treĭ vrăbiĭ viĭ.

A doua zi des-dimineaţă, fata jîtaruluĭ se îmbrăcă peste piele c-un voloc, ca să nu fie nicĭ îmbrăcată, nicĭ desbrăcată ; încălică pe-un ţap, ca să i se tîrîe picioarele de pămînt şi să nu fie nicĭ călare, nicĭ pe jos ; luă în o mînă o oală nouă, în care puse cele treĭ vrăbiĭ şi porni, mergînd tot pe locul dintre drum şi cărarea de-alăturĭ cu drumul, adică nicĭ pe drum, nicĭ pe cărare, şi aşa ajunse la împăratul, care o aştepta afară.

Foarte bine, zise împăratul. Aĭ venit cum am spus. Acum fă bine şi-mĭ dă cele treĭ minciunĭ ş-o nemică, cum a fost vorba.

Fata vîrî îndată mîna în oală, scoase o vrabie şi-ĭ dete drumul zicînd : asta-ĭ o minciună.

— Asta-ĭ a doua, scoţînd şi dînd drumul şi la a doua vrabie. — Asta-ĭ a treia, dînd drumul şi la a treĭa vrabie.

Impăratul se uită după vrăbiile, care sburase departe şi apoĭ zice : Dar nemica unde-ĭ ?

— Iat-o în oală, zise fata, arătîndu-ĭ oala goală.

Nu maĭ zise nemică împăratul, de cît poronci s-o îmbrace pe fată cu strae împărăteştĭ şi s-o aducă aşa înainte-ĭ. Ceea ce se făcu îndată. Şi cînd duse pe fată înaintea împăratuluĭ, care sta pe scaunul împărătesc, alăturĭ fiind fiul săŭ şi cu toţĭ boeriĭ ceĭ maĭ de frunte, acesta o luă de mînă, o sărută ş-o îmbrăţoşa ca pe o fiică, o dete apoĭ fiuluĭ săŭ şi zise :

— Ţine fiul meŭ această comoară scumpă, ce sta bine ascunsă acolo unde era, ca multe altele de felul eĭ, dar pe care tu singur aĭ găsit-o, de aceia ţie cuvini-ţi-se. Ţine această copilă ; ea va fi de-acum înainte soţia ta. O cunoştĭ, căcĭ e fiica jîtaruluĭ, despre care mi-aĭ vorbit. Că-ţĭ daŭ de

soție o fată de jîtar, aceasta să nu te supere nicĭ pe tine și nicĭ și nicĭ pe D-voastră cinstiți boerĭ. Căcĭ pe cît tu aĭ o naștere de strălucită, pe atît aĭ o minte de întunecată și proastă. Și pe cît ea are o naștere de joasă, pe atît mintea-ĭ este peste fire de deșteaptă și de înaltă. Și ceea ce nu te-ĭ pricepe tu să facĭ ca împărat, să va pricepe ea cu prisos, numaĭ s-o asculți cum aĭ ascultat-o cînd te-a sfătuit întăiŭ, și trebile vor merge bine. Alt-feliŭ nu aș fi vroit în nicĭ un chip să te las a-mĭ urma în locu-mĭ.

Nuntă mare să făcu, la care fusese și moșnegiĭ, părinții fetiĭ; numaĭ sora cea mare a miresei nu fusese, căcĭ ședea în cămară să plîngă rîsul de atuncĭ vară.

Drăgănești (Suceava) Culeasă și scrisă de C TEODORESCU

Strigăte în joc

16 Foae verde ĭarbă grasă
nevesteĭ care-ĭ frumoasă
nu-ĭ trebuĭ-oglindă-n casă;
șade numaĭ la oglindă
și gunoiŭ bate-n grindă.
șade numaĭ la fereastră
și gunoiŭ bate-n casă

trăește nejudecată.

* * *

18 Valeŭ mor de ostenit
alergînd după iubit,
că iubitul are-un dar :
orĭ îĭ dulce, orĭ amar.

* * *

17 Ș-apoĭ frunză mărgărint
cîte flori-s pe pămînt
toate merg la jurămînt,
numaĭ florea crinuluĭ
șede-n poarta raiuluĭ
toate-o doboară-n pămînt
că ea n-are jurămînt
că-ĭ o floare așa lasată

19 Foiliță sălcioară [1]
cîte păserele zboară
toate zic: »bade, te-nsoară!«
numaĭ biata rîndunea
ea din gur-așa zicea :
»bade ! nu-ți lua belea ;
»cu beleaua dintr-o sară
»nu te-ĭ curăți-ntr-o vară

1) Sălcioară e o salcie tînără. Salcia e un soiŭ de răchită; salcia este și o burueană.

»cu beleaua dintr-o zi
»nu te curăţi cît îi fi
»de beleaua dintr'o noapte
»nu te curăţi pîn la moarte.«

***

20 Foiliţă solz de peşte
bata-vă hazu neveste
gură ca la voi nu este.
—Este, este şi maĭ dulce
nu se poate badea duce,
este, este şi maĭ rece
da nu poate badea trece.

***

21 Foae verde de-antonică[1]
nevasta care-i urîtă
n'are voe nicĭ să rîdă
nu-i pacat s'o daĭ de rîpă.

***

22 Bunu-i vinu de cît apa
şi friptura de cît ceapa.

***

23 Frunză verde lemn uscat
vaĭ de mine mor de cald
şi n'am baltă să mă scald;
este-o baltă lîngă noĭ
şi-i plină de lătunoĭ,
este una maĭ aproape
şi-i plină cu broaşte moarte;
eŭ acolo m-aş scalda
da mă tem că m-or mînca
şi maĭ bine m-oiŭ lasa.

***

24—Nu juca lele rusește
că făină să gătește.
—Lasa-mă bade să joc
că maĭ am un tăbultoc [2]

***

25 Asta-i lelea neteda
cu suveica nu şti da
da la joc să şti'ndesa

***

26 Haĭ leliţă să fugim
c'amîndoĭ ne potrivim
şi la ochĭ şi la sprincene
ca doĭ hulubaşĭ la pene.

***

27 Frunză verde ca nalba
uşurelu-s ca pana
şi la trup ca catana,
uşurelu-s ca gîndu
şi la trup ca unguru.

***

28 Pe dealu cu florile
paşte sîrbu oile
şi sîrboaica caprele ;
sîrboaica s-a mîniet
ş-a luat un corn de ţap
ş-a pălit pe sîrbu-n cap.

***

29 Mărita-m-aş, mărita

---

1) Antonică e o floare de grădină.
2] Partea sacului plină de făină.

nu ştiŭ mama ce mi-a da
coşarca cu blidele
orĭ traista cu rufele ?

***

30 Vaĭ de mine ce iutăĭŭ
ungurească nu jucăĭŭ;
vaĭ de mine ce-am uitat
ia leşeşte n'am jucat.

***

31 Busuioc pe la icoane
joc frumos ca la cucoane ;
busuioc pe la cueriŭ
joc frumos ca la boerĭ.

***

32—Haĭ la joc genunche goale.
—Las la dracul că mi-ĭ foame :
—La pămînt cu talpa goală
să ĭasă zama din oală,
rămîe ciolanele
să le roadă babele.

***

33 Strigă, strigă cu gura
n'are a-te mînca ciuma,
ciuma-ĭ dusă la Braşău
n'are-aţĭ mînca capu tăŭ.

***

34 Frunzuleana ĭarbă grasă
du-mă doamne şi mă lasă
unde-ĭ nevasta frumoasă
şi barbatu nu-ĭ a casă.

***

35 Frunză verde baraboiŭ
cîte fete'n sat la noĭ
nu plătesc un baraboiŭ ; [1]
baraboiŭ-ĭ de mîncat
fetele-s de lepadat.

***

36 Foiliţă de cicoare
dragă-mĭ eştĭ ca sfîntul soare
nu te-aşĭ maĭ vedea-n picioare ;
dragă-mĭ eştĭ ca D-nul sfînt
nu te-aş maĭ vedea trăind.

***

37 Foiliţă ĭarba grasă
tot o bate ş-o mustrează
ş-o'ntreabă unde'nsărează,
că'nsărează la viţeĭ
şi vine fără cerceĭ,
şi'nsărează la viţele
şi vine fără mărgele.

***

38— Liţă frumuşică eştĭ
cu barbatu cum trăeştĭ ?
—Ia trăesc şi eu ca dracu
că ş'asară mi-a spart capu
c'o oală cu lapte acru.

***

39 Foiliţă treĭ masline
pentr-un blastamat ca tine
n-a ramas inimă-n mine ;
puţintică ce-a ramas
ş'aceea de dor a ars,

---

1) O burueană ce sămănă la frunză cu petrenjelul.

puțintică ce maĭ este
ș-aceea mi se topește.

***

40— Foiliță iarba grasă.
copilă de preuteasă
dă-mĭ drumu de grab în casă
c-afară plouă de varsă ;
da nu plouă cum sà plouă
ci plouă cu zloată'n două. [1]
—Foiliță și una
drumu-n casă eŭ ț-aș da
da n-aĭ unde te culca.
—In gunoiŭ cu mătura
și-n cotruță cu mîța.

***

41 Foiliță ĭarbă grasă
m-a trimes mama de-acasă
să joc fata cea frumoasă.
Oiŭ juca și cea maĭ hîdă [2])
că-ĭ cu cămeșuica mîndră;
mama-mpunge, fata trage
mîndra cămeșuica-și face.

***

42 Lelița cu ochiĭ verzĭ
nicĭ o dată să n-o crezĭ
de-aĭ vedea-o că se jură
dă-ĭ o palmă peste gură ;
de-ĭ vedea că zice zăŭ
dă-ĭ cu una și maĭ răŭ
să-ĭ curgă sînge-nchegat
cu măsele-amestecat.

***

43— Copiliță und-te ducĭ ?
—Pe luncuța cu doĭ nucĭ
să daŭ sare la doĭ juncĭ
guriță la doĭ voinicĭ,
să daŭ sare la cîrlanĭ
guriță la doĭ ciobanĭ.

***

44 Cîte fete-s cu mărgele
toate-s drăguțele mele ;
cîte fete-s cu cerceĭ
toate așteaptă să le ceĭŭ. [3])

M. LUPESCU

CÎNTECE

63 Frunză verde sălcioară
dragă, dragă Mărioară,
tu la tîrg și eu la țară,
pe-amîndoĭ ne arde-o pară
și-om zăcea pe prispă afară,
tu pe-un pat, și eŭ pe-un pat
de părinți-s blăstămat.

***

64 Frunză verde ĭarbă neagră,

---

1) Zloată piatră, grăndină.
2) Hîda urîtă.
3] Să le cer.

peste deal în valea-sacă,
am cerut o puică dragă ;
de dragă mĭ-a fost prea dragă,
de-o purtam cu fustă albă
şi la gît cu-o basma albă
şi cu hurmuz de cel bun
de-mĭ umbla badea nebun.
—Puiculiţa mea cea dragă
trece drumul nicĭ mă-ntreabă.
Nicĭ n-o rog nicĭ n-o poftesc,
eu ca dînsa maĭ găsesc.
—Frunză verde iarbă crudă,
ce facĭ, mă bădiţă, curvă,
că nu-s curva Dumitale,
nicĭ de la uliţa mare,
ci-s copilă bălăioară,
cel ce mă iubeşte, moare.
—Intru-n casă es afară
inima-mĭ sloboade pară,
întru-n casă să mă stîng
bate vîntul răŭ m-aprind.
Merg la cofă să beŭ apă
nişte lacrămĭ mă adapă.
Şez la masă să mînînc,
bag în gură cu suspin,
pun la inimă venin,
şi mă scol mai mult oftînd.
Şi mă rog la toţĭ cu milă
să-mĭ pue un cuţit în mînă
să-mĭ fac inimoareĭ loc,
să-mĭ ĭasă para de foc,
să-mĭ curgă sînge-nchegat,
mă cunosc că-s vinovat.
Frunză verde treĭ gutăĭ
giaba, puică, mă mîngîĭ
ca mîne o să rămîĭ.
Şi cît e drumul de lat
tot îĭ de mine călcat
şi de lacrămĭ răvărsat.

Com. de I. Sion, Brăteşti

GH. GHIBĂNESCU

NOVAC. *)

65. In vremile de de mult
n-a fost puşcă nicĭ sabiĭ
pe Novac a-l prăpădi.
Sus la munte, la cerdac [1])
la cerdacul luĭ Novac,
la masă de os de peşte
bea Novac şi liboveşte ; [2])
numa Gruie-ĭ supărat
nebăut şi nemîncat
cu clapul [3]] pe ochĭ lăsat.
Dar Novac îl întreba :
—Ce şezĭ Gruie supărat
nebăut şi nemîncat
cu clapul pe ochĭ lăsat?
Te-a ajuns dor de 'nsurat
au ţi-ĭ dor de Ţărigrad ?
—Ba nu mi-ĭ dor de 'nsurat
că toate fetele mă bat,

*) Să se compare acest cîntec cu acel culeş de d. N. Vasiliu şi publicat sub No. 19 la pag. 44. —A. G.

1) Casă.
2) Petrece cu chef.
3) Pălărie.

ci mi-ĭ dor de Ţărigrad.
—Gruie, Gruie dragul tatei
tu-n Ţărigrad nu te duce
că vinul turcesc îĭ beţiu,
şi tu-i bea, te-i înbăta
turcii peste tine-or da
păgîneşte te-or lega.
Dar Gruie n-a ascultat
pe şarga şi-o cesălat,
la scară şi-o-alăturat.
pe dînsa c-o-ncălecat
şi s-o dus în Ţărigrad,
sus la birtul satului
la crîşma-npăratuluĭ;
după masă s-a băgat
şi-a cerut vin cu fiiria [1]
c-a da bani cu chivăra.
Dar Aniţa crîşmăriţa,
cătră dînsu-aşa zicea:
—Măĭ voinic, voinicule
de treĭ zile bei la birt
şi treĭ vase mi-aĭ golit
şi de bani n-aĭ pomenit,
şi treĭ vase-aĭ deşărtat,
nicĭ o para nu mi-ai dat.
—Tu Aniţă crîşmăriţă,
fată eştĭ, nevastă eştĭ ?
—Nicĭ îs fată, nicĭ nevastă
ci mi-s floare de pe mare
vîr voinicii la-nchisoare.
—De eştĭ floare de pe mare
io-s brumarul cel maĭ mare
pune-m-aş pe tine, floare,
pîră mîne-n prînzul mare
nu m-aş teme de pierzare.
Dară ea c-o ascultat
foarte rău s-o spăimîntat,
poale albe şi-o-nbrăcat,
papuci galbenĭ o-ncălţat
şi-o alergat la împărat.
Iară el cît o vedea
cîtră dînsa-aşa zîcea :
—Tu Aniţă crîşmăriţă,
de nouà anĭ îmĭ crîşmăreştĭ
şi n-aĭ venit tu nicĭ o dată
atîta de spăimîntată.
Orĭ aĭ venit bani de dat
orĭ vinul ţi s-o gătat ?
—Vinul nu mi s-o gătat
şi n-am venit bani de dat ;
ci-o venit un voinicel
cu drag să priveştĭ la el :
la stat îĭ ca şi-o catana
şi la faţă ca o doamnă.
Da-ncă să vezĭ faţa luĭ !
că-ĭ ca spuma lapteluĭ ;
da-ncă să vezĭ ochii lui
că-s ca mura cîmpuluĭ
care coaptă la răcoare
ne-ajunsă de pic de soare;
care-ĭ coaptă la pămînt
ne-ajunsă de pic de vînt ;
da să-ĭ vezĭ sprînceana luĭ
că-i ca pana corbuluĭ !
pe din sus de gurişoară
are neagră mustecioară,
mustecioară ca de rac
de şi-o-noadă după cap.
Face noduri cît pumnul
şi prîsneşte ca ursul
de ţi-i groază de dînsul.
—Te rog, pentru Dumnezeu !
să nu-ĭ spui unde şăd eu.
Acela-ĭ Gruie al luĭ Novac

1) Vadra

de treĭ orĭ țara-o prădat
și el de s-o mînia
și cu mine-a face așa.
Du-te tu 'napoĭ la birt
dă-ĭ tu vin cît a pofti
și de banĭ nu-ĭ pomeni.
Dă-ĭ tu vin de nouă aĭ
care beu fecioriĭ de craĭ
picurul și talerul,
fiirea și galbănul,
că eŭ mîne mĭ-oĭŭ mîna
șepte miĭ de Turcĭ vitejĭ
carĭ mĭ-or fi maĭ aleșĭ,
l-or prinde și l-or lega
și 'n temniță l-or băga,
în temnița cea maĭ grea
unde n'a fost rob în ea.
Gruie-a băut și s-o'nbătat
pe-ostrele [1] măreĭ s-o culcat.
Turciĭ la dînsul vinea
vîntul părul i-l clătea
Turciĭ cu toțiĭ fugea.
S-o aflat un turc bătrîn
cu barbă de păr păgîn,
cu o șfară de matasă
împletită tot în șasă
pe cît mîna mea de groasă,
și l-o prins și l-o legat
in temniță l-o băgat,
in temnița cea maĭ grea
unde n'a fost rob în ea.
Pe de-asupra temnițeĭ
umbla Coarba croncăind
și Gruie din graĭŭ, grăi:
—Aleĭ, Coarbă, draga mea
nu țĭ-a ajuta Dumnezeŭ
să-mĭ mînîncĭ tu trupul mĭeŭ
nicĭ să beĭ sîngele mĭeŭ.
—Că n-am venit eŭ de-aceea,
că m-o trimes tatu-tăŭ
să-țĭ umblu de rîndul tăŭ.
—De eștĭ Coarbă, cu dreptate
vin-o tu pîrà la mine,
ád-o coală de hărtie
și-un condeĭŭ cu care scrie
ca să fac o cărticea
s'o trimăt la taica mea
s-audă de vestea mea,
că tot mînĭ pe la gustare
mă scot turciĭ la pĭerzare.
Ea 'napoĭ că o plecat
pe Novac că l-o aflat
și la masă că ședea;
dară Coarba că-ĭ spunea:
—Da Novac, de viteaz mare
lasă prînzul la focul
și lingura-n trăsnetul
că-țĭ spînzură feciorul.
Pe mîne pe la gustare
îl scot turciĭ la pĭerzare.
El lingura și-o aruncat,
armele și le-o luat,
călugărește s-o 'nbrăcat,
și s-o duc în Țarigrad
către-nparatul turcesc;
către dînsu așa zicea:
—Da 'nălțate de'mparate
am auzit cu-adevărat
că aĭ robĭ marĭ de pĭerzare
și nu-ĭ slobod a-ĭ spînzura
pîr'nu i-i cuminica,
nicĭ slobod a-ĭ prăpădi
pîră nu i-i spovedi.
—De spovedit ĭ-oĭu spovedi

---

1) Ostroavele

dar tot nu-ĭ-oĭŭ slobozi.
Novac la temniţă vinea
cu pumnul galbenĭ zvîrlea,
turcii cu toţiĭ strîngea,
Novac la temniţă vinea
şi cu Gruĭe că grăia :
Gruie, Gruĭe fătul mĭeŭ
n'aĭ ascultat sfatul mĭeŭ
şi te-o bătut Dumnezeŭ.
Iĭ bate tu marginile
orĭ îĭ bate mijloacele ?
—Ba oĭŭ bate mijloacele.
—Gruĭe, Gruĭe fătul mĭeŭ
tu eştĭ mîncat de robie
nu mă pot bizui ţie.
Iĭ bate tu mărginile
c-oiŭ bate eu mijloacele.
Pe unde Gruie mergea
uliţa-napoĭ rămînea.
Pe unde Novac mergea
puştă [1]) 'n urmă-ĭ rămînea.
Intr-un ceas şi jumătate
n-avea cu cine să bate.

Auzit de la I. Popovicĭ care o ştie de la un Brăilean.

Staresilţa (Botoşani) RAUL STAVRI

66 Frunză verde ĭarbă neagră,
Savastiţă dragă,
limba-n gură mi se leagă
Savastiţă dragă [2]]
c-un fir de matasă neagră.
Vin'dragă şi mí-o desleagă,
şĭ-o desleagă cu limba,
să-mĭ potoale inima.

***

67 Peste deal la răsărit,
s'aud goarnele cîntînd
şi dobele răsunînd,
căpitaniĭ comandînd.
Of, saracĭĭ de flecăĭ,
cum vă strînge de pe văĭ,
cu primarĭ, cu vătăjeĭ,
şi vă duce d'inapoĭ,
şi vă tunde ca pe oĭ,
şi vă dă păru-n gunoĭŭ.

Dolhasca (Suceava) T. C. IONESCU

***

68 Frunzuliţa mĭez de nucă,
vin pandurii să mă ducă,
într-un mijloc de oraş,
să-mĭ fac slujba-n calaraşĭ.
Imĭ las casă, îmĭ las masă,
îmĭ las nevastă frumoasă,
cu doĭ copilaşĭ rămasă.
Roagă-te la Dumnezeŭ,
pînă ce-oĭŭ veni şi eŭ.
—Eŭ lepăd copiiĭ jos,
şi mă duc pe drum în jos,
la mămuca, la tătuca,
c-acolo trăiam maĭ bine,
mîncam pîne şi masline.
Dar la tine ce mînînc ?
Mămăligă de treĭ zile,
of, bărbate vaĭ de tine.

1) Puştiu
2] Se repetă după fie-care vers.

69 Frunză verde treĭ lăptuce
ah! m-aș duce, m-aș tot duce,
dară mi-ĭ calea în cruce
și nicĭ că maĭ pot răzbate
de neagra străinătate.
Amărît sufletul meŭ
ca un șerpe în dudăŭ ;
și cînd merge prin otavă,
îĭ curge din gură-otravă.
Ș-așa-mĭ vine une-orĭ,
să beŭ otravă, să mor ;
dar iar staŭ și má gîndesc,
la ce să mă otrăvesc
sufletu să-mĭ pràpădesc,
că am zile să trăesc
pe lume să mă muncesc
și sà mă maĭ chinuesc.

Cu propeaua gardului
cu urîta satuluĭ.
Nicĭ nu-í cap de legătoare
nicĭ trup de încingătoare,
numaĭ urîtul cel mare.
Bată-te pustia noroc,
cà te-am pus sub oboroc.
Cînd îmĭ văd urîta-n casă
mare boală-mĭ întrá-n oasă.
De urît mă duc de-acasă,
și urîta nu mă lasă.
De urît mă duc la Prut
și urîta după gît.
De urît mă duc în tindă
și urîta-ĭ scris în grindă.
De urît mă duc în lume
și urîta după mine.
Fugĭ urîte de la mine
c-oĭŭ lucra și pentru tine.

***

70 Frunză verde treĭ zmicele
nu te maĭ însura vere,
că m-am însurat si eŭ
ș-am luat un lucru rău.
Bată-te crucea nănaș
cu cine mă cununașĭ ?

Dà-te urîto 'ntr-o parte,
c-oĭŭ aduce ș-a ta parte.
Și muncesc cu mare ah,
pîn-ce pic la pat și zac.
Și nu zac nicĭ de un răŭ,
numaĭ de urîtul tăŭ.

Călinești [Botoșani] GR. GHEORGHIU

71 De la una păn-la două
mi-am făcut draguste nouă.
De la una pan-la treĭ
mi-e dragustea cu temeiŭ.

***

72 Dumnezeu să te ferească
de dragustea fomeiască,
că dragustea fomeiască
te uscă, te face ĭască,
te bagă-n boală cîinească

***

73 Proastă minte ce am d'avut,
d'am dat dragustea-nprumut
ș-acum cu ochiĭ mă uit.
Ș-aș da mità și-aș da plată,
să maĭ văz dragustea dată,
să ĭubesc ca altă dată.
Ș-aș da mită ș-aș da banĭ,
să mĭ-o ĭau de la dușmanĭ.

***

74 Ce-mi e drag în lumea asta :
numaĭ calu și nevasta.
Calu mă călătorește,
nevasta mă premenește.

***

75 Nevasta care ĭubește,
spală noaptea și cîrpește
și ziua se premenește,
la horă se fandosește,
din cîrciumă nu lipsește.

***

76 Busuioace nu teaĭ coace,
și sămînță n'aĭ maĭ face,
că din sămîncioara ta
s-a scocĭorît dragostea.

* *
*

77 De-aĭ fi om, mi te-aĭ pricepe
dragostea din ce se 'ncepe.
Din inele și din bete,
vara din busuioc verde.

* *
*

78 Cine-ĭ om și vra să știe
dragustea nu e moșie,
ca să mĭ-o eĭ cu chirie.

* *
*

79 De țĭ-ar fi firea'ntr'o fire,
te-aĭ iubi numaĭ cu mine ;
dar ți-e firea'n multe părțĭ,
te iubeștĭ cu cine poțĭ.

* *
*

—80 Dumbrăviță, dumbrăvea
lasă-mă la umbra ta,
să staŭ cu mîndruța mea,
să fac draguste cu ea.
—Nu te las la umbra mea,
că ți-e mîndra tinerea
și facĭ păcate cu ea.
Și poate mĭ-o càdea frunza
și mi-o vesteji ĭarba.
Ce folos de umbra mea
că v-ațĭ drăgostit la ea.

Ștefănești (Vîlcea) T. BĂLĂȘEL

81 Ș-am zis verde treĭ zmicele
măĭ mîndruță măĭ,
aseară ț-am dat inele
măĭ mîndruță, măĭ,
ș-acum te văz făr de ele,
eu te-ntreb ce le ai făcut
și tu-mĭ spuĭ că le aĭ perdut.
Și am zis verde treĭ costreĭ
aseară ți-am dat cerceĭ
ș-acum te văz făr de eĭ.
Eu te ntreb ce i-aĭ făcut,
și tu-mĭ puĭ capu-n pămînt.
Și am zis verde sălcioară
unde o fi neica diseară,
e la Mislea-n gărdioară.
Ș-am zis verde și-o lalea
pușca și cu ranița
pe ce brațe s-or culca
ce guriță o sărută
o fi dulce ca ș-a mea
orĭ amară ca fierea

Valea Lungă (Vlașca)

82 Am zis verde ş-o sipică
Ionică [1])
cine şueră pe luncă?
—Maria cu Ionică gura mică
cu talia subţirică.
—Zi la naiba să se ducă
că mă lasă făr de muncă
şi făr de parale'n pungă
căcĭ n-aĭ ţindă şi cămară
să mă găsdueşti diseară.
Ş-am zis verde de cos treĭ
ba am tindă şi bordeiŭ
să găsduesc doi şi treĭ;
bordeiul cu pari de teiŭ
mi-e teamă ca să nu pieĭ
cu porumbu nesăpat
cu orzu netreerat
cu grîul nesecerat
cu meiul nevînturat.

* *
*

83 Ş-am zis verde sălcioară
Mariţico, Marioară

Ungureni (Vlaşca) I. V. CĂLIMĂNESCU

84 Ş-am zis verde ş-o lalea
cînd eram în floarea mea
sburam ca o turturea,
tăiam calul cu scara
piciorul trăgătoarea
aplecîndu-mă pe şea
să ĭau mărdriĭ o viorea ;
viorea de peste munţĭ
tu mîndro să nu mai uiţĭ
d-ale noastre vorbe dulcĭ.
Ş-am zis verde matostat
dă m-aş vede cu barbat
nu m-aş maĭ da jos din pat
aş sta tot pe sărutat,
sărutat şi pe muşcat.

Ungureni (Vlaşca) A. TOMESCU

IORGU IORGOVAN

85 Frunză de urmuz,
sus pe Cerna'n sus
mulţĭ voinicĭ s-a dus
şi toţĭ aŭ repus ;
numaĭ mĭ-a rămas,
Iorgu Iorgovan,
fecior de mocan,
pe cal pe cărlan,
cărlăior d'un an,
de copil sărman.
Şeulţa luĭ
ţasta smeuluĭ ;
chinguliţa luĭ
două năpîrcele
de drăguţ de ele,
de coade-nodate
de gurĭ încleştate
de străinătate ;
frîuleţul luĭ
doĭ bălăureĭ,
de coade'nodaţĭ
de străinătăţĭ.
Frunză ş-o lelea
Iovan ce-mĭ făcea ?

1) Se repetă după fie care vers

la Cerna mergea
şi-ast-fel îĭ vorbea.
—Cerneleo, Cerneleo
soru-mea Cerneleo,
moae-ţĭ talazul,
perde-ţĭ urletul,
să încerc vadul
eu cu cîrlanul ;
şi să îmĭ vînez
ciute ciuteioare,
paserĭ gălbioare,
că-s dulcĭ la mîncare
şi uşoare la purtare.
Cerna p'aia parte
de străinătate.
—Iovane, Iovane !
du-te maĭ la vale
la coadele mele,
că sînt mărunţele
şi răvărsăţele,
de drăguţ de ele,
să trecĭ tu prin ele.

Fişcălia (Vâlcea)

Frunză ş-o lalea,
Iovan asculta
la vale mergea
apa o trecea.
Vîna ce vîna :
ciute ciuteioare,
paserí gálbioare,
da din întîmplare
şi d'o fată mare.
Fata-ĭ grăia :
—Iovane, Iovane !
nu ţ-o fi păcat,
cîinilor m-aĭ dat ;
cîiniĭ şi curcaniĭ
aşa-mĭ vor duşmaniĭ.
Da ştiĭ, orĭ nu ştiĭ :
că ne-am luat dragĭ
din ziua de paştĭ,
şi eu am fugit
de-am sălbătăcit,
de ruşinea ta,
şi de-a maică-ta.

G POPESCU

---

86 Ş-apoĭ doina şi doina
frunzişoară odolean
toată lumea-i dintr'un neam,
numa eŭ pe nime n'am,
nicĭ n'am mumă, nicĭ n'am tată
nicĭ soţie ca să-mĭ placă,
îs o pasere stricată,
n'am nicĭ fraţi nicĭ surorele
pare că-s picat din stele,
nicĭ n'am fraţi şi nicĭ surorĭ
pare că-s picat din nori ;
numa negri streineĭ
ce-mĭ pitrec lumea cu eĭ.

Auzit de la Anisia Dîrja din Neagra Şarului, Suceava.

*
* *

87 Legea ta de codru des
că mie mi s-o ales ;
că din tine n'oĭŭ să es
nicĭ calare, nicĭ pe gios
numai cu paluşu scos.
Ş-apoĭ legea ţa răchită
cînd te-aş mai videa'nfrunzită
să-mi pun cureaua la flintă,
să-mĭ iau flinta de-a spinare
să apuc pe Olt la vale.
Oltule, cîne turbat,
ce viĭ mare turburat
şi cu sînge-amestecat,

ș-aducĭ lemne și butucĭ
și càpestre de caĭ murgĭ
și capete de voinicĭ ?

* *
*

88 Sus la vîrfu munteluĭ
cîntă-un puiŭ a cuculuĭ
așa cîntă de cu jele
de gîndeștĭ că Jiul piere,
așa cîntă de cu dor
de-o fată și cu-n ficior
cînd l-aud de jele mor.
Ficioru s-o îmbolnăvit
din gură așa mi-o vorbit :
—Tot cu maica și cu nene
și cu frați cu surorele
s-au sfîrșit zilele mele ;
vă rog frați și voĭ surorĭ
că văd bine că eŭ mor,
pe mine să mă'ngropațĭ
la ușa altaruluĭ.
Din mormîntul mĭeu a crește
creangă verde de doĭ merĭ
cu condeiŭ cu călămărĭ.
Puica mea cînd a muri
pe dînsa să-mĭ o'ngropațĭ
la ușa bisericiĭ ;
din mormîntul eĭ a crește
creangă verde de alămîe
cu masă și cu hărtie
și-or șidea domniĭ și-or scrie
cărticică'ncornorată
ca prin țărĭ să mi-o trimată
ca să vadă lumea toată
c'a fost dragustea curată.

* *
*

89 Frunză verde ș-o lalea
numaĭ eŭ la maica mea,
maica mea de multă-avere
mă ținea de mîngîere.
Cînd a fost la măritat,
s-a ales un blastamat
tot așa s-a laudat
că-ĭ ficior de om bogat.
Părinții s-o bucurat
și pe mine că m-o dat,
el a fost slugă turcesc
greŭ in lume să trăesc.

* *
*

90 Cînd îĭ frunza'n doi banĭ micĭ
plinu-ĭ codru de voinicĭ ;
cînd îĭ frunza'n doi bani mari
plinu-i codru de talharĭ ;
cînd îĭ iarba cît acu
frunzulica cît banu
tot voinicu-ĭ ca fagu.
Dar la fagu cel mai mare
zace un pașă de lungoare
și cu puica de-a picioare ;
iar puica așa mi-ĭ zice :
—Iubitu meu păhărel
dragu mĭeu ibovnicel,
ori tu morĭ, or mi te scoală,
orĭ îmĭ dă și mie-o boală
c'amu eŭ m-am îngrozît
perinuțele mutînd,
cînd la umbră cînd la soare
și tu n'ai loc de-așezare.
El din gură așa-mĭ vorbea
—Iubita mea păhărea
draga mea ibovnicea,
eŭ atuncĭ m-oĭŭ îndrepta
cînd tu mie mi-ĭ aduce :
mure coapte'n postu mare

bulz [1]) de caș la bobotează, draga mea ibovnicea,
sloiŭ de ghiață'n miez de vară. mare eștĭ, puțin pricepĭ :
Ea din gură așa vorbea : mure coapte ți-s ochiĭ,
—Iubitul meŭ păhărel bulz de caș ți-i inima
ori îĭ fi, orĭ îĭ muri sloiŭ de gheață ți-ĭ gura
de-acestea nu ți-oiŭ găsi. că mă mîngĭĭ cu dînsa.
El din gură-așa-i zicea :
—Iibita mea păhárea

(Auzite de la Gh. Runcanu în Neagra Șaruluĭ, Suceava)

S. MIHAILESCU

Medicină Populară

Boalele ce cunoaște poporul și chipul cum le lecuesc babele

XI ORBALȚUL

Orbalțul e o boală ce să arată maĭ ales la cap ; ea provine din senin (adecă fără pricină], avîndu-l fie-care. Cînd cine-va are orbalț, i să umflă capul grozav și durerile sînt nesuferite ; adese orĭ nicĭ ochiĭ bolnavuluĭ nu să vad din pricina umflătureĭ. Orbalțul ține multă vreme dacă nu să caută. Două-s leacurile contra orbalțuluĭ : întăiul e legăturĭ orĭ oblojele cu *bobovnic* [2]) pisat și pus pe unflăturĭ și celalalt este descîntecul.

Descîntecul să face în făină de popușoĭ, cu un cuțit; făina descîntată să moae cu apă neîncepută, să pune pe-o petecă și să leagă la capul bolnavuluĭ. Iată și descîntecul de orbalț :

Purceseiŭ de-a casà
pe cale, pe carare
pe drumul cel mare,
mîndru și frumos ;
cînd o fost la miez de cale
mi-o eșit orbalțu-n cale.
Orbalț verde
orbalț albastru
orbalț roș
orbalț galbăn
orbalț alb
orbalț naramgiŭ

1) Bulz. Boț de caș inainte de a fi scos din strecătoare.

2] Bobovnicul e o burueană ce crește prin apă de topliță, saŭ prin gîrlele de isvor Frunza lui e rotundă și groasă.

orbalţ negru
orbalţ ghivergiŭ
orbalţ de 9 neamurĭ
orbalţ de 9 feluri.
Nimene în lume nu m-o auzit
numaĭ Maica D-luĭ
din poarta ceruluĭ.
Eŭ şedeam şi mă căinam
şi mă văinam.
Maica Domnuluĭ
din poarta ceruluĭ m-o auzit.
scară de aur ş-o făcut
şi la mine s-o coborît
şi m-o întrebat :
—Ce te căinezĭ, ce te văinezĭ ?
—Cum nu m oĭŭ văina
cum nu m-oĭŭ căina
c-am purces de-acasă
mîndră şi frumoasă ;
cînd o fost la miez de cale
mi-o eşit orbalţu'n cale
de mînĭ, de picioare luatu-m-o
la pămînt datu-m-o !
Maica D-lui o zis :
—Nu te văina, nu te căina [1])
că eŭ ţie ţ-oĭŭ trimete
nouà fete cofete
cu nouă hîrleţe
cu nouă sepe
cu nouă greble
cu nouă mături
cu nouă cuţite ;
cu hîrleţul l-oĭŭ sapa
cu sapa l-oiŭ lua
cu grebla l-oiŭ grebla
cu mătura l-oiŭ mătura,
cu cuţitul l-oiŭ scobi
din crierii capuluĭ
din faţa obrazuluĭ
din mînĭ, din picioare
din piept şi de sub piept ;
cu cuţitul l-oiŭ scobi
cu mătura l-oiŭ màtura
cu grebla l-oiŭ grebla
cu sapa l-oiŭ lua
cu herleţul l-oiŭ sapa
să rămîe G. curat luminat
cum maică-sa l-o lasat.

XII DE MUŞCĂTURĂ DE ŞERPE

Muşcătura de şerpe aduce moartea; cu atît moartea-ĭ maĭ repede cu cît şerpele-ĭ maĭ veninos. Aspida, vipera, năpîrcele, şerpiĭ negri cari-s astfel că nu-ĭ primeşte pămîntul, răĭ ce-s, sînt şerpiĭ ceĭ maĭ veninoşĭ; de şerpiĭ de casă cari-s vineţĭ orĭ albĭ cu urechele galbene nu muşcă dacă le daĭ pace.

De muşcătura de şerpe nu scapĭ de cît prin descîntece.

Descîntecul să face de unele descîntatoare în tărîţe, de altele în apă neîncepută, ĭar de altele în usturoiŭ cu leuştean. Orĭ în ce s-ar descînta, ĭată ce să zice:

1] Aci se spune numele bolnavului

I.

Istiță peștiță
prinsă de peliță
pelița de os
os de sănătos ;
lemn de tufa [1])
în patru despicat
în pulbere aruncat
cine ț-o adus vestea
să-ți bee veninul.
saŭ

II

Ederă pestriță
prins-au de peliță,
peliţa prins-aŭ de os,
os sănătos
cine i-a duce vestea
soarbă-ĭ veninul
și-ntr-un ceas să fi sănătos
și curat și luminat
cum D-zeu l-o lasat.
Descîntec de la mine,
leac de la D-zeŭ.
saŭ

III

Sus în ceriŭ tună
pe pămînt fulgeră.
iciță pestriță
de peliță prinsă,
prinsă de os
osul sănătos,
să-ĭ pice verinul jos.
Cine a auzi povestea
să-șĭ bee apa,
șerpele să-șĭ bee veninul.
Descîntecul de la mine
leac la D-zeu sfîntul.

XIII POHOELELE

Pohoelele sà fac la ochĭ; ochiĭ celuĭ cuprins de pohoele sînt curațĭ. Pohoelilor li se maĭ zice și *perdea*. De pohoele greŭ găsești leac. Lapții (ficații] de mîntușĭ [2]] cîte-o dată fac bine bolnavilor. Pohoelele provin din cauza omuluĭ că să jură pe ochĭ. Pentru pohoele n'am putut afla descîntece.

XIV ALBAȚA

Albața să face tot la ochĭ, cînd te dor timp îndelungat. Ea să vindecă orĭ cu lapte din țîțîle femeilor curate, întrebuințat timp îndelungat, orĭ cu albușĭ de oŭ copt bine peste care să presară peatră vînătă arsă în foc și mărunțită bine. De albață sînt și descîntece.

XV ULCIOARELE

Ulcioarele să fac pe genele ochilor ; pricina lor este că te uiți pe fereastră de aproape. De ele scapĭ ușor ; n'aĭ de

1] Tufă sau alun
2) Un pește.

cît să le frigĭ cu coada lingureĭ înfierbîntată în foc, orĭ cu un fund de ulcior [1]). orĭ să le stupească un mezîn [2], şi eştĭ scapat de ele.

XVI GÎLCELE

Gîlcele să fac la gît printre vinele gîtuluĭ ; ele sà nasc cînd umbli prin frig. Gîlcele să tămăduie în multe felurĭ : orĭ le ungĭ cu unt-de-naft şi le frecĭ bine, orĭ le ungĭ cu fiere de porc, orĭ cu măduvă din falca porculuĭ, saŭ puĭ la gît mămăligă caldă şi crudă, peste care să pune unt-de-naft, orĭ untură de porc ; aşa făcînd ele să moare şi dispar.

De gîlcĭ poţĭ scapa şi prin descîntece ; iată un descîntec de gîlcĭ.

O venit nouă cocostîrcĭ
ş-o luat nouă gîlcĭ ;
o venit opt cocostîrcĭ
ş-o luat opt gîlcĭ ;
o venit şepte cocostîrcĭ
ş-o luat şepte gîlcí ;
o venit şese cocostîrcĭ
ş-o luat şese gîlcĭ ;
o venit cincĭ cocostîrcĭ
ş-o luat cincí gîlcĭ ;
o venit patru cocostîrcĭ
ş-o luat patru gîlcĭ ;
o venit treĭ cocostîrcĭ
ş-o luat treĭ gîlcĭ ;
o venit doĭ cocostîrcĭ
ş-o luat două gîlcĭ ;
ş-o venit un cocostîrc
ş-o găsit numa o gîlcă
cît un fir de mac
în patru despicat
în pulbere aruncat ;
G. să rămîe curat, luminat
cum D-zeŭ sfîntu l-o lasat.
Descîntecu de la mine
leacu de la D-zeŭ sfîntul.

In timpul cît să zice discîntecul, gîlcele sà freacă cu stupit.

Descîntecul să face dimineaţă pînă a nu mînca nimic, pe nespalate; să zice descîntecul de treĭ orĭ.

XVI VIERMI ÎN CAP

Din durere mare de cap, omul poate să capete *viermĭ în cap*. Cînd omul are viermĭ în cap, durerile îĭ sînt atît de grozave, în cît i sà pare că i să desface tidva capuluĭ.

---

1) Ulcioru e un fel de oală lungăreaţă in care să pune lapte.

2) Mezîn or mezină e cel din din urmă copil al omuluĭ. Lui i să dă darul de a tămădui bolnavii prin descîntece.

Nicĭ un leac nu-ĭ priește în asemenea caz, numaĭ babuca îĭ poate face bine.

Viermiĭ din cap să scot cu meșteșug, pe urechĭ. Cel ce face treaba asta trebue să fie cu mare bagare de samă ca să nu vatăme cum-va urechea celuĭ bolnav.

Viermiĭ din cap să scot așa :

Să ĭeŭ *beșicurĭ* [1]) să uscă bine și să pisează mărunt ; să fac turtițe de ceară galbănă cu care să întinge în praful eșit din sfarmarea beșicurilor. Din ceară să fac turtițe.

Să ĭa apoĭ un blid, orĭ strachină, să bortește în fund și să pune în borta aceea o țevie de cele de la pînză și să bagă în borta blidului. Să pun în foc șese pietricele de să înfierbîntă. Blidul să așază pe o lespede cu gură în jos ; sub blid, cînd pietrele-s ferbinți să așează cîte-o petricică, peste care să pune cîte o turtiță de ceară amestecată cu beșicurĭ.

Omul bolnav pune atuncĭ țevia în ureche, ca fumul ce va eși din ceara cu beșicurile să meargă în ureche. Fumul mergînd în cap, omoară viermiĭ și eĭ cad pe lespede sub strachină, pe țevie. *Antăloaea*, una din doftoroaele Broș-tenilor, de la care am cules leacul acesta, spunea: »chiar alaltă-erĭ mie mi-am scos 35 vermĭ din cap, osebit de ceĭ ce au ars.» Luĭ Ungurenașu, un sătean din Broștenĭ, i-a scos altă dată peste 100.

Ca să poțĭ scoate toțĭ viermiĭ, întrebuințezĭ 5 sau 6 turtițĭ de ceară ca maĭ sus.

Cum aĭ scos viermiĭ din cap, durerea dispare și te facĭ sănătos.

XVIII MUȘCĂTURĂ DE CONOCHIFTIRIȚĂ

Conochiftirița e o gujulie ce trăește pe la locurĭ băh-noase și grase ; ea e foarte primejdioasă. Pe lîngă strică-ciunea foarte mare ce face în grădinĭ, ea poate să muște și pe om. Vaĭ de omul mușcat de ea, că leac nu maĭ are ;

---

1) Beșicurile sînt niște fructe ale uneĭ plante ce crește prin multe locurĭ de cîmp. In Spătărești (Suceava) pe coastă la I. Broască, pe la Pivniță să fac beși-curĭ necesare babelor la scoatera vermilor din cap. La Bicaz județul Neamț, încă sînt.

îndată să umfla ca o bute şi moare în dureri nesuferite.

Dacă ar fi cu putinţa ca omul să treacă prin borta prin care întră osia caruluĭ în butucul roţiĭ, saŭ să numeri un stambol de mac orĭ de năsip, nu maĭ atuncĭ aĭ avea leac pentru muşcătura de conochiftiriţă.

XIX PĂDUCELUL

Păducelul să face în talpa picioruluĭ la ceĭ ce umblă disculţĭ. El aduce o mîncărime atît de grozavă în cît cel ce are, îĭ vine să pue piciorul pe foc.

De păducel scapi greŭ. Măcieşul înferbîntat în foc şi pus pe el să-l ardă, te scapă. Pădureţele coapte şi puse pe el ferbinţĭ, încă-s bune.

(Va urma) M. LUPESCU

DESCÎNTECE

DE PLÎNSORI

Cînd copilul plînge noaptea şi nu să poate odihni, e strîns şi are plînsorĭ; atuncĭ o babă care descîntă orĭ mama copiluluĭ dacă ştie, îĭ face de plînsorĭ. Şi anume: seara, cînd asfinţeşte soarele, ia copilul în braţe, ese cu dînsul din casă şi să duce în ogradă. Acolo să prepară de treĭ baligĭ de cal şi întorcîndu-să cătră asfinţit, ia pe rînd cîte una din aceste treĭ baligĭ, o învîrte de treĭ orĭ pe de asupra capului copiluluĭ zicînd aşa:

Soarele după deal, strînsul şi plînsul cutăruĭ (numele copiluluĭ] *în baliga asta de cal;* îl atinge cu dînsa peste frunte, asvîrlind-o cătră asfinţit. Aşa să face cu toate acele treĭ baligĭ de cal.

Acest descîntec să repetă în treĭ sărĭ de-a rîndul şi copilul să face bine, scapă de plînsorĭ. Acest descîntec se face la soare.

Unele femeĭ rele la inimă, care nu să gîndesc la păcat, fac de plînsorĭ la alte femeĭ cu copil mic, ori la orĭ ce altă casă chiar şi fără de copil. Ast-fel: ia copilul în braţă şi treĭ boţurele de mămăligă, ese afară şi să întoarce cătră

o casă, încotro vede lumina la fereastră, ia pe rînd cîte unu din aceste treĭ boţuşoare de mămăligă, întinde mîna cătră ferastra caseĭ cu lumina zicînd aşa :

»Cutare ?»[numele copiluluĭ) vezĭ luminiţa aceea ? Tot ea respunde : o văd mamă.

—Du-te acolo şi-ţĭ încălzeşte mînuţele şi tălpuţele, lasă-ţĭ strînsul şi plînsul, ia-ţĭ somnul şi hodina şi vin la mama şi te culcă, şi dormĭ ca mielul la oae.-Il atinge în frunte cu boţul de mămăligă asvîrlindu-l cătră casa aceea. Aşa să repetă de treĭ orĭ cu fie-care din acele trei boţurĭ de mămăligă în treĭ serĭ de-a rîndul şi copilul să face bine. Dar plînsorile fiind trimise acolo la casa aceea, eĭ nu maĭ pot avea somn şi odihnă, nu pot dormi în nopţile acelea. De aceea femeile de la ţară, cari au copiĭ micĭ, cum înserează şi aprinde lumînarea sau lampa, pun ţoluri pe fereştĭ, ca să nu să zărească lumina de afară spre a nu le trimite cine-va plînsorĭ, căcĭ copilul atuncĭ toată noaptea plînge şi n'are somn.

Heciu (Suceava)

R. MĂRINESCU

DE BEŞICA CEA REA

III.

—Unde vă duceţĭ voĭ două fete cu sapele pe spate, cu mînicile suflicate ?

—Ne ducem la acel măr roş, din vîrf să-l uscăm, din rădăcină să-l săpăm.

—Nu vă duceţĭ la cel măr roş ; ci vă duceţĭ la cutare om, săpaţĭ beşica din rădăcină, de vîrf o uscaţĭ, ca să nu rămîe cît un fir de mac în patru despicat, peste mare aruncat.

Să ĭa o leacă făină de popuşoĭ, se udă cu apă neîncepută, se amestică cu un fir de usturoĭŭ şi să leagă buba după ce o descîntă de treĭ orĭ în şir.

Găineştĭ (Suceava)

P. HERESCU

DE GUȘĂ

I.

Cînd esă curcubeul, freacă gușele cu mîna zicînd :

Curcubeŭ, beŭ
bea de unde-ĭ bea
bea din gușa mea.
Gușa ta cît o ulcică
gușa mea cît o mărgică.

II.

Purcede gușele pe cale de icre le curge ;
carare ; vinele sacă
da o treță și gușele rămîn
o căță cît un fir de mac
înaintea lor eșĭ în patru despicat,
și așa le prinde peste Mare aruncat.

Găinești (Suceava) P. HERESCU

DE APUCĂTURĂ

Leoaica și smeoaĭca Maica precistă a auzit
a umblat din casă în casă a venit cu gura căscată
ș'a umblat din masă în masă cu limba lasată
pănă a găsit ușa descuiată cu ochiĭ stîlchițĭ
și fereastra destupată. cu dinții rînjițĭ,
A găsit pe (. . .] de mîna dreaptă l-a luat,
carnea i-a sdrobit in sfîrcul mări l-a aruncat,
sîngele i-a sorbit. de toate răutățile l-a scuturat.

DE ÎNTÎLNITURĂ

Cu întîlnitură din carare din cîntarea cucoșilor
din osteneală din așezămîntul oamenilor.
din călcătură Eșĭ tu nemernicule
din spăimîntătură și să te duci p'o cărare părăsită
ceas răŭ de cu seară, la o salcie prăsădită
din cărare că te așteaptă cu masa întinsă

cu paharele pline că acolo e bine.

Auzite de la baba Ileana Didu din comuna Grindu jud. Ialomița

DOBRE STEFĂNESCU

DE MUȘCĂTURĂ DE NEVĂSTUICĂ

Să ia piele de nevàstuică, o moae în apă ne începută, spală rana și o leagă cu aceea piele după ce zice ;

Dediță pestriță
mușcă de peliță ;
pelița-i de os
să fie de folos.

Găinești (Suceava)

P HERESCU

DE ALBEAȚĂ

Prea sf. maică
sfîntă Marie, Marie,
s-a pornit I . . . de-acasă,
sănătos, gras și frumos ;
s-a pornit pe cale,
pe cărare
s-a'ntálnit cu albeață
albeață prin potcă
albeață prin diochĭ,
albeața s-a pus pe ochĭ ;
și I . . a început
a se văita,
a se văicara,
a se căira,
și nimenia nu-l auzia,
numaĭ maica D-luĭ
din portița ceruluĭ.
—Ce te plîngĭ ?
ce te văicărezĭ,
ce te căirezĭ ?
—Iată m-am pornit
de la casa mea
și de la masa mea,
pe cale, pe carare
sănătos, gras și frumos ;
și m-am întîlnit cu albeață,
albeață prin potcă,
albeață prin rehnă
albeață prin strîgare
albeață prin diochiŭ
albeața s-a pus pe ochĭ.
Maica Domnuluĭ a văzut
șepte fete, cu șepte hîrlețe,
cu șepte ștergare,
și le-a întrebat :
—Unde mergețĭ fetelor
cu hîrlețele
și cu ștergarele ?
—Ne ducem la fîntîna lui Iordan
cu hîrlețele s-o rînim
cu ștergarele s-o ștergem.
—Maĭ bine vă duceți
la ochi la I . . .
cu hîrlețele albeața
o rîniți,
și cu ștergarele
o ștergeți,

și lasați pe I . . .
luminat, curat
ca D-zeu sfîntul
care l-a lasat,
ca argintul cel curat;
dea D-zeu să-ĭ fie de leac.

Preuteștĭ (Suceava) V RADOVICI

Superstiții

62.) Cu spatele înapoĭ să nu mergĭ că rîde dracul și plînge Maica Domnuluĭ.

63]. Cu cuțitul asupra altuia să nu te răsteștĭ, că fuge îngerul de tine [1])

64). Cînd botezĭ copiĭ, să le daĭ fașă [2]] lungă.

65]- Cînd scapĭ mîncarea din mînĭ, aĭ un neam flămînd.

66]. Cînd te mînîncă nasul, aĭ să plîngĭ, orĭ are să-ți fie ciudă de ceva.

67 Cînd hainele le îmbracĭ pe dos, are să te bată cine-va orĭ aĭ să aĭ sfadă cu cine-va ; calcă sumanul in picioare și nu ți să va întîmpla nimic.

68). Cînd te mînîncă palma stîngă ai să ieĭ banĭ, ĭar cînd te mînîncă cea dreaptă, aĭ să daĭ.

69). Cînd îțĭ aprinzĭ țigara și pîrîe chibritul, veĭ lua banĭ.

70). Cînd te scuipĭ pe haine fară voe, de unde nu gîndeștĭ aĭ să ĭeĭ parale.

71). Cînd cămeșa mortuluĭ să greșește prea lungă, are să maĭ moară cine-va din acea casă.

72). Pe cine strigă bolnavul cînd e aproape sá moară, acela va muri îndată după el,

73). Cînd s-a duce în genunchĭ să bea apă de unde bea și curcubeul, de va fi fată flăcău să va face, iar de va fi flăcău să va preface în fată.

74). Curcubeul este brîul luĭ D-zeŭ.

---

1) Sătenií au credința ca fie-care suflet are pe lîngă el un înger care-l apără de rele; cînd sătenii fac răutățĭ și maĭ ales cînd să răstește (adică voeste a da, ridicînd mîna] cu cuțitul, ingerul se departează de om.

2) Fașa e ața cu care să leagă copiĭ căndĭ ĭ înfașă.

75). Cine are guşă, cînd vede primavara pentru întăia oară curcubău să iee un ac orĭ un os şi să se bată cu el peste guşă zicînd :

Curcubău ! de unde beĭ
Bea din guşa mea

76). Cînd auzĭ primavara tunînd întăia oară, să dai în cap de treĭ orĭ cu un fier orĭ cu o peatră şi să zicĭ :

Tunu ca ciurul
capu ca fierul.

77). Cine are guşă, sîmbătă sară, cînd toacă popa de vicernie, să ĭee un băţ de alun, să se bată peste gură cu el de treĭ orĭ, dacă vrea să-ĭ treacă, şi să zică :

Popa toacá
guşa sacă.

78). Cine să scaldă în Vinerea sacă (vinerea din naintea paştelor) înainte de a răsări soarele, acela nu maĭ are boale în oase.

79). Cine spre ziua de Bobotează stă de priveghiu noaptea, vede cerurile deschizîndu-se şi orĭ ce-ar cere i să dă de D-zeu.

80). Cînd splina porculuĭ e maĭ groasă la un capăt ca la celelalt, iarna va fi maĭ grea orĭ la început orĭ la sfîrşit ; dacă e tot una de groasă, ĭarna va fi de o potrivă în toată vremea.

81). Dacă stricĭ cuibul cocostîrculuĭ de pe casă, el îĭ dă foc.

82). La sf. Andreĭ umblă strigoiĭ ; ca să scapĭ de eĭ trebue să ungĭ casa pe la uşĭ şi ferestĭ cu usturoiŭ.

83). Cînd es broaşte şi rîme prin ogradă, va vremui.

84). Cînd sălbătăciunele intră în sat ziua, nu-i a bine.

85). La cîne să nu daĭ mamaligă caldă, că turbă.

86). Pe fereastră nimărui să nu daĭ de mîncare, că turbă

87). Femeeĭ îngreunate să nu-ĭ grăeştĭ de mîncărĭ bune, că pierde.

88). Cînd tună, puşcă sf. Ilie după dracu.

89). Cînd tună şi fulgeră să nu ţiĭ mîţă şi cîne în casă că s-ascunde necuratul în ele.

90). Cînd bate piatra, înfige toporul în pămînt că-ĭ bine.

91). Orĭ ce lucru să-l începĭ lunea, miercurea, joia şi vi-

nerea; marța și sîmbăta sînt zilele morților și orĭ ce lucru veĭ începe în ele, nu es la capăt bun.

92). De omu roș, spîn și însămnat, să fugĭ cît îĭ trăi.

93.) Lucrurĭ îngemanate să nu mînîncĭ, că facĭ copiĭ gemenĭ.

94). Cînd femeea pune pînză, de-ĭ întră întăĭŭ barbat în casă, are să-ĭ ajungă urzala.

95), Cînd voeștĭ să scapĭ de șuhărie (gutunar) sărută pe cine-va in spate fără să știe, și scapĭ.

96). Cînd porneștĭ în cotro-va, să nu te întorcĭ că nu-ți merge bine.

97). Cînd te muțĭ dintr-o casă'n alta, să n-o leșĭ nemăturată și negrijită, că te blastămă.

98). Mîța să n'o ieĭ cu tine cînd te muțĭ în alta casă că ieĭ sărăcia.

99). Mămăliga și pînea să n'o calcĭ în piciore, că-i pacat.

100]. De veĭ mînca de 7 orĭ hrean, te curățĭ de pacate ca cum te-aĭ împărtăși.

101). Cînd legenĭ albia copiluluĭ fără ca el să fie în ea, copilul moare.

102). Cînd copilul să scoală din albie, să dă jos și-șĭ leagană covata, mama va maĭ face copiĭ.

103). In ziua de Alexiĭ Bojî [omul luĭ D-zeŭ) învie toate jîvinele de pe pămînt.

104). Cînd vezĭ primavara pentru prima oară fluture roș, e semn că veĭ fi sănătos și roș; de vezĭ galbăn, toată vară veĭ fi bolnăvicĭos.

105). Cînd primavara vezĭ întăĭ mĭeĭ negri, peste vară te vor mînca puricĭĭ; de veĭ vedea albĭ, veĭ avea mulți păduchĭ.

106]. Șerpele cînd esă în drum și-l trece, îl doare capul.

107]. Mîța și cînele cînd au durere de cap, mînîncă iarbă.

108). Spre serbătorile marĭ ard comorile ; cine pîndește atuncĭ poate găsi banĭ mulțĭ. Dacă comorile ard de cu sară pînă la mĭezul nopțiĭ, sînt comorĭ răle, stăpînite de necuratu; de ard de la mĭezul nopțiĭ pînă în zorĭ de ziuă, sînt curate și halal de cel ce le găsește, că are cu ce trăi în ticnă.

109). In ziua de Maria egipteanca să pun pomiĭ.

110). In ziua de paștĭ, cînd ciocnește ouăle barbatul cu femeea, a cuĭ nu se va strica, acela va trăi maĭ mult.

111). Cojile de ouă cu care sá fac paștile să le dai pe vale [1]) ca să se ducă să dee de știre și blajinilor [2]] că sosesc paștele.

112). Spre sf. Gheorghe să ĭa mana [3]) vitelor ; ciobaniĭ, ca să apere oile de vrăjĭ și de luatul maneĭ, să scoală în ziua de sf. Gheorghe în zorĭ de ziuă și buciumă; numaĭ pînă unde ajunge buciumul, numaĭ pănă acolo merg vrăjile.

113). In ziua de Arminden (sf. Irimia, 1 Maĭ) să beĭ vin roș că să înoește sîngele; tot așa să facĭ în toată luna lui Maĭ că să înoește și maiul.

114). In ziua de moșĭ (Sîmbăta moșilor) se cearcă lut pe lut (omul cearcà blidele de-s tarĭ) și D-zeŭ rîde de toțĭ.

115). In ziua de sf. Toader să tund vitele în frunte să să facà frumoase; fetele se laŭ cu stroh [4]) de la vite ca să le crească părul mare și frumos.

116). Inainte de sf. Ilie să nu zvîrlĭ cu mere în sus, că bate pĭatra, peste ogorul tăŭ, cît merele.

117). Primavara cînd vezĭ numaĭ o rîndunică orĭ numaĭ un cocostîrc, singur veĭ petrece tot anul; de vezĭ mulțĭ, cu mulțĭ veĭ petrece.

118). In fîntîna unde nu-ĭ broască, apa nu-ĭ bună.

119). Orĭ-ce casă are un șerpe; șerpele de casă îĭ blînd și nu mușcă. El trăește în părețiĭ caseĭ. Să nu-l omorĭ cînd îl vezĭ, că nu-ĭ bine.

120). In ziua de Probajinĭ [5]) să probăjănesc frunzele copacilor.

121] Daca tună după Simion Stîlpnicul, e semn de toamnă lungă.

(Va urma] M. LUPESCU

---

1) Pe apă

2) Blajăniĭ se crede că sînt niște oameni buni și drepți.

?) Sub nume de mană să-nțelege lapte bun și mult, in toate poate să fie mană

4] Strohu este fînul sfarmat ce rămăne de la vite

5) Probajinele sau Schimbarea la față, picà la 6 August; de la Probajini incepe codru a se probajăni, adică a i se ingălbeni frunza.

ȘEZĂTOAREA

Revistă pentru literatură și tradițiuni populare

DIRECTOR: ARTUR GOROVEI

Membri fundatorĭ: N. Vasiliu, învățător, Crucea-Broștenĭ; T. Daniilescu, înv. Farcașa; M. Lupescu, înv. Broștenĭ.

Anul 1. 1 Iulie 1892 No. 5

DON. 131777

O ochire asupra anecdotelor populare romîne

— Schiță bibliografică —

Anecdota este sarea literaturei populare; ea descrețește frunțile și provoacă cînd un zimbet, cînd un vesel rîs. Atît prin forma cît și prin cuprinsul eĭ picant, atrage luarea aminte a auditoruluĭ, se conservă maĭ lesne în memorie și se împărtășește cu plăcere la alțiĭ. Astfel *anecdota* este populară în adevăratul sens al cuvîntuluĭ; fie-care o cunoaște și o are pe buze, orășanul ca și săteanul. Sînt, se înțelege, anecdote, ce cu predilecție se spun la țară, altele cari par a fi exclusiv orășenești; sînt și anecdote, cari aŭ preferența sexuluĭ, a vîrsteĭ, etc; dar în acest punct, ca și în celelalte, anecdota are soarta intregiĭ literaturĭ populare: Fiecare își apropie ce-ĭ încălzește inima și spiritul, tot ce întră în gusturile și vederile sale. Numai astfel literatura populară poate avea și o valoare psihologică, dar ea nu poate furnisa un material de studiu decît celor preparați, prin cunoștințĭ și critică, și dotați cu un dar natural de pătrundere și alegere.

Anecdotele fiind, ca și proverbele, pe buzele tuturor, culegerea lor devine maĭ ușoară și ea s'a și făcut la noĭ pe o scară maĭ întinsă, grație atracțiuniĭ ce prezintă pentru cetitorĭ.

Maĭ nu e ziar, care să nu ne fi dat, la diverse ocaziuní,

anecdote populare maĭ mult sau maĭ puțin bine redijate ; dar acestea, maĭ am putea zice, că nu există pentru folklorist. In adevăr, cine e în stare a răsfoi sutele de volume in folio pentru a da de cîteva anecdote ? Un mare merit ar avea dar acela, caris'ar osteni de-a întrupa toate anecdotele, cînticele, etc., ce se află resfirate în calendarele, revistele și ziarele noastre. O asemene lucrare, ca să fie cu adevărat de valoare, trebue să fie cît maĭ complectă.

Colecțiunĭ maĭ marĭ nu avem decît 6—8 și anume cea inedită (ca ms. la Academia romînă) a luĭ *Golescu*, din care regretatul P. Ispirescu ne-a dat specimene în ale sale »*Basme*, *Snoave* și *Glume*« (Craiova 1884), cum și neuitatul Lambrior în »Convorbirĭ literare« (a. VIII); apoĭ vine însemnata colecție a luĭ *Anton Pann*, publicată sub titlurile de: »Cîntece populare« (Buc. 1833.), »Fabule și istorioare« (Buc. 1841), »Povestea vorbiĭ« (Buc. 1852-54), care cuprinde 100 de anecdote și povestirĭ [1]); apoĭ alte multe în »Calendarul«, ce l-a scos un șir de anĭ. Anton Pann, ca om al poporuluĭ, a redat acestea așa cum circulă în popor, însă nu în proză: cum se spun, ci în versurĭ adesea bine făurite, cu o limbă plăcuta, nepretențioasă și naivă.

A doua colecție mare e a neuitatului *P. Ispirescu*, sub titlul de »Snoave« 2 broș. (Buc. 1873 și 1874, ed. II. 1879), scrise în acel stil simplu și atractiv, care era darul acestuĭ merituos și cinstit culegător. De acelaș »Pilde și Ghicitorĭ« (Buc. 1880) și »Poveștĭ morale« (Buc. 1886), la care se adaugă colecția Craioveană citată maĭ înainte. —O altă colecție ceva maĭ veche e: »Cornicea satelor« (ed. princeps Buc. 1870) scrisă de sigur de un om eșit din popor și care are tot parfumul uneĭ florĭ de cîmp. Colecția luĭ *Iarcu*, »Românul glumeț« (Buc. 1857) e de o valoare îndoioasă. »Palavre și anecdote« de *E. Baican* (Buc. 1882), un amestec de bun și răŭ; invențiĭ personale, cu alte adevărat populare; glume nesărate, cu alte pline de un șic și spirit viŭ.

1] Facem deosebire intre anecdotă și povestire și limităm sensul de anecdotă la acel de *glumă [Schwank]; povestirea* o identificăm cu *novelă* (snoavă cu incidente].

»O sută și una de micĭ istorii și anecdote amuzante, cele maĭ multe culese din gura țăranuluĭ nostru romîn» de *Th. Wartik* [Buc. 1883) în genere răŭ povestite, dar cele maĭ multe adevărat populare; acolo unde a recurs la izvoare străine nu trebue o iscusință deosebită, spre a le ghici. — *I. C. Fundescu* în volumul seu: «Basme, poesiĭ, păcălituri și ghicitorĭ» (Buc. 1867) ne dă cîteva anecdote picante.

Acesta este totul ce avem ca colecțiĭ *populare*, căcĭ anecdotele cu conțĭ și generalĭ nu ne interesează aci. Maĭ e o colecție, ce ne-ar putea seduce prin titlul eĭ, »Anecdote populare» de *G. A. Mavrus* (Buc. 1883), dar ea n'are popular decît titlul, cum în deobște n'are din anecdotă decît cuvîntul.

Colecția cea maĭ recentá este a d-luĭ *Th. D. Speranță* [1], cu care ne vom ocupa maĭ deaproape. Ea conține 75 de anectode povestite în versurĭ, maĭ toate cunoscute lumei cetitoare din »Contemporanul« din Iașĭ (anĭĭ I-V) și din Revista nouă» din Bucureștĭ [anĭĭ I și II).

Ca formă, aceste anectode par superioare tuturor celorlalte publicate până acum, favorizate fiind de un vers elegant, presărate cu observațiĭ fine și maĭ ales pline cu spirit, cu haz; apoĭ maĭ toate anecdotele sînt bine alese, au subiecte atrăgătoare, picante, vioae și cu șic; limba e cu totul potrivită genuluĭ popular, și mănuită cu eleganță. Versul în genere curgător, simplu și fără nicĭ o afecție.

Cu toate aceste calități, anecdotele publicate de d. Speranță nu sînt în realitate superioare celor publicate de Anton Pann, chiar din punctul de vedere estetic, singurul sub care le-am privit până acum.

D. Speranță a neglijat principala condiție de viață a anecdoteĭ: *scurtimea*. In loc de a-șĭ concentra, pe cît posibil, povestirea; de a ținti să ajungă cît maĭ repede la punctul culminant, ca să se guste mai bine humorul, gluma, înțepătura finală, o trăgănează la nesfirșite, să oprește, reflectează, revine și mai mai uităm, că avem a face cu anecdote. Adesea, bucățĭ ce nu sunt povestirĭ, ci anecdote

---

1) Anecdote populare. Bucureşti (1889), 12°, 4 + 300 + 2 P.

propriŭ zise, ce s'ar putea de-a minune spune în 5—6 versurĭ, ni le instrună în 30, 40, 50 şi chiar 100 şi peste sută de versurĭ.

Astfeliu: Raciĭ boeruluĭ (p. 32-5), Ţiganul la peşte (p. 36-40], Rusul la drum (76-79], care e lipsită şi de orĭ-ce sare, Căprarul şi Jidanul (82-3), Vulpea Jidanuluĭ (90-6], Ţiganul şi cloşca [p. 102-107), Ţiganul împărat (p. 167-171), Peţitoriĭ (174-181), Ţiganul la vînat (p. 192-200) şi multe alte.

In puţinele anecdote, în care reuşeşte a-şĭ stăpîni pornirea spre trăgănirĭ, ne-a dat bucăţĭ de însemnată valoare literară. Astfeliŭ e Beţivul (p. 172-3) şi Pocăinţa beţivuluĭ (48-49), Ţiganul cinstit (p. 97-9), Puşca jidanuluĭ (p. 141-3), L-aĭ făcut de rîs săracul (86-89), Boala de căldărar (158-167), Ţiganul şi ursoaica (126-7), Caiĭ ţiganuluĭ (148-50), Serbătoarea Ţiganuluĭ (151-2) şi incă cîteva, *puţine*.

Anton Pann lucra într'un timp cînd rar să fi dat de un poet liric cu un vers curgător; limba par'că avea, pe atuncĭ, opintelĭ; nicĭ mirare dar, că versul săŭ şchiopoată de multe orĭ; dar totuşĭ el se ceteşte şi acum destul de bine; în stadiul de atunce a limbeĭ, cred, că cetitorul se desfăta, în mod deplin, cu anecdotele sale versificate. Pann n'are aluziĭ şi observaţiĭ proprie, fine, dar în schimb o doză mare de bun simţ, care îl opreşte de a călca peste condiţia estetico-psihologică a anecdoteĭ şi a povestireĭ. Din punctul de vedere folkloristic nicĭ vorbă, că anecdotele din colecţiile luĭ Anton Pann sînt maĭ preţioase, căcĭ sînt maĭ pure, mai sincer redate.

Mărturisirile d-lui Speranţă sunt formale. D-sa ne zice, în scurta-ĭ prefaţă că:

„In anecdotele mele numaĭ fondul este popular, iar amănuntele, în cea mai mare parte, sînt puse de mine, care am încercat să imitez poporul. Decĭ să se ştie, că de se vor găsi nepotrivirĭ, nu poporul este vinovat, ci eu.

Foarte modest, foarte categoric, cu toate acestea fie-ne ertat a pune la îndoială declaraţia d-lui Speranţă. Pe cît cunoaştem noĭ o bună parte din anecdotele sale, în variante tipărite şi orale romîne şi străine, ele nu prea aŭ amă-

nunte inventate de d-sa. Dacă d-sa înţelege prin amănunte dechisul, înfloririle, prelungirile prin versuri fără folos, ce repetă şi iar repetă ideia, atunci negreşit are dreptate. Mai sînt ale sale: monologurile sau repovestirile celor păţiţi. Aci e partea cea tare a d-luĭ Speranţă. Adesea orĭ monologurile sale dau bucăţilor populare un farmec deosebit şi ne fac a-ĭ erta celelalte păcate.

Variantele, atît cele interne cît şi cele externe, ne pot servi ca călăuză, pentru a stabili dacă avem a face cu un material autentic, cu subiecte şi incidente luate din gura poporuluĭ. Anecdotele d-luĭ Speranţă, în cea maĭ mare parte, au variante cunoscute şi aceste ne adeveresc autenticitatea lor. Foarte puţine sînt, ca *subiect*, invenţia proprie a d-luĭ Speranţă ; dar şi in acest caz au un motiv popular, cum în proverbul «Jidanul călare» şi alte cîteva.

Din punctul de vedere folkloristic e desigur de preferit ca şi anecdotele să ni se redee *intocmaĭ cum se zic* ; nu putem însă condamna in mod absolut, nicĭ pe aceĭ, cari se cearcă a le repovesti în versurĭ; totul e să nu se atingă *de fond*, să respecte incidentele, să nu scadă, şi să nu adauge de la sine nicĭ o gîndire, nicĭ o vedere a lor proprie, chiar cînd n'au cules materialul de la un om al poporuluĭ, de la un frumos povestitor, înzestrat din natură cu talent şi o puternică memorie, ci de la orĭ-care altul. Cînd nu cunoaştem decît o variantă, acea una trebue s'o reproducem în mod fidel, fie în proză, fie în versurĭ; cînd cunoaştem maĭ multe variante, putem alege cea maĭ complectă, cea maĭ frumoasă, dar nu ne e permis a da *o combinaţie* din maĭ multe, ci datoria noastră, din consideraţiĭ ştiinţifice, e de a da una drept tip şi a indica celelalalte in notă.

In acest mod nu vom gena pe cetitorul, ce se indeletniceşte cu anecdota pentru distracţie, şi vom servi şi ştiinţa prin un material autentic şi bogat.

La noĭ, unde literatura e foarte săracă, şi nu avem decît prea puţinĭ scriitorĭ capabilĭ în invenţiunĭ proprii, literatura populară maĭ are de împlinit un rol estetic şi maĭ am putea zice, că are de a suporta toată greutatea ; este aproape singura lectură ce ne satisface. La noĭ putem dar cu atît maĭ uşor erta licenţa uneĭ *stilizărĭ* a literatureĭ orale pro-

zaice *dar numaĭ atît*; căcĭ, în definitiv, valoarea acesteĭ literaturĭ constă *maĭ mult* în interesul ei ştiinţific, în valoarea ei ca material pentru studiĭ.

D. Speranţă are darul incontestabil de a ne reda în versurĭ elegante anecdotele, ce circulă în popor; am dori să urmeze a ne îmbogăţi colecţia cît de mult, dar fără a să încerca *să imiteze* poporul în bucăţile cu subiecte populare, ci să ni-l *fotografieze*.

Succesul cel mare ce l-au obţinut în public «Anecdotele» d-luĭ Speranţă a fost un îndemn pentru mulţĭ de a se cerca şi eĭ să versifice anecdote populare, fără ca vreunul să fi reuşit, măcar pe departe, de a ajunge pe d. Speranţă saŭ pe Anton Pann. Nu putem decît condamna în mod energic stîlcirea producţiilor populare fără nicĭ un scop şi a povăţui pe tineriĭ diletanţĭ de versurĭ ca să-şĭ cerce norocul în alte direcţiĭ.

Din punctul de vedere literar şi folkloristic vor aduce, cu toţiĭ, serviciĭ maĭ marĭ dacă se vor nevoi a reda anecdotele întocmaĭ cum le-aŭ auzit, fără vre-o cioplire saŭ poliere.

Bucureşti 1889 M. Schwarzfeld

NOTA. Această recenziune, scrisă, cum se vede, deja de patru anĭ am crezut că e bine a o publica fără nicĭ o modificare, de şi a apărut acum un nou volum de anecdote scrise de d Speranţă. Acest nou volum este *un regrès* în toate, afară de căteva excepţiunĭ Din punctul de vedere folkloristic valoarea noului volum e de tot minimă, totuş ne vom ocupa de el în, un viitor No. al „Şezătoarei"

CEHSTIONAR PENTRU TRADIŢIUNILE POPULARE

Pentru a înlesni sarcina celor cari să îndeletnicesc cu adunarea tradiţiunilor populare, şi pentru a fi o unitate în adunarea acestuĭ important material, am găsit de cuviinţă că ar fi bine să public chestionarul care urmează şi care, în cea maĭ mare parte şi maĭ cu samă în acea publicată în numărul acesta, este aproape o traducere din *Instructions & Questionnaires* a D-luĭ *Paul Sébillot*, secretarul general al societăţiĭ tradiţiunilor populare din Paris.

De sigur, sînt încă multe chestiunĭ necuprinse în acest chestionar și pentru cari poporul are soluțiunĭ ; mă mărginesc de o cam dată la atîta.

Atrag atențiunea celor cari să vor servi de acest chestionar ca să nu uite a arăta, la fie-care bucată ce vor culege, numele localității. Să poate întîmpla să audă cineva o poveste, bună-oară, de la un moșneag din satul A. care o știe de aiurea ; de aceea ar trebui cercetat cu de-amănuntul în ce localitate este cutare credință.

De asemenea recomand cercetătorilor să nu să serveasscă, în scrierile lor de cuvinte neîntrebuințate de persoana pe care o ascultă. Idealul în materie de folklor ar fi transcrierea întocmaĭ, vorbă cu vorbă, ca în cîntece, a uneĭ bucățĭ auzite.

Incă un lucru de mare însămnătate este explicarea, orĭ cît de amănunțită, a tuturor cuvintelor neîntrebuințate în vorba de toate zi!ele, prin lumea orașelor.

LUMEA FIZICĂ

I. PĂMÎNTUL

Creațiunea și destrucțiunea. Legendele cari explică creațiunea. Forma pămîntuluĭ. Pe ce se razămà. Animalele cosmice. Interiorul globuluĭ. Tulburările pămîntuluĭ. Cine produce cutremurile de pàmînt. Sfîrșitul lumiĭ. Semne cari îl vor prevesti. Pentru ce să va sfîrși lumea. Vremea de apoĭ. Legendele relative la înnecarea, arderea, etc., globuluĭ. Universul va renaște maĭ frumos și maĭ bun ?

Cultul Pămîntuluì. Privit ca o mamă, ca o divinitate primordială. Divinitățile și cultul ce li se face. Obiceiurile cînd să sapă șanțurĭ pentru zidirĭ, cînd să începe arătura, sămănatul, culesul, etc.

Imprejurări fizice. Scoarța pămînteascà, origina pămîntuluĭ vegetal, a coloareĭ sale, a năsipuluĭ etc.

Munții. Origina lor și a vàilor, a strîmtorilor, etc. ; uriești și munții. Pentru ce în unele locurĭ e omăt (zăpadă)

totdeauna. Duhurile necurate cari să adăpostesc prin munți. Locuitoriĭ peșterilor. Ecoul : origina, credinți și superstiții. *Vulcanii*. Dacă să cunosc în popor și cum li să explică origina ; cine-ĭ locuește ; divinități vulcanice ; sînt eĭ răsuflători ale pămîntuluĭ ? Cauzele erupțiunilor. *Apa*. Legende cari explică origina apeĭ în general ; a fluviilor, a lacurilor, a fîntînelor, izvoarelor. Fluviile; de unde izvoresc; cataracte le, inundațiile, vărsarea lor în mare. Ce divinități sînt la fluviiĭ saŭ cine le-a dat naștere. Ofrande ce li se fac. Lacurile : tîrguri orĭ sate înnecate [ĭezarîte). Să pomenește ceva despre locuințele lacustre ? Demonĭ și vedeniĭ. Fîntînĭ și izvoare : geniĭ cari locuesc în ele ; cultul; fîntînĭ tămăduitoare. Fîntînĭ calde, petrificătoare și aruncătoare. Explicarea legendară a acestor diverse fenomene. Tradițiunĭ relative la un potop total saŭ parțial.

II. LUMEA SUBPĂMÎNTEANĂ

Metalele. Origina metalelor. Metale cari să reînoesc, să ascund. Descoperirea minelor (a ocnelor, bună-oară). Sînt păzite de stafiĭ, geniĭ. Primejdia pentru ceĭ cari descopăr minele. Mijloacele de a să prezerva. Ofrande aduse divinităților subpămîntene.

Metale prețioase. Aurul ; ce să crede despre dînsul. Cine îl produce, cine-l păzește și cum să extrage. (Aceleașĭ cercetărĭ sînt de făcut și despre argint și celelalte metale).

Pietre scumpe. Darul de a tămădui unele boale, saŭ de a te scăpa de otrăvirĭ.

Pietrele de rînd. Origina. Pentru ce aŭ cutare saŭ cutare coloare. Numele cari li să dà din cauza formelor lor.

Fosile. Sînt unele pastrate ca amulete (obiecte cari aŭ darul de a te feri de multe lucrurĭ). Chilimbarul; superstițiĭ relative la formațiunea și la puterea luĭ

III. FLORA

Pentru copacĭ și plante, sînt de făcut cercetărĭ asupra legendelor saŭ a credinților, a speciilor maĭ comune, cele cari aduc serviciĭ și cari, prin forma și coloarea lor, aŭ trebuit să ațițe imaginația oamenilor și să li suggereze încercărĭ de explicațiĭ. Trebue însemnate: numele copacilor, a

florilor, buruenilor, ciupercilor, cu toate proverbele,legendele, obiceiurile şi superstiţiile relative la ele. Multe buruene să întrebuinţează ca doftărie ; a să arăta anume la ce bolĭ şi cum să întrebuinţează.

Pe lîngă speciile cari există, sint altele cari întră cu totul în domeniul fantastic: aşa este iarba fĭeruluĭ şi altele.

Unele popoare aŭ un adevărat cult pentru copacĭ care să manifestează prin adoraţiunĭ şi ofrande, adese orĭ publice, dar cele mai dese orĭ pe ascuns. Unele cred cá pot transmite copacilor boalele caii le fac să sufere. Să crede că arborii sînt locuiţĭ de niste divinităţĭ inferioare, susceptibile de a suferi saŭ de a sa supăra. In unele ţărĭ sînt copacĭ cari nu trebuesc tăiaţĭ nicĭ odată. Alţiĭ să taie cu oare-cari forme (rituri). Tăietoriĭ cer ĭertare copacilor înainte de a-ĭ tăia, saŭ îĭ taĭe observînd unele ceremoniĭ. Este de cercetat dacă să află pe undeva, la romînĭ, asemenea credinţĭ.

Duhurile saŭ stafiile cari cîntă prin pădurĭ, fac pe oamenĭ să rătăciască, îĭ adorm, etc. Fiare fantastice cari locuesc în pădurĭ, (balaurĭ, etc.) Alţĭ locuitorĭ aĭ pădurilor : mama pădureĭ, sfarmă pietre, strîmbă-lemne, etc.

IV. ZOOLOGIA

1. Legendele relative la origina animalelor. Acestea să pot împărţi în: mamifere domestice, mamifere sălbatice ; paserĭ domestice, paserĭ sălbatice; reptile; peşti; insecte. Saŭ în : animale de pămînt, animale de aer şi animale de apă.

2. Este de cercetat numele, zicătorile, proverbele, credinţele, superstiţiile şi legendele pe cari poporul le leagă de animalele de orĭ-ce soiŭ, fie domestice, fie sălbatece.

3. Legendele popoarelor primitive aŭ adese orĭ explicărĭ relative la unele amănunţiunĭ particulare de culoare saŭ de formă a paserilor saŭ a mamiferelor. Ele explică, prin intervenţia unor împrejurărĭ maĭ presus de fire, pentru ce corbul este negru, etc.

4. Unele animale sînt obiectul unuĭ cult. Este ceva aşa la noĭ ?

5. Animalele fantastice saŭ apocrife: inorogul (animal cu

un corn în frunte), gripțoroaica (un vultur mare), balaurii etc.

(Despre paserĭ este o bună lucrare făcută de d. S. Fl. Marian, întitulată: *Ornitologia poporană romînă*, două volume, tipărite în *Cernăuți* 1883]·

V. METEOROLOGIE

Cerul în general. Din ce să compune. De unde-ĭ vine culoarea. Dacă e nemișcator. Dacă e locuința zeilor saŭ a geniilor. Marea aeriană. Persoane saŭ obiecte căzute din cer saŭ cari, din potrivă, s-aŭ înalțat la cer.

Nouriĭ. Puterea lor: nouriĭ asămănați cu paserile. Preziceri scoase din aspectul lor.

Stelele. Origina. Pronostice; stele călăuze; drumul orbilor [calea lactee]: numele lor; legende. Stelele căzătoare. Cometele [stele cu coadă); credințĭ.

Soarele. Credințĭ relative la origina și la substanța sa ; înrîurirea soareluĭ; locuința și fixitatea sa. Cultul soareluĭ ; Dumnezeul soareluĭ; [dacă e barbat saŭ femee ?) Intunecimele de soare.

Luna. Origina sa; influența eĭ asupra măreĭ, asupra plantelor, a animalelor, asupra timpuluĭ, a agriculturеĭ, asupra omuluĭ chiar. Petele din lună. Intunecimile de lună: de cine sînt pricinuite. Ce să face în timpul întunecimilor.

Curcubeul. Origina; superstiții; pronosticurĭ.

Tunetul și Furtuna. Fulgerul; origina. Ce poate să apere de trăsnet. Pietre căzute în timpul furtuneĭ.

Ploaea. Credințĭ ; Ploaea și soarele; ploile potopuluĭ. Ploae de singe, de broaște etc. Mijloace de a produce și a opri ploile (paparudele, păpușĭ îngropate, icoane furate aruncate în fîntînă.)

Roua. Origina și credințĭ.

Omătul. (zăpada). Cine îl produce.

Ghiața. Origina.

Aurora boreală. Credințĭ relative la origina ei.

Brumă, ceață, negurĭ. pîcle. Origină, cauze.

Vîntul. Origina vînturilor. Mijloace de a le stîrni saŭ a le domoli.

Vîrtejurĭ. Sînt formate de spirite, de necuratul. Mijloace de a le împedica.

(Va urma)

ARTUR GOROVEI

CÎNTECE

91. Foae verde foae lată
veniiu asear' de la sapă
ostenit şi plin de apă
şi găsiiŭ pe toanta'n vatră;
cînd îi dăduiŭ un picior
dădu dosul prin obor,
fug vacile să omor
socotind că-i boala lor.
—Tpriŭ, tpriŭ, tprĭŭ, nea,
Boian, nea
că nu-i boala să te ia
şi este nebuna mea,
Ş'avuiŭ ş'un viţel bălţat
ş'a rupt cornu ş'a scăpat
ş'a fugit
pîn'a plesnit.

***

92. Foae verde de cicoare
veniiŭ aseară călare
pe la poarta dumitale;
tot gîndeam că-i fi p'afară.
Iar trecuiŭ pe la fereastră
şi tu scuturaĭ prin casă
cu rochiţa'n brîŭ sumeasă,
şi cu ghetele'n picioare;
und'te vede neica, moare.

***

93 Frunză verde mărăcine
care mă'ndemnă pe mine
să fac draguste cu tine,
cu tine cu'n călător
să mă leşĭ în drum să mor!
Foae verde cucuruz,
cucuruz în patru foĭ,
s-a dus badea de la oĭ.
—Tu te ducĭ, bade, te ducĭ
dar aminte nu-ţĭ aducĭ
de seară cu cin'te culcĭ!
Tu te ducĭ bade sărace,
dar eŭ ce pămînt m-oiŭ face?
—Tu te-oĭ face, mîndro, bine
că mai sînt voinicĭ ca mine.
—Fie, neică, cît de mulţi
şi să fie-orĭ cît de nalţi
să-mĭ sară din brad în brad,
nu-i ca neica ce-a plecat.

(Din comuna Ileana judeţul Ilfov) SERAFIM IONESCU

94 Ieşĭ Marghioală la portiţă
în rochiţă şi'n polcuţă
şi dă apă şi guriţă.
—Ba apă că tot ţi-oiŭ da
dar guriţă cred că ba
că mă tem că mi'i muşca
şi m'a bate mămuţa.
—Te-am iubit, copilă dragă,
te-am iubit ca pe-o copilă
te-am lăsat ca pe-o străină,
te-am iubit ca pe-o cucoană
te-am lăsat ca pe-o văduană·
Dar şi ce-am auzit eŭ?
că te ţine mă-ta răŭ
pentru că te iubesc eŭ.
Spune, dragă, maică-ta

să'ngrădească grădina
dar cu gard de șarampoĭ
eu mai mult nu vin la voĭ.
Să sămene și'n prag mac
eŭ maĭ mult nu vi-l maĭ calc,
și'n portiță romaniță
tu maĭ mult nu-mĭ eștĭ drăguță.

Auzit de la Vasile Rață din Hudeștĭ (Bucovina) RAUL STAVRI

---

95 Foae verde treĭ masline
vine cucul de treĭ zile
și n'are unde să pune.
S'ar pune pe-o rămura
aproape de casa mea,
dar se teme de-o belea.
Incepe cucu-a cînta,
de mă doare inima.
Cucule nu maĭ cînta,
c'oiŭ lua pușca ș'oiŭ da,
de ț-oiŭ rupe aripa
și nu-ĭ maĭ putea sbura.
Cucule de pe pădure
du-te la puica și-ĭ spune,
să nu să maĭ poartă bine;
că de cînd să poartă bine,
n'a rămas inimă'n mine,
puțintică ce-a rămas
ș'aceea de dor s-o ars.
Cucule de peste luncĭ
vara viĭ, vara te ducĭ,
mĭ mir iarna ce mînîncĭ.
—Mînînc putregaiŭ de fag
și beŭ apă dintr'un lac
și cînt prin codru cu drag.
Mînînc mugur păltinele
și cînt codruluĭ cu jele.
—Cuculeț cu pana sură
de ce cînțĭ la curmătură?
Cîntă'n fața mea cu drag
că ț-oiŭ da frunză de fag
cîntă'n dreapta mea cu foc
să am parte de noroc.

Farcașa [Suceava) T. DANIILESCU

---

96 Foiuleană dudăuaș
dragu mameĭ codăuaș
ia lasă-te de hoție
și te dă'n gospodărie ;
că cu banĭ de pe hoție
nu maĭ facĭ gospodărie.
—Da cu banĭ de pe prășit,
nu maĭ sînt eŭ pricopsit;
da cu banĭ de pe hoție,
eu țin curte și moșie.
De cum vine sara mare,
desbat coasa de brățare,
ca să ies la șleahu mare,
unde trec boerĭ călare.
Dă-mi-l Doamne'n mîna mea
să-l lovesc odată bine,
să-ĭ mut punga'n sîn la mine;
să maĭ schimb din ceĭ pitacĭ
ca să daŭ la ceĭ saracĭ.

Heciŭ-Lespezi (Suceava) R. MARINESCU

97 Frunză verde măr cireș,
cînd s-ar face dealul șes,
s'ajung de unde-am purces!
să mă duc la Osman turc,
să-mĭ aleg un cal porumb,
să merg la puica de demult,
s'o găsesc în așternut,
s'o descopăr, s'o sărut.
S'o sărut odată bine,
să-mĭ fie pe-un an de zile.

Dolhasca (Suceava] T. C. IONESCU

***

98 Saraca nuca cea sacă,
Duminică pe la toacă,
pe pădure promoroacă,
și pe tufe bruma groasă,
și la șes ĭarba de coasă.
Rămaĭ puica sănătoasă,
că mă duc de mînĭ la coasă,
să cosăsc ĭarbă cu rouă,
să rup coasa drept în două
și să-mĭ cumpăr alta nouă.

—99Frunză verde treĭ castane, să'nvîrtesc ca porumbiĭ.
capitane Solomoane,
nu-mĭ tăea păru așa tare.
De cît părul mi-ai tăia
maĭ bine m-aĭ junghia
—Frunză verde peliniță
generalul Pălăduță
de cînd s-a generărit
mulțĭ flăcăĭ a soldățit,
fete marĭ a 'nbătrînit
și neveste-a văduvit.
—Frunză verde de zămos
trec soldațiĭ'n sus și'n jos;
trec în sus ca nouriĭ
imbracațĭ ca păuniĭ;
tot pe malul Dunăriĭ
—Căpitane Pavele,
unde-țĭ ducĭ catanele?
—Ia le duc în altă țară,
unde nu-i fir de sacară,
numaĭ sînge pînă'n scară.
Unde nu-i nicĭ fir de grîŭ
numaĭ sînge pînă'n brîŭ.
Unde nu-s nicĭ popușoĭ,
numaĭ sînge și gunoiŭ
și pămîntul nearat,
unde-i bine de luptat.
—Frunză verde stirigie
ei să duc la bătălie.
Mulțĭ să duc cu bucurie,
'napoĭ puținĭ aŭ să vie.

Calinești (Botoșani] GR. GHEORGHIU

---

100 Foae verde ca mărarul
de treĭ orĭ potcoviĭŭ calul
urcînd la puicuța dealul.
Potcoava și icosarul
caiaua și gologanul,
și potcoave nu mai are,
că le-a pierdut pe cărare.
Nu e vina caluluĭ
nicĭ a potcovaruluĭ,
ci e vina mîndreĭ mele
c'a pus casa'n dealurĭ rele
să mă urc cu greŭ pe ele.

***

101 Foae ca solzul de pește,
pe mine ce mă topește ?
Refeneaua de neveste,
vorba de cărciumărese,
dragustea de preutese.

* * *

102 Foae verde treĭ căline
nicĭ-o-dată nu e bine
să iubeștĭ pe lîngă tine.
Maĭ bine maĭ depărcior
că dragostea nu-ĭ de zor.
De iubeștĭ pe lîngă tine,
simte vecinul și spune.

(Morenĭ) Prahova — **I. C. Popescu**

103—Frunzuliță de madem,
de ne-avem de nu ne-avem,
numa'n ochĭ să ne vedem.
—Gĭaba neică ne vedem,
dacă nu ne sărutăm.

* * *

104 Cine mă vede pe drum,
tot umblînd ca un nebun
zice că sînt beat de vin.
Nu m-am înbătat de vin,
ci-s de draguste nebun.
Merg pe drum și ispitesc,
pe mîndruța s'o gasesc.
Mîndra se duse la tîrg,
să'ndemn calu s'o ajung.
Să mi-o duc pe la obor,
să-ĭ dau rachiŭ, să-ĭ dau rom,
sà mĭ-o'mbăt, să mĭ-o adorm,
să mă culc pe pieptul gol ;
d'oiŭ vedea că mí-e răcoare,
să mĭ-o las pe piept la vale.

* * *

105 Aseară pe la o vreme
văzuiŭ mîndruțele mele,
le văzuiŭ pe cîte trele,
coborînd după mușcele,
cam trăștĭoare la sprîncene,
perderea nopților mele.

* * *

106 Frunză verde de sulfină
vino, mîndruliță, vino,
vino, mîndră, prin grădină
smulgînd cîte-o bolbotină
să nu-ți bage mă-ta vină.
Bolbotină, foĭ de varză
niminea să nu te vază,
nicĭ mă-ta să nu te crează.

* * *

107 Verde foae de aglas
am o mîndră, zeu, cu haz,
moare lumea de necaz,
că mă sărută'n obraz.
Zică lumea ce o vrea,
să-mĭ trăĭască mîndra mea.

Ștefanești (Vîlcea) — **T. Balășel**

---

108 Cu barbatul băutor
nu-ĭ coace pită'n cuptor,
îĭ face măliga'n oală
ș'aceea-ĭ mînca-o goală.
Cel ce bea și cîntă bine
nu-l maĭ vezĭ cu haine bune:
toate la crîșmă le pune.
Cel ce bea și să maĭ lasă,

acela-ĭ de ţinut casă.
Holercuţă draga mea
pus-am gînd că nu te-oiŭ bea,
ş'am văzut pe alţiĭ bînd
şi m-am dat şi eŭ la rînd.
Eŭ te beŭ şi tu mă'nbeţĭ
multe năravurĭ mă'nveţĭ ;
cîte zile-s într-un an
atîtea naravurĭ am.

* *
*

109 Cînd am prins a mă-nbăta
am prins a mă lăuda
că am car şi patru boĭ ;
eĭ îs numaĭ doĭ viţăĭ
ş'aceia picaţĭ de răĭ ;
şi cînd am prins a mă'nbăta
am prins a mă lăuda
că am galbenĭ şi icosarĭ :
ei-s numaĭ doĭ griţarĭ.

(Auzite de la Anisia Dîrja din Neagra-Şarului Suceava).

***

110 Foiuleană stejărel
cît eram maĭ tinerel,
luam satul de-a-lungu
de-a-lungu şi de-a-latu;
care puică mă videa
tot prin casă mă poftea
frumos nume că-mĭ stîrnea:
»Spate late de voinic,
»buze moĭ de copil mic.«
După ce-am îmbîtrinit,
iată puica m-o urît
hîd nume că mĭ-o stîrnit :
»Spate late'ngîrjovate,
»buze moĭ dăbalazate ;
»puiŭ de urs tăpălăgos,
»ia-l de cap şi-l pune jos,
»dă-ĭ bote de răfueală
»şi dă-ĭ pălmĭ de cheltueală;
»mi-l scoate pe prisp'afară
»să mi-l bată vînt de vară.«

(Auzit de la Gh. Cozan din Neagra-Şarului Suceava].

S. Mihăilescu

BARBU PLUGARUL

111 Frunzuliţă foĭ de nuc
vine Barbul de la plug
cu doisprece boi la jug,
cu cămeşa neagră plumb,
cu basmaua nespălată,
cu chica nepieptănată ;
cu ismene de fuior
bătute pe la picior.
Mumà-sa cum îl vedea,
înainte îĭ ĭeşea
şi aşa îl întreba :
—Barbule, Bărbuţule
aŭ de plug mĭ-aĭ odorît,
orĭ, merindea aĭ sfîrşit
de în sat aĭ coborît ?
—Ba de plug n'am odorît,
nicĭ merindea am sfîrşit ;
ci-asară cam însărat
m-am întîlnit c'un băiat,
mĭ-a spus că e nuntă'n sat.
Mumă-sa dacă-auzea
frumuşel mi-l primenea :
cu cămeaşă de bumbac
cu gulerul porumbac,

cu ismene de fuior
bătute pe la picior.
Mi-l gătea, mi-l premenea
şi la nuntă îl pornea.
La nuntă cum ajungea
şi fetele mi-l ocheaŭ,
bine mi se'nveseleaŭ ;
iar băeţii se'ntristaŭ.
Toţi de el s'apropiaŭ
şi ast-fel mi-l întrebaŭ :
—Barbule Bărbuţule !
ce cauţi în sat la noi,
orĭ nu-s fete pe la voi ?
—Ba sînt multe şi mărunte
şi neajunse de minte ;
şi sînt multe mărunţele
să facem schimbul cu ele.
—La ceartă atuncĭ s-au luat,
şi băiatul lui Băltac,
cu bastonul ferecat
cum a dat, cum l-a culcat.
Muma-sa cum auzea,
la Barbu fuga venea
şi pe el ast-fel bocea :
—Ia scoală Barbule'n sus
şi alege bete
şi le dă la fete,
şi cheamă copilele
să-şĭ aleagă brăcir'le.
Cîntă cucul pe pelin
Barbu mi-şĭ varsă venin.
Cîntă cucul sus pe nalbă
Barbu mi-şĭ varsă otravă.
Cîntă cucul sus pe moară
Barbu mi-şĭ trage să moară.
Cîntă cucul sus pe cruce
pe Barbu la groapă-l duce.
Cîntă cucul pe şindilă
pe Barbu trage ţărînă.
De jelit cine-l jelea :
mumă-sa şi soru-sa,
maĭ cu foc ibomnica.
»Barbule Bărbuţele,
»sămăna-ţ-aşĭ numele
»prin toate grădinile
»ca să crească florile,
»să le poarte fetele,
»fetele, nevestele.

Fişcălia (Vîlcea) **Gh. Popescu**

Vrăjĭ de ursită

Pentru a-şĭ cunoaşte »ursita,« fetele, şi maĭ rar flăcăiĭ, fac o mulţime de vrăjĭ.

Iată unele din ele :

I. IN AJUNUL SFÎNTULUI VASILE

1. Pentru a şti cînd să va mărita, fata să duce, în puterea nopţiĭ, la coteaţa porcilor şi începe a striga : «Ho ! anul ista ; ho ! la anu ; ho ! la celalt an.» Dacă porciĭ grohăesc la întăiul *ho*, fata să va mărita în cursul anuluĭ;

dacă grohăesc la aldoilea *ho*, să va mărita anul viitor, și așa mai departe.

2. Să duce fata în ocolul vitelor și găsind vr-un boŭ culcat, îl lovește cu piciorul zicînd ; «anul ista, la anul celelalt ...» La a cîtea lovitură să va scula boul, atîți anĭ vor trece pănă să va mărita.

3. Să duce fata în ocolul oilor și răpezindu-se pe necăutate în mijlocul turmeĭ, prinde o oae. De va fi berbece, să va mărita numaĭ de cît.

4. Să iaŭ doĭ perĭ de porc tot una de lungĭ și să pun pe vatră după ce s-a stîns focul. Dacă periĭ să înlăturează unul de altul, fata nu să vá mărita ; iar dacă să apropie și să împleticesc, musaĭ va face nuntă.

5. Pentru a ști care din ele să va mărita maĭ întăiŭ, fetele închid un cucoș în camară saŭ aiurea și nu-ĭ daŭ nimică de mîncare toată ziua. Sara, cînd să adună toate la un loc, pun în dreptul fiecăreia cîte o grămăgioará de grăunță de opotrivă de marĭ și daŭ drumu cucoșuluĭ în odae. Cucoșul să repede la una din grămăgioare, și aceia fată să va mărita maĭ întăĭ din a căreia grămăgioară va mînca întăĭ cucoșul.

6. Pentru a ști în cotro are să să mărite, fata merge calare pe melesteu, să sue pe poartă și zice : »U ! partea mea ! unde eștĭ ?». In cotro vor latra cînĭĭ, de acoio să așteaptă.

7. Ca să știe cum îĭ va fi soțul, fata să desbracă numaĭ în cămeșă, sá despletește, îșĭ leagă ochiĭ, ĭese în ogradă și pe dibuite începe să numere pariĭ de la gard. La al zecelea par sá oprește și după ce-l însamnă, legîndu-l cu o șuviță de păr din capu-ĭ, să întoarce în casă. A doua zi caută parul însămnat și de va fi drept și sănătos, va avea parte de un barbat tînăr, voinic și frumos ; iar de va fi strîmb și cioturos, nicĭ barbatul nu-ĭ va fi maĭ de samă.

In alte locurĭ fata iesă afară nedesbrăcată și parul face alte prevestirĭ. Așa dacă parul va fi cioturos, nodoros și cojos, soțul va fi bogat ; de va fi neted și fără cioturĭ, el va fi calic.

Pe aiurea fetele să leagă una pe alta la ochĭ și cea care

nu-ĭ legată duce pe cealaltă la un gard de numără nouă parĭ de-a-rîndu, iar la cel de al noulea leagă un fir de busuioc cu ceva roşu. A doua zi să duce de-şĭ vede parul. Dacă-ĭ drept şi cu coajă, are s'o ĭee unu frumos şi bogat; de-ĭ strîmb şi fără coajă o va lua unu urît, şchiop şi sărac.

8. Pentru a şti pe cine anume va lua, fata ĭa făină cît încape în treĭ degete de treĭ orĭ, ĭa sare de treĭ orĭ cu trei degete ; aduce de la fîntînă treĭ gurĭ de apă, fără să vorbească cu nimenĭ, şi face o turtă. Mînîncă jumătate din ea, ĭar cealaltă jumătate o pune sub perină ; descinge brîul, bate nouă mătănĭ, şi-l pune sub perină. Noaptea visază că *partea* îĭ aduce apă.

In alte părţĭ fata carà apă cu gura de la fîntînă şi face turtă din sare cît încape în o coajă de nucă şi din făină cît încape în două cojĭ de nucă.

9. Să iaŭ două lumînărĭ de ceară cari s-aŭ ars numaĭ la Inviere, să aprind şi să pun înaintea oglinzii. La miezul nopţii fata să uită ţintă şi îndelung în oglindă, pănă ce vede aidoma pe acel care o va lua.

In alte părţĭ să pune o lumînare între două oglinzĭ

10. Fata merge la fîntînă cu lumînarea de la Paşti ; pleacă în fîntînă capul, să acopere cu o prostire, aprinde lumînarea şi, dacă are să să mărite în acel an, îşĭ vede *partea*.

11. Pentru a şti ce o aşteaptă, fata pune de cu sară un pahar cu apă sub icoane. Dacă dimineaţă va fi prinsă promoroacă pe pahar, va avea noroc în căsnicie.

II. IN AJUNUL BOBOTEZEI

12. Fetele şi flacăiĭ ĭaŭ busuioc de la popă şi să culcă cu el la cap, şi cu cine să visază că mînîncă, pe acela îl va lua.

13. Fetele pun busuioc în gard şi a căreĭa va fi dimineaţa cu brumă, aceea va lua barbat bogat, iar dacă nu va fi cu brumă, va lua sarac.

14. Fata pune busuioc pe ghizdelele fîntîneĭ şi să gîndeşte la flăcăul cu care ar dori să se mărite. Dacă busuiocul va fi dimineaţă cu brumă, îl va lua.

III. IN ZIUA DE SÎNZÎENE

15. In ziua de Sînzîene (Sf. Ioan noŭ) să facĭ o coroană de sînzîene (florĭ) şi să mergĭ cu ea în ocolul vitelor, înainte de a răsări soarele. De să va lega de coroană o vită tînără şi frumoasă, frumos îţĭ va fi ursîtul ; da de să va lega una bătrînă, bătrîn va fi. [1])

Artur Gorovei

ZAMFIRACHI [2])

Trieram la grîŭ. Lăsînd caiĭ în sama tovarăşilor meĭ, mă luasăm să mă duc a casă să-mĭ văd nevasta, care era nebună, sarmana ! Multe nopţi n'am dormit din pricina eĭ! Ce n'am făcut s'o scap ! Cîte babe nu ĭ-o descîntat şi cîţĭ popĭ nu ĭ-o cetit ca să ĭasă necuratu din ea, dar pace ! O murit nebună, cu necuratu într'însa. Girezile de grîŭ, orz şi ovăs ale boeruluĭ eraŭ în faţa bisericeĭ. Ca să merg acasă, trebuea să trec pe sub gardul ţinterimuluĭ, un zaplaz de scîndurĭ nalt şi tare şi pe lîngă casa luĭ Logofătu Ghiorghe ; în fundul livezeĭ boereştĭ, în partea standoale[l]or, era şi bujdeauca mea.

Cum mergeam gînditor pe sub zaplazu ţinterimuluĭ, îmĭ ieşi înainte un motan mare şi roşcat, ce samana avidoma cu unul ce-l avusem eŭ înainte de la nînaşu, logofătu Ghiorghe şi care fugise de vr'o jumatate de an, nu ştiu unde. Cu socotinţa că-ĭ motanul meu, şi chefos că-l găsesc, căcĭ era vînător bun, îl prind şi-l incep a-l netezi şi a-l dezmerda ; Zamfiraachi, Zamfiiraachi ! îĭ ziceam eŭ, căcĭ aşa-l chema pe cel care-l pĭerdusem.

Zamfirachi, orĭ de cîte orĭ îl netezam, mîrîĭa şi miona încetişor în tocmaı cum îl dezmerdam eŭ.

Trecusem cararea de pe lîngă casa logofătuluĭ şi mă a-

---

1) Comunicată de M. Lupescu.

2) Istorisirea aceasta am auzit-o de la Gh. Bîrsan din satu Spătăreştĭ, care o trăit vr-o 6 anĭ la tată meŭ, murind orb. El fuseso în tinereţe un bun lucrător ce slujise la proprietarul moşiei mulţi anĭ. Era priceput la trierat şi la lucru pămîntuluĭ. El credea că Zamfirachi, despre care ne povestea, nu era altul de cît dracu.

propiam de casa mea. Cu cît eram maĭ aproape de casă, Zamfirachi miona şi miorlăĭa maĭ tare.

Netezîndu-l, ĭeşeaŭ acum scînteĭ din el, şi se făcuse atît de greŭ în cît nu-l maĭ puteam ţinea în braţe. Cu gîndul la maĭca precistă, îl apucaĭŭ de picioarele de dinapoĭ, şi cînd l-am izbit de gardu livezeĭ boereştĭ, praf şi pulbere s-o făcut, şi pînă după casa Logofătuluĭ tot scînteĭ o fost. Mă apucase o frică aşa de mare de nicĭ cruce n'am putut face, aşa-mĭ eraŭ mînele de grele. M-am întors repede cu faţa la răsărit şi cu limba mi-am făcut cruce la gură, ş'atuncĭ m-am uşurat de greutatea ce mă apucase.

Pe Zamfirachi de atuncĭ nu l-am maĭ văzut, dar nicĭ nevasta nu mĭ-o trăit multă vreme. Ş-aşa, dragiĭ meĭ, în viaţa mea, am purtat şi pe dracu în braţe.

M. Lupescu

COLINDĂ LA CRĂCĬUN

Sculaţĭ, sculaţĭ boerĭ marĭ,
să să scoală slugile,
s'aprindă fînarele
să măture curţile
prin toate ungheţile,
s'aştearnă divanurile ;
la noapte, la cîntătorĭ,
vor veni colindătorĭ ;
nu vor veni nicĭ cu'n răŭ,
ci v'aduc pe Dumnezăŭ.
Dumnezăŭ îĭ mititel
mititel şi 'nfăşeţel,
cu făsuţa de matasă
c'o viţă de aur trasă,
cu scutec de duşenie
din ceriŭ pînă în pămînt ;
în cap are o scufie,
şi scufia-ĭ de scumpie ;
şi de desupt de scumpie
este-o piatră despicată
de să vede lumea toată
şi Cordunul jumătate
Ţăligramu-a treĭa parte.
De desupt de Ţăligram
este-un pat mare, rotat ;
da pe pat cine-ĭ culcat ?
Ia boerul curţilor,
curţĭ înnalte, ferecate
cu lanţurĭ de fĭer legate ;
de la uşă păn' la pat
tot o viţă de bumbac ;
de la uşă păn' la masă
tot o viţă de matasă,
După masă cine şede ?
Ia Crăciunul cel bătrîn ;
el tot bea şi veseleşte,
din pahar nu maĭ găteşte ;
şi'n fundul paharuluĭ
scrisă-ĭ floarea raiuluĭ.
Măicuţa cu fiĭu 'n braţă ;

și fiul a prins a plînge
măĭcuța din gură-ĭĭ zice :
»Tacĭ, fiĭuțule, nu plînge
»că ție ț-oiŭ dărui :
»scaunul județuluĭ,
»cĭubărul botezuluĭ,
«cheițele raĭuluĭ,
»luminița soareluĭ«

Crncea Broștenĭ (Suceava) N. VASILIU

Sfătuire între doĭ mocanĭ

—Da no bunul întîlnișĭ.
—N'adaus mulțămim.
—Tu nu eștĭ Stan Stăniș
din Aluniș ?
—Drept în țoancă mă lovișĭ.
Dar tu nu eștĭ Ion Ionad
din Alunad ?
—Țot la loc că m'aduseșĭ.
O ! tu, Stan Stăniș
din Aluniș,
nu cumva aĭ
vr'o zdreanță de fată,
de măritat ?
—Ba am o zdreanță de fată
nemăritată ;
dar tu nu aĭ un țingău
de flăcău
de însurat ?
—Ba am și eŭ un țingău
de flăcău
neînsurat;
și ce-ĭ daĭ tu
feteĭ tale de zestre ?
—Noa, zău, că-ĭ daŭ :
nouă mĭeĭ,
nouă purceĭ,
nouă beeeĭ,
nouă trăgătorĭ,
nouă opintitorĭ,
nouă 'npingătorĭ
nouă zbong în gaură. [1])
—Hîncă, hîncă ce-ĭ maĭ daĭ?
—Să știŭ c'o posnă [2]]
și nu-ĭ maĭ daŭ nimic
—Dar tu, Ion Ionad
din Alunad,
țingăuluĭ tăŭ
de flăcău
ce îĭ daĭ zestre ?
—O pereche de ițarĭ
strînșĭ pe vînă
cu p .... bătuțĭ în lînă.
—Hîncă, hîncă ce-ĭ maĭ daĭ?
—O pereche de ochincĭ
lungĭ în dungĭ
și 'nguste'n vîrf,
ca sania croite,
de loc netăbăcite.
—Hîncă, hîncă ce-ĭ maĭ daĭ?
—O căciulă surlă
din șepte hîrșiĭ croită
cu p .... țesută :
cînd o bate vîntul
o trăsnește sfîntul.
—Hîncă, hîncă ce-ĭ maĭ daĭ?
—Să știu că-l posnă

1) Stupĭ.
2) Trăsnește.

și nu-ĭ maĭ daŭ nimic.
—E, haĭ acum să ne rudim

să bem să ne adunăm
pe cochiĭ [3]) să'npreunăm.

Cernica [Ilfov) **Pr. Al. Popescu**

Cîntece în graiul moldovenesc

Kĭatrî, kĭatrî. kĭatrî sacî
lasî pi voĭnicĭ sî trĭacî,
sî trĭacî la cĭobănii
sî scapi di cătănii.
Cătăniĭa cu-i datî?
Kopkiluluĭ fărî tatî!
Mă duc, maicî, lă catani
șî ti lăs spălîndu-nĭ haĭni ;
șî li spalî'n lăcrănĭoare,
șî li uscî 'n gîndureli
sî trĭacî doru prin ĭeli.
Măĭculițî sî mă caț
undĭ-a çi steagu plecat
c'acolo sînt ĭeŭ culcat.
Plîngi-mî maĭcî cu nilî,
pî' nu ț-oĭ cosî'n grădinî
șî ț-oĭ mulgi oĭ la stînî,
coasa'n cui s-a rugini
galeata s-a rîsîki,
voĭnicu n'a maĭ vini.
Plîngi-mî, maĭcî, cu dor,
cî șî ĭeŭ îț sînt ficĭor,
ț-am păscut boi'n ogor.
Plîngi-mî, maĭcî, cu drag
cî mă fac nemțîĭ șîrag.
Cinĭ-o stîrnit cătăniĭa
mînca-ĭ-ar carnea pustiĭa
șî kopkiiĭ sărăciĭa,
șî cĭoarîli cĭolanili

Piatra, piatră, pĭatră sacă
lasă pe voĭnicĭ să treacă,
să treacă la cĭobănie
sá scape de cătănie.
Cătănia cui e dată ?
Copiluluĭ fără tata!
Mă duc, maică, la catane
și te las spălîndu-mĭ haine,
și le spală'n lăcrămĭoare
și le uscă 'n gîndurele
să treacă dorul prin ele.
Măĭculiță să mă caței
unde-a fi steagul plecat
c'acolo sînt eŭ culcat.
Plînge-mă, maică, cu milă,
pán' nu ț-oĭŭ cosi'n grădină
și ț-oiŭ mulge oĭ la stînă,
coasa'n cuiu s'a rugini
găleata s'a rîsîpi
voĭnicul n'a maĭ veni.
Plînge-mă, maĭcă, cu dor,
că și eŭ îțĭ sînt fecior
ț-am pascut boi'n ogor.
Plînge-mă, maĭcă, cu drag
că mă fac nemțiĭ șîrag.
Cine-a stîrnit cătănia
mînca-ĭ-ar carnea pustia
și copiĭ sărăcia,
și cioarele ciolanele

---

3) Copii.

pi tăti ogoarîli. pe toate ogoarele.

(Auzit în satul Bîdiliţa, jud. Suceava în 1882] ARTUR GOROVEI

NOTĂ. Sunetul însămnat prin litera **ç** este particular moldovenilor şi dupá cît ştiŭ necunoscut saŭ, cel mult, ca o rară excepţie, peste Mılcov. Acest sunet, li să pare a fi un fel de *ş*, de aceea zic eĭ că moldovenii rostesc ş*ine* (cine), *Foltiş**eni*** (Folticenĭ), după cum şi în auzul moldovenilor *ş* al muntenilor pare a fi un cĭ : cĭ*oldan* (şoldan).

A. G.

Mama Pădureĭ

Despre Mama Pădureĭ, poporul povesteşte următoarele :

Mama Pădureĭ să sălăşlueşte în crieriĭ codrilor, unde desimea este maĭ întemeĭată. Ea să arată în maĭ multe chipurĭ : ca babă, ca călugăriţă cu părul despletit, legănîndu-se pe picioare şi rînjind veşnic.

Să povesteşte de bătrînĭ, că un puşcaş rătăci umblînd prin pădure, ast-feliŭ că fu silit a să ghemui peste noapte sub un stejar bătrîn unde şi adormi. Prin somn, numaĭ ce aude că-l strigă cineva pe nume.

Să trezeşte şi uitîndu-să în toate părţile, nu vede nimică. Culcîndu-să, aude din noŭ strigîndu-l ; să uită maĭ cu luare aminte şi vede sus o babă, sluţenie mare, legănîndu-să pe picioare mereŭ, rîngîndu-se la el, si chemîndu-l la dînsa. Aceea era *Mama Pădureĭ*. Puşcaşul cercà a pune mîna pe puşca încarcată, dar nu putu căcĭ frica-ĭ îngreuĭese mîna şi degetele îĭ eraŭ ţapene ; îĭ veni în gînd să vîre mîna în sîn pentru a scoate crucea ce purta la pĭept, pe care cu multă greutate, scoţînd'o o puse deasupra pĭeptuluĭ. Mama Pădureĭ văzînd crucea, într'o clipă să schimbă, nu maĭ rîdea, ci începu a plînge cu hohot, ştergăndu-şĭ lacrimile cu părul despletit. Puşcaşul întrebînd-o de ce plînge, ea răspunse : »Dacă tu nu scoteaĭ crucea, aveaĭ s'o ducĭ cu mine într'o veselie pînă la sfîrşitul lumeĭ; dar fiind-că aĭ scos crucea, zile bune nu veĭ maı avea !«

Și spun, în adevăr, bătrînii, că acel om zile bune n'a maĭ avut în toată a luĭ viață.

Pașcanĭ (Suceava] M. BUSUIOC

Superstiţiĭ

122. In locul unde a murit cine-va, în treĭ nopți să pune o strachină cu apă, pentru a bea sufletul mortuluĭ care vine acolo, pîn la treĭ zile după îngropare.

123 Lumînările de cununie ce să aprind o dată, să întîmplă ca una să se treacă maĭ tare: însamnă că acel soț, a căruia lumînare s'a trecut maĭ răpede, va muri înaintea celuĭlalt.

124. Osul de la pĭeptul găineĭ (edeșul) tras de doĭ, la care rămîne hîrlețul în mînă, are să-l îngroape pe celalt.

125. Cînd taie porcu la crăciun, după grosimea splineĭ prevestește greutatea ĭerneĭ. Cînd peste tot e tot una de groasă, va fi iarna tot una de grea de la început pîn la sfîrșit ; dacă-ĭ la un capăt de nainte saŭ napoĭ maĭ groasă, iarna va fi la început saŭ la sfîrșit grea. De va fi maĭ înflată la mijloc, și iarna va fi maĭ mare la mijloc.

126. Spre sf. Andreĭ să fac crucĭ pe la fereștĭ cu usturoiŭ, să ung coarnele vitelor și mînîncă cu toțĭ usturoĭŭ, de care miros fug strigoiĭ.

127. La lasatu săculuĭ să mînîncă un oŭ la urmà, ca să parà postu ușor.

118. Cînd cîntă vr'o găină ca cucoșu, moare cine-va la casa acea.

129. Cînd vin vrăbiĭ și ciocănesc la ferastă, arată vremea grea.

130. Cînd ieĭ ciaunul de pe foc și ard scînteĭ pe fundu luĭ, are se ploaĭe.

131 Cînd răstornĭ mămăliga pe masă și să desface, aĭ a face drum.

132. Cînd scàpĭ jos bucățica de mămăligă din mînă, vine cine-va flămînd.

133 Dacă primăvara vezĭ maĭ întaiŭ miel negru, peste va-

ră te mînîncă puriciĭ, iar de vezĭ miel alb, te supără păduchiĭ.

134 Cînd nividește pînza, de vine musafirĭ un barbat, ajunge bătatură, iar de vine femee, n'ajunge.

135 Cînd se gătește pînza, copiiĭ cari aŭ rast, (înflătură în pîntece) se pun cu pîntecele pe sulu de dinapoĭ și tăind firele zice : «taĭŭ natra să se taie rastu lui X..,.»

138. La finitu pînzeĭ, dacă vrea să știe ce are să nască vre o vită saŭ femeia de casă, un băiet merge calare pe fușteĭ pîn la poartă și dacă vede pe drum barbat saŭ femee întăĭ, tot de acela sex va fi noul născut.

137. Dacà aĭ închide bine puiĭ uneĭ aricioaĭce, și sà'ncuĭ cu lacata, mama lor îmblă pînă găsește ĭarba feruluĭ cu care atingînd lacata, se sfarmă. Aceea o pun hoțiĭ în palmă, cu care descuie lăcățile numaĭ atingînd.

138. In zi de post, nu se dà cenușa din sobà afara. că dă uliŭ în găinĭ.

139. Lunea nu se mînîncă frupt ; pățeștĭ ceva, și pentru vite îĭ răŭ de dihănii.

140. Femeia lehuză treĭ zile după ce începe a ieși afară, trebuie să ia cociorva în mînă, pentru diochĭŭ, cieas rău, și alte răle să nu se lipească de ea.

141 Lehuza dă moașeĭ sale, o bucată de pînză cît ar face două mînecĭ la cămeșă. De acest petec să șterge după ce să spală în urma operațieĭ. Dacă nu i-a dat atuncĭ, vine moașa pe urmă, să spală și să șterge de cămeșa lehuzeĭ, ca să dea necurățenia tot pe dînsa, să nu rămîie necurată și pe ceaĭaltă lume.

142. Să mai dă moașeĭ un căuș saŭ strachină plină cu făină și sare deasupra. Dacă este fată noul născut, să pune peste toate un fuior de cînepă, ca să aibă păr mare. Căușul saŭ strachina plină pentru ca copilu să ție de grabă capu în sus.

S. Mihăilescu

---

143. In joia paștelui să ĭa un bulgăre de tămîe nefărămat, să aprinde pe rînd cît să cetește cele 12 evangheliĭ și restul e bun de aprins în casă pe cînd tună, orĭ trăsnește, și de afumat copiiĭ speriațĭ. (Bolintinu din Vale, Ilfov)

144 Cînd auzĭ cucul întăi, să-l auzĭ pe mîncate ca altfel te spurcă și-ți pute gura tot anul.

145 Cînd găsești ac cu urechĭ îți face nevasta o fată ; fără urechĭ, băet.

146 Pentru că deochiul mînîncă mațele deocheatuluĭ, de aceea trec prin el (are diarie).

147. A dormi cu palmele lipite și puse între picioare, e semn de sărăcie, cobe, piază rea.

148 Cînd luna nouă e cu coarnele în jos, va ploua zilele următoare ; de va fi cu spatele 'n jos, nu va ploua.

149. Cînd un popă hirotonisit vine acasă, îĭ ĭese preuteasa înainte cu sapă și lopată ca să aĭbă parte de morți.

150. Cînd îți mor copiiĭ, pe cel noŭ născut aruncă-l în drum și cine l-o găsi, să-l boteze.

151 Să arunce gunoiul de gîndacĭ de mătasă în drum ca călcîndu-l oamenii să se facă firele lungĭ cît drumul.

152. Să leagă o lingură de gîtul mînzilor ca sà crească ĭute și să nu se dioache.

153 Cînd botezĭ, nu da bete lungĭ că nu se maĭ însoară orĭ mărită finul orĭ fina.

154. Castraveți: să nu-ĭ puĭ în pămînt mercurĭ orĭ vineri, că ĭes amarĭ.

155. E pacat să omorĭ ariciul pentru că el a urzit pămîntul saŭ l-a măsurat.

Maia (Ilfov) Culese de **M. Timuș**

PAPARUDELE

In timpul vereĭ, cînd sunt seceți marĭ, să întrebuințează multe mijloace pentru a porni ploaea; între acestea sînt paparudele.

Consistă într'un joc ce se face maĭ cu samă de țigani. Pentru acest scop, cîteva fete (maĭ adesea 3) maĭ micĭ de 12 anĭ, se desbracă pînă la piele, se încing împrejur in loc de fuste cu plante verzĭ (bojĭ) înșirate pe o ață, ast-fel că de la brîu pînă la genunchi sînt acoperite ; ear pe cap poarta o coroană tot de verdețurĭ. Fetele pleacă sub con-

ducerea unei ţigăncĭ bătrîne, prin sat, la fie-care casă, și incep să joace înainte și înapoi in rînd și cîntînd ast-fel :

Paparudă rudă
vino de mă udă
cu urcioru cioru
se turbure ceru,
cu galeata lata
peste toata gloata,
cu găleata plină,
ploile să vină,
cu găleata rasă
ploile să varsă,
cu găleţile
să să umple văile
cu apă de ploae
tot cu ţuţuroae
pămîntul să moaie,
cînd a da cu plugul
să umble ca untul,
cînd a da cu sapa
să cure ca apa,
să să facă grînele
cît bordeele,
și porumbele
cît prăjinele,
drugile cît cotele,
spicele cît palmele.

In timpul acesta, gazda aduce o vadrà pline cu apă, și toarna peste paparude, care udate cu desăvîrșire, continuă a juca, cîntănd încă de cîteva orĭ, apoĭ să opresc. Conducătoarea atuncĭ merge la gazdă, care trebue să le dăruiască cu ceva. Așa cutreeră maĭ tot satul căcĭ rar s-ar gîndi cine-va de a refuza mijlocitoarele ploiĭ.

(Grozeștĭ) Mehedinți

C. Gherghinescu

Vremea de pe cînd Romînul îmbla cu două proţapurĭ la car.

Satul Hîrtoapele [1]) se află întins pe malul Siretuluĭ sub o rîpă a dealuluĭ Peter. Spun bătrîniĭ că s-a infiinţat din alte două sătișoare ; unu era la gura părăuluĭ Bîdilița și altu unde-ĭ Satu-Noŭ-Hîrtoapele, poreclit de oamenĭ »Pe ţintirim« pentru că s-aŭ găsit pietrile mormintelor satului de atuncĭ.

Aceste două sate s-aŭ strămutat maĭ la dos din calea păgînilor, căcĭ să vedea din drumul mare. ce trecea de la Iașĭ la Suceava, unde era scaunu domnieĭ. Pe acel drum era treacătul urdiilor ce veniaŭ să pustiĭască ţara. Din urmele drumuluĭ pe unde arată bătrîniĭ, se cunoaște și acum

1] Comuna Lespezi judeţul Suceava

o curmătură peste dealul Peter, de undè scoboraŭ pe lîngă un iezăr adînc, care stă nesecat din vechime. Asupra acestuĭ iezăr se povestesc multe, maĭ cu samă că in fundu luĭ staŭ acufundate multe lifte răle cu armele lor de războĭ.

Maĭ spun că pe vremea cînd s-a inființat satul Hîrtoapele din cele două, îmbla Romînul cu două proțapurĭ la car, unu de'nainte și altu de'napoĭ. Iată de ce: așa de îngrijițĭ eraŭ pe atuncĭ, in cît cînd se culcaŭ sara, intăĭ eșiaŭ afară și ascultaŭ dacă nu s'aude huet de'ncotrova.

Cînd auziaŭ că vine vre-o urdie ră, indată îșĭ incarcaŭ ce aveaŭ maĭ bun și apucaŭ la fuga din sat.

La intîmplare de-ĭ intîlnea, n'aveaŭ vreme să maĭ intoarcă carul inapoĭ; răpede dejugaŭ boiĭ, îĭ puneaŭ la proțapul de dinapoĭ și apucaŭ în altă parte.

Se spune că in acele vremĭ pînă ce venea cîte-un corp de volintirĭ pentru a da piept cu păgînii, se alegeaŭ cîți-va Romînĭ voinicĭ și se ațineaŭ pe la potici, cum este curmătura despre care s-a povestit și din dosul căreia le venea foarte bine de a îndrepta pe dușmani in ĭezăr.

Aceste tradițiunĭ atît aŭ înrîurit asupra oamenilor vecinĭ în cît cred că peștele din acel ĭezăr nu este curat nicĭ acum. Aŭ credință că în lăuntru stă necuratul (dracul) și că noaptea se arată la omenii ceĭ slabĭ de înger.

Auzite din satu Hîrtoapele.

S. Mihăilescu

Inceputut fluĭerului și a scripceĭ

D-zeu cînd a fost pe pămînt a păscut oile. El a făcut fluierul și l-a pus sub lîna oeĭ; cînd la tunsu oilor, ciobaniĭ aŭ dat de dînsul. Dracul a căutat să facă și el ceva; așa a făcut scripca, dar ca să n'o găsască nimenĭ, a ascunso într'o capră. Cum capra mergea cu coada bîrligată, un țigan zări gîtul scripceĭ și o scoasă de acolo. Fiind-că fluierul e făcut de D-zeu, așa'ĭ blagoslovit, cîntecul din el să fie plăcut, iar scripca, lucru draculuĭ, să se bată de la dînsa.

S. Mihăilescu

Farmece

I. FAPTUL

Faptul este o boală, care nu vine de la Dumnezeŭ saŭ din alte pricinĭ întîmplătoare, ci este cum se crede de popor, resultatul unor fermecătoriĭ saŭ vrăjĭ femeeștĭ.

Dacă cine-va, și maĭ ales vr'o femee, are ciudă pe alta, ca să-și răsbune, aleargă și la acest mijloc, adică îĭ face pe fapt.

Și ĭată cum: Femeea ce vrea să dee această boală cuiva, în șepte Duminicĭ, pe cînd preotul e in slujbă, și maĭ ales cînd toacă, stringe din 7 felurĭ de semințurĭ de orĭcare plante, cîte 7 boabe de fie-care fel și punîndu-le într'un săculteț, le descîntă, adecă chiar cînd le strînge le minește pe omul căruĭ vrea să-ĭ facă răŭ. După ce a împlinit astă lucrare, toate aceste semințurĭ le fierbe într'o oală nouă furată, cu apă strînsă tot în acele 7 duminicĭ, saŭ numaĭ cu apă neîncepută dintr'o Duminecă dimineață. O dată fierte, ea singură, sau trimite pe alt-cineva de le duce și le toarnă în calea omuluĭ menit, bună-oară in pragul ușiĭ, la poartă saŭ portiță, in cărarea pe unde știe că trece maĭ ades, etc. Cine calcă întîiŭ, acela numaĭ se umple și dacă cum-va a călcat cel menit, cu atît boala, adecă faptul e maĭ greŭ și maĭ furios, iar omul mai în greu pericol de a fi scăpat. Dacă faptul e menit și dat în ziua de paștĭ, e fără leac; dacă e dat într'o duminică, iar e greŭ, dar cu mijloc de lecuire; și dacă-ĭ dat într'o zi lucrătoare, e fără pericul. Să maĭ spune că unele femeĭ vrăjitoare clocesc un oŭ de părăsitură la subțioara mîneĭ, 9 zile și apoi cînd ciocnește, atuncĭ ea îl menește ce să să facă: puiŭ, vrabie, muscă, gîndac saŭ alt-ceva; iar cînd va fi flămînd să se poată preface in puiŭ de găină ca să-l poată hrăni. Să spune că acesta este *lucru răŭ* sau *dracu*, și are putere mare in răle. Pe acesta îl trimit unele femeĭ, care-l au, să ducă farmecile pentru fapt în calea celuĭ menit. Dacă cineva calcă in faptul dus de acest lucru răŭ, n'are leac și moare peste 3 zile.

Omul care a călcat în fapt indată incepe să-l mînînce

pielea cumplit peste tot corpul, îĭ vine durere de cap ; de la o vreme încep să-ĭ iasă peste tot corpul mulţime de bube mărunte ca păsatul, saŭ marĭ şi late, saŭ de diferite mărimĭ ; unele sunt marĭ, roşiĭ, late şi rotunde ca nişte gologanĭ de 5 banĭ. Indată ce a eşit aceste bube, mîncărimea pieliĭ e aşa de mare, în cît omul nu maĭ poate sta pe loc. De la o vreme bubele acele se tot lăţesc pănà să ajung una cu alta şi sá face pielea groasă şi tare ca un potlog şi omul are un chin nespus şi o arşiţă cumplită.

Să spune că cel maĭ bun mijloc de lecuire în acest caz e, să chemĭ îndată o babă care ştie a *desface*, adecă a descînta de fapt. Iĭ descîntă în apă neîncepută, cu 3 fire de busuioc şi în apă pune un ban de argint. Cu acea apă să spală bolnavul peste tot corpul, turnîndu-ĭ-se in cap şi dînd cu mîna numaĭ in josul corpuluĭ. Spălarea se face dimineaţa, înainte de răsărirea soareluĭ. Cine nu ştie a descinta, poate vindeca de fapt numaĭ spălînd bolnavul cu lapte dulce turnat tot in chipul apeĭ descîntate şi apoĭ să ĭe un fes roş, să pune in el sămînţă de păsat sau meiŭ şi peste tot corpul să şterge cu el în jos din creştet in tălpĭ. Omul trebue in ast caz pus cu picioarele intr'o covată spurcată, ca laptele de pe bube şi păsatul să curgă in ea şi apoĭ saŭ să se toarne intr'o groapă, saŭ să să svîrle la un dos unde nu umblă nimenĭ căcĭ să crede că dacă s'ar da in calea pe unde trece cine-va, calcînd, indată s'ar umplea.

Faptul să zice că este de 12 felurĭ şi are de fie-car fel cîte un descîntec, şi dacă cel ce descîntă nu cunoaşte bine fie-care fel de fapt spre a-ĭ aplica descîntecul luĭ, omul nu să lecueşte.

Şi animalele cari calcă intîiŭ in dătăturile de fapt, încă să imbolnăvesc. Dacà faptul e uşor, descîntatul să lecueşte in 3 zile, căcĭ bubele dispar şi nu rămîn nicĭ urme ; iar de e fapt greŭ, dar cu leac, poate să sufere omul şi un an.

Doftoriĭ, la astă boală, să crede că nu folosesc intru nimic. N'am putut căpăta pînă acum desc întece de fapt, căcĭ cea ce mĭ-a dat toate aste informaţiĭ despre fapt, n'a vroit a mi le spune, crezînd că-şi perde leacul cu asta.

Drăgăneştĭ (Suceava) C. TEODORESCU

SFÎNTA ANGHINA

In No. 3 al »Şezătoareĭ», la pag. 81, s-a pomenit o credinţă ce este in unele locurĭ din munţiĭ judeţului Suceava, despre «sfînta anghină».

Ne-am procurat o copie de pe un raport al D-iuĭ medic *V. Lazăr*, asupra acesteĭ chestiunĭ. Publicăm partea relativă la »sfînta anghină». A. G.

»In cotunul Chiril al Comuneĭ Broştenĭ am aflat că un oare-care »Sărăcuţă armeanul» un fel de comersant ambulant, a terorizat populaţiunea narînd următoarele:

»Intr'un sat la un gospodar intr'o sară s'a deschis uşa casei şi a intrat de o dată o fată tînără, frumoasă, cu un păr lung şi despletit, care a declarat că este sfînta Anghină.»

»Că de pacatele oamenilor pe pămînt, D-zeŭ s'a săturat de mult ,

»Că pînă acum Sfînta anghină a curăţit copiiĭ cu grebla; de acum inainte are să-i curăţe cu mătura». Numitul »Sărăcuţă« termină naraţiunea, îndemnînd pe locuitorĭ că de va veni sfînta in casa lor, să o ia in braţe, să o ducă la foc să o încălzească şi să-ĭ dea de mîncare.

BIBLIOGRAFIE:

Dr. Gustav Weigand, Privat Docent an der Universität, Leipzig: *Vlaho Meglen. Eine ethnographisch-philologische Untersuchung*. Mit vier Lichtdruckbildern. Leipzig, Iohann Ambrosius Barth, 1892.

De acelaş autor: *Die Sprache der Olympo-Walachen nebst einer Einleitung über Land und Leute*. 8⁰ VIII: 142 Seiten. 1888. Preis M. 3.

M. Schwarzfeld. *Evreiĭ în literatura populară romînă*, studiŭ de psihologie populară, cu un anex: Evreiĭ in literatura populară universală, tabloŭ comparativ. Bucureşti, 1892. Preţul 2 leĭ; să găseşte la librăriĭ.

Lazăr Şăineanu. *Jidoviĭ, saŭ tatariĭ saŭ uriaşiĭ* excursiune istorică linguistică.

M. Schwarzfeld *Literatura populară israelită*, ca element etnico-psihologic.

PERIÓDICE ŞI JURNALE

Literatură populară romînă să publică prin multe reviste şi jurnale. Credem cà aducem un mare serviciu certătorilor indicîndu-le ce bucăţi şi unde să publică.

Gazeta Săteanuluĭ revista ilustrată pentru toţi, apare in Rîmnicu-Sarat sub direcţiunea D-lui *C. C. Datculescu*. No. 7 şi 8 din 5 şi 20 Maiŭ 1892 (anul al IX-lea) publică treĭ cîntece populare culese din moldova de *Elena D. O. Savastos*.

Buciumul instrucţiunei. Director *S. Grigoriu*. (satul Costea, lîngă Galaţi). An I. No. 6, publică : *Descîntece de şerpe, de buba cea rea, de oprintealà şi de gîlcĭ.*

Lumina pentru toţi, revistă din Bucureştĭ, publica cîntece populare de D. T. Bàlăşel de la Ştefăneştĭ.

Revue des traditions populaires [Revista tradiţiunilor populare, Paris]. T. VII, No. 6, iuniŭ 1892 : *Munţiĭ*, o colecţie de tradiţiunĭ şi superstiţiĭ asupra diferiţilor munţĭ din Alpĭ şi de aiurea, de *Paul Sébillot* ; Cîntece populare din Chalosse, de *I. de Laporterie*, cu muzică; Foametea din Rusia in tradiţiunile populare, *A. Rammelmeyer* ; Cimilituri, *G. Le Calvez*; Ordaliĭ. XII. Prin cădere, *René Basset*; *Înfrăţirea prin sînge*(frăţia de cruce), *René Basset* ; Riturile construcţiuneĭ, *Prince R. Bonaparte ; Poeziĭ pe teme populare, Pierre Gauthier ;* Legenda luĭ Midas. II. Regele cu cap dc cal, *P. S.* ; Legende africane asupra originieĭ omuluĭ, *René Basset* ; Cu prilejul unuĭ articol bibliografic asupra cîntecelor populare, *Maurice Wilmotte* şi *Julien Tiersot*; Spînzuraţiĭ, *A. Certeux ; Căutătoriĭ de comorĭ, Alfred Haron ;* Superstiţiĭ şi obiceiurĭ de ale mărinarilor, *Raoul Bayon ; Soliman în legendele muzulmane* [urmare], *René Basset* ; Bibliografie ; Note.

Mélusine, t. VI, No. 3. Un străbun al stăreĭ a patra (quatrième état) in icoanele populare, *H. Gaidoz ;* La Pernette, cîntec popular, cu musică, *M. Van Duyse*. Fata care să prefface moartă pentru a-şĭ scapa cinstea, cîntec cu muzică : *I. Couraye du Parc*. Fascinaţiunea *I. Tuchmann*. Articol de multă însămnătate, in care autorul desvăluie o vastă erudiţie. Numirile draculuĭ ; *E. Ernault*. In dialectul breton găsim cuvîntul *diaoul* (pronunţà : *diaul*) şi *lucifer*. Cîntece populare din Bretania de jos, *E. Ernault*. Cucoşul care cîntă, *H. G.* Decoraţiunile, *H. G.* Bibliografie.

BIBLIOTHÈQUE ROUMAINE IMPRIMÉS

SEZĂTOAREA

Revistă pentru literatură și tradițiuni populare

DIRECTOR: ARTUR GOROVEI

DON.
131777

Membri fundatori: N. Vasiliu, învățător, Crucea-Broșteni; C. Pavilescu, înv. Mădeiu; T. Daniilescu, înv. Farcașa; M. Lupescu, înv. Broșteni

Anul I. No 2. — Apriie 1892

CUPRINSUL

Pagina		
33	Obiceiŭ la luatul miresei	S. Mihăilescu
35	De cale primară	M. Lupescu
39	Colacii	M. Lupescu
39	Obiceiŭ la morți	S. Mihăilescu
40	Cucii	S. Popescu
43	Cîntece adunate, de N. Vasiliu, T. C. Ionescu, G. Popescu	C. Pavilescu S. Mihăilescu
51	Superstiții	M. Lupescu
52	Povestea Babei	R. Marinescu
55	Medicina populară	M. Lupescu
57	Descîntece, culese de G. Popescu.	T. C. Ionescu D. Adamescu
59	De ce nu lucră femeile Vinerea	M. Lupescu
61	Cimilituri	A. Gorovei

DIRECȚA ȘI ADMINISTRAȚA IN FĂLTICENI

Abonamentul: 5 lei pe an. Un număr: 50 bani

FĂLTICENI

Tipografia și Libraria M. Saidman

1 8 9 2

Colaboratorĭ:

Irimia Ghidu, învățător, Galbenĭ (Roman); *Grigore Gheorghiu*, înv. Călinești [Botoșanĭ); *P. Herescu*, înv. Găinești (Suceava); *T. Ionescu*, înv. Dolhasca (Suceava); *R. Marinescu*, înv. Heciŭ (Suceava); *S. Mihăilescu*, înv. Giulești (Suceava); *S. Mironescu*, înv. Adam (Tutova); *A. Mureşanu*, înv. Bîra (Roman); *G. D. Papadopol*, înv. Fîntîna-Mare (Suceava); *E. Patriciŭ*, înv. Bursucanĭ (Covurluĭŭ); *Pr. A. Popescu*, Cernica (Ilfov): *G. Popescu*, înv. Perienĭ (Tutova); *S. Popescu*, învaț. Tonea (Ialomița); *I. T. Popovici*, înv. Cîrpiți-Stînca (Iașĭ); *Ion Pop Reteganul*, Rodna-Veche (Transilvania); *V. Radovicĭ*, înv. Preuteștĭ (Suceava); *Gh. Scîntee*, înv. Floreștĭ [Dolj); *P. Stoica*, Réva-Ujfalu (Transilvania); *C. Teodorescu*, înv. Drăgănești (Suceava); *I. Ţîţu*, înv. Comîndărești (Botoșanĭ); *Dobre Ştefanescu*, învățator Grindu (Ialomița).

☛A se trimete manuscrisele D-lui A. Goroveĭ în Fălticenĭ.

ȘEZĂTOAREA

Revistă pentru literatura și tradițiuni populare

DIRECTOR: ARTUR GOROVEI

Membri fundatori: N. Vasiliu, învățător, Crucea-Broșteni; T. Daniilescu, înv. Farcașa; M. Lupescu, înv. Broșteni.

DON 131777

Anul I. No. 3. — Maiŭ 1892

CUPRINSUL

Pagina		
65	Băetul moșneaguluĭ și fata împăratuluĭ (poveste)	Artur Goroveĭ
70	Strigăte în joc	M. Lupescu
73	Cîntece, adunate de	Gh. Ghibănescu, P. Heresca, St. Filon, N. Vasiliu și S. Mihailescu
79	Medicina populară	M. Lupescu
82	Descîntece, de	V. Radovicĭ, I. T. Popovicĭ, G. Popescu și D. Adamescu
84	Iarba fierului	M. Busuioc
85	Glume și pîcîlituri	S. Mihailescu
86	Cîntece în graĭul moldovenesc	Artur Goroveĭ
88	Prostul mameĭ (anecdotă)	T. C. Ionescu
90	Stafia	C. Teodorescu
91	Baterea alviței	R. Marinescu
92	Cimilituri	Artur Goroveĭ

DIRECȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA IN FĂLTICENI

Abonamentul: 5 lei pe an. Pentru Austro-Ungaria 2 fl. 50 cr.

UN NUMĂR: 50 BANI

FĂLTICENI

Tipografia și Librăria M. Saidman

1892

Colaboratorĭ:

Irimia Ghidu, învăţător, Galbenĭ (Roman); *Grigore Gheorghiu*, înv. Călineştĭ [Botoşanĭ); *P. Herescu*, înv. Găineştĭ (Suceava); *T. Ionescu*, înv. Dolhasca (Suceava); *R. Marinescu*, înv. Heciŭ (Suceava); *S. Mihăilescu*, înv. Giuleştĭ (Suceava); *S. Mironescu*, înv. Adam (Tutova); *A. Mureşanu*, înv. Bîra (Roman); *G. D. Papadopol*, înv. Fîntîna-Mare (Suceava); *E. Patriciŭ*, înv. Bursucanĭ (Covurluiŭ); *Pr. A. Popescu*, Cernica (Ilfov): *G. Popescu*, înv. Perienĭ (Tutova); *S. Popescu*, învăţ. Tonea (Ialomiţa); *I. T. Popovici*, înv. Cîrpiţĭ-Stînca (Iaşĭ); *Ion Pop Reteganul*, Rodna-Veche (Transilvania); *V. Radovicĭ*, înv. Preuteştĭ (Suceava); *Gh. Scîntee*, înv. Floreştĭ [Dolj); *P. Stoica*, Réva-Ujfalu (Transilvania); *C Teodorescu*, înv. Drăgăneştĭ (Suceava); *I. Ţiţu*, înv. Comîndăreştĭ (Botoşanĭ); *Dobre Ştefanescu*, învăţător Grindu (Ialomiţa); *I. Constantinescu*, înv. Ciulniţa (Ialomiţa); *A. Tomescu* înv. Valea-Lunga (Dîmboviţa).

☛A se trimete manuscrisele D-lui A. Goroveĭ în Fălticenĭ.

ȘEZĂTOAREA

Revistă pentru literatură și tradițiuni populare

DIRECTOR: ARTUR GOROVEI

Membri fundatorĭ: N. Vasiliu, învățător, Crucea-Broștenĭ; I. Daniilescu, înv. Farcașa; M. Lupescu, înv. Broștenĭ.

DON
131777

Anul 1. No. 4 — Iunie 1892

CUPRINSUL

Pagina		
97	Fata jitarului (Poveste]	C. Teodorescu
103	Strigăte in joc	M. Lupescu
106	Cîntece, de adunate	Gh. Ghibănescu, R. Stavri, T. C. Ionescu, Gr. Gheorghiu, T. Bălășel, I. V. Călăminescu, A. Tomescu, G. Popescu, și S. Mihăilescu
116	Medicina populară	M. Lupescu
121	Descîntece de	R. Marinescu, P. Herescu Dobre Stefănescu și V. Radovicĭ
125	Superstițiĭ	M. Lupescu

DIRECȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA IN FĂLTICENI

Abonamentul: 5 lei pe an. Pentru Austro-Ungaria 2 fl. 50 cr.

UN NUMĂR 50 BANI:

FĂLTICENĬ

Tipografia și Librăria M. Saidman

1892

Colaboratorĭ:

Irimia Ghidu, învăţător, Galbenĭ (Roman); *Grigore Gheorghiu*, înv. Călineştĭ [Botoşanĭ); *P. Herescu*, înv. Găineştĭ (Suceava); *T. Ionescu*, înv. Dolhasca (Suceava); *R. Marinescu*, înv. Heciŭ (Suceava); *S. Mihăilescu*, înv. Giuleştĭ (Suceava); *S. Mironescu*, înv. Adam (Tutova); *A. Mureşanu*, înv. Bîra (Roman); *G. D. Papadopol*, înv. Fîntîna-Mare (Suceava); *E. Patriciŭ*, înv. Bursucanĭ (Covurluĭŭ); *Pr. A. Popescu*, Cernica (Ilfov): *G. Popescu*, înv. Perienĭ (Tutova); *S. Popescu*, învăţ. Tonea (Ialomiţa); *I. T. Popovici*, înv. Cîrpiţĭ-Stînca (Iaşĭ); *Ion Pop Reteganul*, Rodna-Veche (Transilvania); *V. Radovicĭ*, înv. Preuteştĭ (Suceava); *Gh. Scîntee*, înv. Floreştĭ [Dolj); *P. Stoica*, Réva-Ujfalu (Transilvania); *C Teodorescu*, înv. Drăgăneştĭ (Suceava); *I. Ţiţu*, înv. Comîndăreştĭ (Botoşanĭ); *Dobre Ştefanescu*, învăţător Grindu (Ialomiţa); *I. Constantinescu*, înv. Ciulniţa (Ialomiţa); *A. Tomescu* înv. Valea-Lungă (Dîmboviţa); *Pr. Sach. G. Teodorel*, *Giurgeştĭ* [Brăila); *G. T. Vasileanu*, înv. *T. Drăguşenĭ* (Covurluiŭ); *G. Popescu*, înv. *Fişcălia* [Vîlcea).

A se trimite manuscrisele D-luĭ A. Gorovei în Fălticeni.

ȘEZĂTOAREA

Revistă pentru literatură și tradițiuni populare

DIRECTOR: ARTUR GOROVEI

Membri fundatorĭ: N. Vasiliu, învățător, Crucea-Broștenĭ; T. Daniilescu, înv. Farcașa; M. Lupescu, înv. Broștenĭ.

DON. 131777

Anul 1. No. 5 — Iulie 1892

CUPRINSUL

Pagina		
129	O ochire asupra anecdotelor populare romîne	M. Schwarzfeld
134	Chestionar pentru tradițiunile populare	Artur Gorovei
139	Cîntece, adunate de	S. Ionescu, R. Stavri, T. Daniilescu, R. Marinescu, T. C. Ionescu, Gr. Gheorghiu, I. C. Popescu, T. Băiașel, S. Mihăilescu și G. Popescu.
144	Vrăji de ursită	Artur Gorovei
147	Zamfirachi	M. Lupescu
148	Colindă la Crăciun	N. Vasiliu
149	Sfătuire între doĭ mcoanĭ	Pr. Al. Popescu
150	Cîntece în graiul moldovenesc	Artur Gorovei
151	Mama pădureĭ	M. Busuioc
152	Superstițiĭ, de	S. Mihailescu și M. Timuș
154	Paparudele	C. Gherghinescu
155	Vremea de pe cînd Romînul umb'a cu două proțapurĭ la car	S. Mihailescu
156	Inceputul fluĭerului și a scripceĭ	S. Mihailescu
157	Farmece	C. Teodorescu
159	Sfînta Anghină	A. G.
159	Bibliografie	

DIRECȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA IN FĂLTICENI

Abonamentul: 5 Lei pe an. Pentru Austro-Ungaria 2 fl. 50 cr.

UN NUMĂR 50 BANI

FĂLTICENI

Tipografia și Librăria M. Saidman

1892

Colaboratorĭ fiind toate persoanele ale
căror articole să publică in „ȘEZĂTOAREA“
suprimăm lista de pînă acuma.